

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felfelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 29 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Mimikri.

Budapest, február 22.

(v.) Bartha Miklósnak nem tetszett az én mimikri-elméletem. Ahogy ő nézi a magyar nemzet történelmét, hazánk sorsában és népünk viselkedésében ő azt nem látja igazoltnak. A magyar — azt mondja — nem alkalmazkodott, hanem verekedett, nem simult a környezethez, hanem intézte szuverén daccal a maga sorsát. Az alkalmazkodás művészetét — szerinte — a magyar politika csak mostanában gyakorolja. Ellentétben a makacs akaratu hadverő ősökkel, csak most mond le jussairól, csak most hunyászkodik meg, csak most éri be az elérhetővel, csak most nem akar kiválni a környezetéből. S ezen az elfajulásra persze hol elbusul Bartha Miklós, hol megütközik rajta. No meg egy kissé rajtam is, aki ráfogom a dicső multra, hogy szakasztott olyan volt, mint ez a sivar, fakó jelen.

Állok a kritikának. Mimikri-elméletemet pedig nem hagyom. Sem el nem hagyom, sem erőszakos magyarázásokkal eltorzítani nem engedem. Én nem tanácsoltam a nemzetnek egyetlen szóval sem, hogy politikájának alfája és omegája az alkalmazkodás legyen, hanem csak megvédtém a szabadelvűpártot Beöthy Ákossal szemben, aki azzal vádolta, hogy mióta a hatalmon van, sohasem jeleskedett a hajthatatlan következetesség terén, hanem mindig az opportunizmusnak hódolt. Ezzel a váddal szemben mondtam én, hogy az alkalmazkodás politikája nem egyéni hibája a szabadelvűségnek, hanem jellemző tulajdonsága egész közéletünknek, s megnyilatkozásában nyilván azért olyan egyetemes, mert maga a történelmi fejlődés nevelte belénk. Hát én nem magasztaltam s nem hirteltem az alkalmazkodás politikáját, hanem konstataáltam egy történelmi tény, melyről nemzeti fejlődésünk évezredes krónikája tanuskodik. És kimutattam, hogy ez a történelmi tény tökéletesen megegyez a nagy természetrajzi tényvel, melynek mimikri a neve. Politikai ellenfeleimet felkértem, szíveskedjenek tudományosan gondolkodni, a teremlést egységesnek felfogni, a népek történelmében a természet törvényeinek hatását keresni és elfogadni s a politikában valahára tért engedni a természettudományi ismereteknek is. Az a szűkkeblű felfogás, hogy az ember nincs alátelve a természetrajzi törvényeknek, az emberi arroganciából ered. A homo sapiens-t a szerves világ alsóbbrendű tagjaitól csak kvantitatív különbségek választják el; a csúcson áll ő a szerves teremlések, de az egyetemes természeti törvények reá is épp úgy hatnak, mint a tengerfenék korall-sziklához tapadt egysejtű amóbara. Tudományos szemmel nézve az amóba: fejletlen ember, az ember pedig a legfejlettebb amóba. És nem igaz, hogy csakis a hernyók, férgek és ázalagok, a nyű és a csimaz alkalmazkodik a környezethez, de ezeken túl a gerincesek birodalmában a dacos egyéni akarat az uralkodó. A fülemüle is azért fakó, hogy tollazata ki ne csillogjon a lomb mögül. A róka, a farkas épp úgy elveszi környezetét színét, mint a nyul. Olvasztim tigrisekről, melyek Ázsiában felbarangolnak Szibériáig s meglepednek az örök tél birodalmában, de már második ivadékuk fehér színt vált, amint hófehérré lett a mimikri elvénél fogva a jegesmedve.

Az állatok közt nincs rideg doktrínér. Amelyik az volt, annak irgalmatlanul el kellett pusztulnia. Ha a zsiráf büszkén és dacosan azt mondta volna, hogy ő bizony nem nyulkál nyakának erőfeszített kinyújtásával a datolya-pálmák lombeledelé után, hát éhen vesztett volna. De mert kinyújtotta nyakát sok ivadékon át, hát megnyult a nyaka s most kényelmesen szedheti le a legmagasb pálmáról is táplálékát. A nemzetek közt sincs doktrínér egy sem. Mind azt nézi, hogyan élhet meg a legbiztosabban és a legjobban. Aki egyebet néz, önmagát itéli halálra. Elretentő például a közelmúltban itt van a lengyel nép sorsa. Ez rideg következetességgel ragaszkodott a fejletlenség vitt szabadságához. Választott királyság maradt akkor is, amikor már régesrég bevált volt a dinasztikák állandóságának nagy áldása. És ragaszkodott az egyes nemes korlátlan vétő-jogához akkor is, amikor már rég kiderült, hogy ilyen módon szerte kell hullania a törvényhozási gépezetnek és az államszerkezetnek. Meg is keserülte vajmi tragikusan ezt a következetességét. Eleven testtel darabolták szét, s erejének leghűsiesebb fellobbanása nem tudta szörnyű katasztrófáját elhárítani. A magyar nemzet ebbe a hibába soha sem esett. Alkalmazkodás volt már a honalapítás első és legnagyobb ténye: az, hogy Szent István nem a keleti egyházhoz szegődött, hanem a nyugatihoz. Bölcs és szent életű királyunk lelkeben már akkor a mimikri ösztöne dolgozott. Nyugatra jött a magyar, a nyugati világban akart elhelyezkedni, a nyugati kereszténységhez kellett tehát csatlakoznia. Mi egyéb ez, a környezethez való okos alkalmazkodás? És később, amikor az egymással vetélkedő pápai és császári hatalom egymással versengve hűbéresévé akarta e hazát tenni, miben állott Árpád-házbéli királyaink okos politikája? Abban, hogy hol a pápánál kerestek menedéket a császár ellen, hol a császárnál a pápa ellen. Hitegették mind a kettőt, csalogatták mind a

szivarra sem gyújtott, mielőtt munkához fogott volna, s kétízben is új tollat eserélt, míg nőiesen finom, apró gyöngy betűivel végre ráirta tanulmányának első lapjára a sokatmondó, erőteljes, mondhatni brutális címet: „Une bêtise humaine“.

Néhány tündőd, esendes pillanat multán a mester tolla végre szántogatni kezdte a papírost, irván megszámlálhatatlan tisztelőinek, tanítványainak és utánozóinak — e szegény, gyalogos pikszidáriusoknak — használatára és hathatós lelki épülésére valahogy ilyenformán:

... „Kérdés, lehet-e a bêtise humaine, az úgynevezett emberi vad ostobaság, bizonyos szempontból tudományos megfigyelés tárgya? Részemről nem habozom kijelenteni, hogy igenis, lehet, bár hivatalosan mindaddig egyetlen tudomány-szakra sem osztatott be. Különben ez a maga egészében is annyira nagyterjedelmű és összetett anyag, hogy nem igen lehet valamely tudomány-ág speciálisan alárendelt része, midőn tehát, nyájas olvasó, én most írni akarok róla, nem a maga összességében kívánom tárgyalni, hanem egyik legérdekesebb, legkomolyabb és legfigyelemreméltóbb nyilvánulásában: a militarizmusban, mely a Mars és Vénus közt keringő Földünket mostanság benépesítő 14 százmilliónyi emberiség egyik legnagyobb hóbortja. A Föld, tisztelt uraim, az egnek egyik csillaga és lakóinak ostoba hóbortja nem lehet kétségbeesés a tudomány és az érdeklődő emberiség előtt, mely ama távol világok lakosságát képelelelele, a földi csillogat pedig szomorú tapasztalatból ismeri“ ...

A szomszédos ajtót, mely a nagy tudós szalónjába vezetett, e pillanattal gyöngéd kéz kopogtatta meg, s csakhamar megszólalt egy sonoris, kedves asszonyi hang:

— Kamill ... barátom ...

— Majd később, ma chère, később, — felelte elfojtott bosszankodással a tudós — nem is képzeli, mennyire sietnem kell ezzel a munkával. Legyen oly szeretetreméltó, kérem és engedje meg, hogy dolgozhassam.

T Á R C A.

Örök béke.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Abonyi Árpád.*

Lefegyverzés. Nyugalom. Örök béke.

Bizonyos, hogy e három testvér-fogalom egyike a civilizált világ legnemesebb ideáljainak, de... De világ eleje óta mindig felüti vigyorgó fejét ez az ördögi de, amely kerékkötője nemesek az emberi elme bonvolult terveinek, de (már megint!) megsemmisítője gyakorta a leggyesze-rübbeknek is, bár oly világosak és könnyen megérthetők legyenek, mint az igazság maga. Mondok én erről egy költött históriát, amely egy könnyen elpattanó ötletnél nem nehezebb, lappangó tartalom dolgában azonban — gondolom — fölér a való-sággal. Halljunk szót, uraim, hátha így van...

Ama felette híres és nagy tudományu csillagász, kit világraszóló neve dacára, egyik rossz-indulatu tudós kollegája szerint, módelelt bosszantott az az eléggé csipős párisi éle, hogy a regényírók komoly tudósok, a komoly tudósok (Secchi, Schiaparelli, Holden stb.) inkább regényíróknak tartották — valamely nyirkos őszi napon kissé idegesen zárkózott dolgozó-szobájába, hogy megírja egyikét azon pompás tanulmányainak, melyek nevének az egész világon páratlan népszerűséget biztosítottak. A nyirkos időjárás okozta-e, vagy a reggeli nem volt inyére, — feleségo tette-e nyugtalanná, vagy a fia, vagy — lehet — az inas, a szélespofájú, hűséges Pepito, büszke Gránada ez éppen nem büszke, ellenben hihetetlenül ügygyü gyermeke — nem bizonyos. A nagy tudományu mester idegessége azonban annyira bizonyos volt, hogy szokása ellenére ezuttal még

A legnagyobb örömmel, barátom — felelte valamivel bátrabban a hitves — nem is mertelek volna zavarni, de tudnom kell, mielőtt kiköcsizom, hogy a Comedieba óhajtasz-e inkább menni, vagy az Operába?

— A Comedieba.
— Mon Dieu, mily kár! Az Operában ma este Loubet is megjelenik, nejjóval, a yorki bereg és hercegné társaságában... ah, ez isteni spektakulum, édes Kamill! Tegnap este óta erre a kaviarra készül egész Páris... és mi... istenem!
— Jól van, kedvesem! Az Operába megyünk.
— Köszönöm, drága barátom! De csak úgy... igen, igen! csak úgy, ha szívesen meghozod kedvemért ezt az áldozatot. „Lohengrin“-t éneklék és te nem tartozol a Wagner-zene tulságos rajongói közé.

— Ismétlem, hogy okvetlen az Operába megyünk — választotta túrelmetlenül a tudós.

— Neheztelsz?
— Milyen kérdés...
— Mert ha neheztelsz, akkor inkább lemondok az Operáról és elmegyek a Comedie-ba. Tudod, drága barátom, a kedvedért... örömmel...
— Köszönöm, nagyon kedves... El van határozva, hogy az Operába megyünk. Pá, édesem, a viszontlátásra! Nemde, meg fog bocsátani...

— Adieu, édes férjem, adieu! Te bocsásd meg, hogy zavartalak. Mert a Lerebours-Secretan céghöz megyek a Place du Pont-Neuf 13. alá egy új lorgnettrét, mert a régi eltört és nem is volt valami jó. Gondolom, 36 frankba került. Nem emlékszel? A te Maquet barátoddól vettem. No, gyönyörű optikus, mondhatom! Nem esodádom, hogy közös izületek az 54 frankos látésövekkal sehoggy sem akar menni...

Erre a szolid szemrehányásra azonban már nem kapott választ a Madame. A nagy csillagász ajkait harapdálta és nem válaszolt. Borzasztó udvariatlanság, de nem tehetett másként. A munka és a sietség bizonyára ki fogja menteni a hitves előtt.

kettőt, ahogy a népdal mondja. Mimikri volt ez is. Hozzáalkalmazkodás a környezethez, okos kitérés a harc kockázatai előtt. Még később, a török és a germán hatalom közt folyt ugyanez az ügyeskedés. Félelmetes volt mind a két ellenfél; egyszerre mind a kettőt nem volt szabad magunkra zudítani, tehát hol itt, hol ott kerestünk és találtunk támasztékot.

Persze hogy fegyvert is fogtunk; persze hogy verekedtünk is, temérdek vért ontva és temérdek babért aratva. De csakis a végső kényszerűség esetén. A mimikri nem azt jelenti, hogy amikor célját nem érte a környezethez való alkalmazkodás, akkor ellenállás nélkül fel kell adni a harcot. A jegesmedve, ha szemközt kerül a vadászszal, meglapul a hóban, hátha nem veszik észre. De ha észreveszik és fegyvert fognak rá, akkor védekezni vízzel és kegyetlen kétségbeeséssel. A gyík szívesen elsurran a vele egy színű sziklatörmelék között, de ha megragadják, vergődik, ficánkol s ha teheti, harap is. A magyar nemzet is kivette bizony a maga részét tíz évszázad vérzivatarjaiból. De nem azért rántotta ki dicső kardját, hogy hősiekedjék, hanem hogy testét-lelkét megvédjék, olcsón a bőrét ne adja s mihamarabb üdvös békét köthessen.

Aki hát rideg következetességet követel az uralkodó párttól, az igenis a multnak tanulságait akarja félredobni s a természet egyetemes törvényeivel akarja ellenséges lábra állítani a nemzet sorsáért felelős tényezőket. A többség, amelynek e hatalom van, a rugalmasság bizonyos mértékét mindig kötelező biztosítani politikája számára. A merev doktrinarizmus helyén lehet az ellenzéken; szigorú sarkalni fogja a hatalmat, megszorítja a többségi politika latitúdjait és állandó tiltakozással szolgál a kormányzat opportunizmusának túlzásai ellen. Az ellenzék hirdeti az ideált, a többség és a kormány a realitás terén mozog s megvalósítja a megvalósíthatót. Jól van az így berendezve a politikai természetrajz háztartásában. Ne ütközzünk meg hát azon, ha a környezethez való alkalmazkodás művészetét egyikünk vagy másikunk nem fitymálja. S ne induljunk Rakovszky István után sem, aki a községi sást magasztalta, melynek mikor a bérc csúcsán pihen, élesen válnak ki sötét szárnyai az ég azurjából. A sas, igaz, hogy nem alkalmazkodik a környezethez. De nem is tanyáz

alant, ahol az ellenség rátörhetne, hanem a sziklacusok hideg magányába száműzi magát, ahová a vadász golyója fel nem ér. A sasnak ez a mimikrije. De a magyar nemzet nem él utólréhetetlen magasságokban, hanem idelent nyüzsgünk és vergődünk az anyaföldön, megszámíthatatlan ellenségeink keze-ügye alatt.

A budgetvita.

Budapest, február 22.

Lukács László pénzügyminiszter mára elkészült azzal a hamupipóke-munkával, hogy a budgetbeszéd sok-sok politikai köleséből kiszemelve azt a pár szem lenesét, melyet a pénzügyi kritikusok hintettek el a vitában. Nem volt könnyű dolga, mert kevés pénzügyi megjegyzés hangzott idáig s az is úgy elszórva, úgy elrejtve, hogy közönséges halandó tán rá se akadt volna már. Hiszen ki beszél a budget ellen financiális szempontból? A miniszter azonban kiszemelte az egész vita pénzügyi részét s ma másfélórás beszédben végzett vele. Tisztán pénzügyi polemia volt ez a nagy beszéd s bár nagyjában az e fajta szakszerű felhasználás nem szokta a mi parlamentünket érdekelni, Lukács László figyelmes hallgatóságot tudott magának biztosítani, mert ért hozzá, hogy egy-egy elmés fordulattal, gunyos megjegyzéssel érdekessé tegye a szakszerű polemikát is. A t. Ház tehát nemcsak szívesen, hanem feszült figyelemmel is hallgatta a pénzügyminiszter erős és átlátszóan tiszta polemikáját, amely kiterjedt mindent, ami a pénzügyi törvényekkel kapcsolatos. Frappáns módon felelt meg Kossuth Ferencnek arra az okoskodására, amely szerint a költségvetés kiadási részének tíz év óta való emelkedése nem felelt meg az ország fejlődésének, mert a lakosság nem vagyonosabb, hanem szegényebb lett. Lukács László rámutatott ezzel szemben arra az egyszerű igazságra, hogy az államnak vannak bizonyos feladatai, amelyeket minden körülmények között teljesítenie kell, s hogy ha a lakosság gazdasági ereje fogy, az államnak csak annál fokozottabban kell a maga feladatait teljesítenie, minden erejét megfeszítenie, hogy segítségére siessen a gyengülő lakosságnak és javítsa a gazdasági viszonyokat. Merőben hamis tehát az a tétel, hogy az állami kiadásoknak párbuzamosan kell haladniuk a lakosság vagyonosodásával. Ezzel kapcsolat-

ban kimutatta azután Lukács László, hogy mennyit ér az a szélsőbéli sablon, amely a kiadások emelkedéséért, valamint mindenért a világon az Ausztriával való közösséget okolja. Szembeszedtünk néhány érdekes numerust; például azt, hogy a földművelési tárca kiadásai tíz év alatt 63 százalékkal, a kereskedelmi tárcaé 90 százalékkal, a közoktatásügyié 140 százalékkal, ellenben a közösgyes kiadások csak 22 8 százalékkal emelkedtek. Amiből egészen világos, hogy a kiadások emelkedésének nem annyira az átkos közösgyes rendszer az oka, hanem az a törekvés, hogy az ország kulturális és gazdasági téren emelkedjék.

Szembeszállt azután az adók mértékételen emelésének stereotip vádjával is, amelyet oda helyesbített, hogy az adóbevételek emelkedése nem adóemelés útján, hanem a szabatosabb preliminálás útján létre.

Es sorra szedett minden vádat, minden észrevételt, polemizált még Buzáth Ferenczel — ámbár kénytelen volt elismerni, hogy a néppárti patikár nem sok „vezérszmet” adott — és polemizált Csávolszkyval, egyzóval mindenivel, aki a budgetről mondott valamit. Fényesen védelmezte meg a költségvetés realitását és nyilatkozott minden aktuális pénzügyi kérdésről, így a beruházásokról, valamint a tisztviselői fizetések emeléséről; erre nézve megnyugtató kijelentéseket tett, amelyek közül mindenütt melegen fogják méltányolni azt, hogy első sorban a legrosszabbul dotált tisztviselők helyzetén igyekeznek javítani. Az adóreformról és a szolgálati pragmatikáról szóló érdekes nyilatkozattal végezte Lukács László beszédjét, a Ház többségének hosszas, lelkes éljenzése közben.

Igazi budgetbeszéd ma nem is volt több. Csak személyes kérdésekből akadt még egy bokrétára való.

Első sorban Vészi József ragadta meg az alkalmat, hogy megfeleljen annak a barátságos felhívásnak, melyet a szerdai ülésben Rakovszky István intézett hozzá. Rakovszky azt mondta a miniszternek nyugdíjának kérdésében, hogy mutasson neki Vészi nyugdíjas angol minisztereket, mutasson olyan angol minisztert, aki módos és mégis kaphatott nyugdíjat, mutasson olyan törvényt, hogy Angliában a miniszterek esetéről esetre hozott törvények nélkül is nyugdíjhoz juthatnak: — akkor ő megadja magát. Hát Vészi József nem röstelte a fáradságot, kikereste a kívánt adatokat s ma a t. Ház színe előtt kétségbevonhatatlanul konstatálta, hogy Angliában jelen-

... „Az emberiség — folytatta a tanulmányt — örökös harcban áll önmagával, a nélkül, hogy valaha ennek okáról gondolkozott volna és fölvetette volna magának a kérdést, hogy miért is van ez így! Eret vág magán tisztán ama gyönyörűt, hogy szép vért, mely még mindig fiatal és mindig meg-mezuzuló, kifolytani lássa. Hány emberi életet emészt föl századonként a háború! A hivatalos jelentésekben könnyű kiszámítani, hogy mennyi a megölt, vagy meghalt katonák száma a mai modern háborúkban és hiteles történelmi értekezések elegendő anyagot nyújtanak a számítás alapjául. Így például ma már tudjuk, hogy az 1870—71-iki francia-porosz háborúnak együttesen kétezerötven ezer áldozata volt; hogy az 1854—55-iki krími hájárat *hét-száznyolcvanöt* ezer áldozatot kívánt; hogy az 1859-iki rövid olaszországi háború *hatvanhárom* ezer emberbe került; hogy az 1866-iki porosz-osztrák esetepát *negyvenhat* ezer lakossal kevesbitette a két országot; hogy Amerika északi és déli államainak versengése 1863—64-ben nem kevesebb, mint *kilencszázötven* ezer ember halálát okozta; tudjuk azt is, hogy az első francia császárság háborúi *öt millió* európai ember vértét ontották ki. Összeadva az áldozatok számát, egy század óta a világ különböző államai részéről 19 millió 840 ezer a veszteség Európában és az Unió államainban. Ez a civilizáció mérlege! Kimondhatjuk tehát minden további részletezés nélkül, hogy minden században 18—20 millió ember pusztul el a háború böles intézményének áldásából. Minő ember-halom ez! Egymás mellé fektetve és szállaggal összefűtve befogná Európát és Ázsiát és századról-századra új meg új váltaná föl! ...

Most meg az ebédőbe nyíló ajtón hallzott egy eléggé érdekes kopogtatás.

— Ki az? — kérdezte haragosan összeráncolt homlokkal a világhírű mester. Tessék az ördögbe ... tizenegy óra elmúlt és még alig irhatott többet ötven óránál. Otven nyomorult sor! Sorát 2 frankjával számítva, mindössze alig 100 hitvány frankot kerestet tiz pere alatt ... halatlan időrablás! Így nem lehet megélni.

— En vagyok papa ... Julien.
— Nos?
— En ... Julien ...
— Tovább!
— Nem volna kegyes kinyitni az ajtót?
— Nem.
— De papa ...
— Takarodj!
— De papa ... könyörgök ...
— Diab! ez törhetetlen! — kiáltotta most már komoly haragra lobbánva a tudós és az ajtóhoz sietve, ingerülten felrántotta.

— Azonnal takarodj! Értetted, azonnal ... ebben a pillanatban!

— Szívesen, papa — felelte udvarias meghajlással a csinos, szőke fiatalember — higgye el ... esküszöm ... nem mertem volna zavarni, de az éjjel ismét oly szerencsétlen voltam! Képzeld, az a vöröshajú kis majom, a pisze Colette ... a malac ... megzsekkolt a „Chat noir” pincérijével, Jean-nal ... Egy pincérral, papa, egy pincérral, egy Jean Coeard nevű tökfikóval, de még hajgán! Emléklül azonban órámat, gyűrűmet és háromszáz frankomat is magával vitte a kis szemtelen ... cochon ... és most vigasztalhatatlan vagyok, hogy az ön nagylelkűségét —
— Csak a dologra! Mennyi kell?

— Oh, papa ... hisz ön ...
— Egy szót se! Nincs időm! Hallottad, nincs időm! Es egy szót sem hiszek a meséből ... lump ... Itt van 25 frank és most menj! Így ... Kifelé ... Jó napot! Ne merészelj még egyszer háborgatni ...

Az ajtó hevesen becsapódott.
A nagy csillagász visszaült íróasztalához s keskeny ujjait világszerte ismert dus fürteibe molyésva, valami ilyesmit dunnyogott szakállába: kidobtam 25 frankot az ablakon s valószínűleg — nem a sárba. Julien úgy hazudik, mint egy görög. Ma reggel együtt láttam Colette-tel, a kis malaccal ... valószínűleg együtt koholták ezt az apró zsarolást, hogy nyalakodhassanak Anzelmnél a Boisban. Par la tonnerre s már tizenegy óra huszonkét pere!

... „Párisban, a Szajnán, az új hid oszlopai között minden másodpercében körülbelül száz köbméter víz folyik le, ami 3500 lóerő nyomásának felel meg. Oránként ez 36 ezer, naponként 8640 ezer köbméter. Ilyen folyamot képezhetne az összes kiontított emberi vér! Malinkot hajthatna; felületén gözhajók járhatnak. Sulya 18 milliárd 900 ezer kilogrammot nyomna. A történelmi korszak eleje óta a *bétise humaine* győzelmes diadala óránként 640 liter vérral árasztaná el a földet! Háromezer év óta 1200 millió emberi tetem került fegyver által a földbe. Rettentő szám! Ha ezen 1200 millió hullának c-ontvázat egymásra rakhatnók, felérne a hold s megkerülhetné azt és még fölötté négyezer mágasságban 500 ezer mértődnnyire emelkedhetnék fel! Es ha ezeket a csontvázakat Calaisnál a csatornába fektetnők, megcsipálhatnók Frankon és Anglia között a régóta sóvárgott hidat. Es ha e

ÚJ IDŐK.

Herezeg Ferenc lapja valóságos album-füzettel indult meg az új negyedben. Közleményeinek a gazdagsága, képeinek a szépsége révén a legragyobb külföldi képes lapokkal kiállja a versenyt. Januárban pompás, nagyméretű, keretbe való két színes kép ad teljesen díjtalanul előfizetőinek. A magyar háznak magyar művészi díszre lesz ez a gyönyörű reprodukció. Az Új Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona.

Előfizethetni postautalványon a kiadóhivatalnál Budapesten, Andrásy-ut 10. — Mutatványszámot kérésre szívesen küldünk.

És így az a meggyőződés, hogy, ha Németországban egy lengyel, vagy akármi más ember börtönbe kerül, mindig az odaváló törvények értelmében történik ez. (Mozgás a bal- és szélső-baloldalon.)

Rákosi Viktor: Rosszak a törvényeink, gyengék és kijátszzák azokat.

Lurts Károly: Minthogy pedig mi Magyarországon lakunk, ennél fogva minket csak a magyarországi törvények értelmében lehet börtönbe vetni. Nekem eddigleg egyetlen bűnpöröm sem volt.

Pichler Győző: Fegyelmeim azonban volt Szászrégenben magyarelles működésért! (Zaj a szélső-baloldalon.)

Lurts Károly: Engem az államügyész még nem támadott meg államellenes, vagy törvényellenes nyilatkozatom miatt ennél fogva nyílt szemmel és bátran foglaltam el ezt a helyet, amelyet a választópolgárim bizalmából kaptam.

Pichler Győző: Elesapták, mint tanárt!

Lurts Károly: En nem tanár, hanem ügyvéd vagyok.

Rákosi Viktor: Felelni fogok önnek!

A költségvetés.

Lukács László pénzügyminiszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Múltan nem akarom magamat annak a vádnak kiénni, (Halljuk! Halljuk!) hogy akkor szólalok fel, amikor a t. képviselő uraknak nincs módjukban a házszabályok értelmében az általános vita keretében nyilatkozni azokra, amiket mondandó lesznek, azért már most igénybeveszem a t. Ház türelmét, hogy reflektáljak azokra, amiket a vita folyamán a pénzügyi politika a budgetrozási rendszer, a budget realitása ellen és más ezekkel kapcsolatos ügyekben felhozhat, kijelentvén hogy ez alkalommal sem az általános politikai kérdésekkel, sem az Ausztriához való politikai, vagy gazdasági viszonyaink tejtegetésével fogok ki nem kívánok, mert meg vagyok róla győződve, hogy mindezekre a kérdésekre nálammal sokkal illetékesebb helyről fognak megfőtetni a szükséges nyilatkozatot.

Előre is bocsánatot kell kérnem a t. képviselőháztól hogy előadásom nem lesz valami mulatságos és nem fog valami magas színvonalon szárnyalni (Halljuk! Halljuk!) a jobb- és baloldalon), aminek egyszerű magyarázata az, hogy nekem nincs módomban megválasztani a témákat, amelyekkel foglalkozni fogok, hanem azokat kell vennem, amik itt felhozhatók. (Halljuk! Halljuk!) Ígyekezni fogok kronológiai sorrendben tárgyalni az egyes szónokok beszédeit (Halljuk! Halljuk!), mután azonban sok ismétlés történt, mután egy és ugyanaz a téma több oldalról és a legkülönbözőbb variációkban hozott fel, hogy ismétlésekbe ne essem, lehetőleg csoportosítani fogom az anyagot. (Halljuk! Halljuk!)

Mindenekelőtt Kossuth Ferenc t. képviselő ur beszédével kell foglalkoznom, aki egy általános tételre vezette be előadását, amelyvel annál inkább kell behatolnom foglalkoznom, mert az általa felállított alap-tétel annyira egyszerű, világos és megvesztegető, hogy közelebbi megvilágítás nélkül az egy megdönthetetlen igazságnak néz ki, pedig tényleg nem az. (Halljuk! Halljuk!)

Azt mondja hogy rossznak kell lenni a pénzügyi politikának mert az ország évről-évre szegényedik, holott a költség évről-évre emelkedik, tudniillik az állami költségvetés. Hogy van-e Magyarországon ember, aki ezzel a kérdéssel foglalkozik, azt nem tudom, de ha van, az egy nagyon mezdő téma felteletőri a fejét, mert az állami kiadások alakulását olyan valamitől akarja függővé tenni, amitől azt függővé tenni nem lehet. Elismerem, hogy a magán-gazdálkodásnak fő- és elemi szabálya, hogy senki ne adjon ki többet, mint a mennyi bevétele van. tehát hogy a kiadások alkalmazkodjanak a bevételekhez, de, hogy ez a szabály nem áll minden körülmények közt az állami gazdálkodásra nézve, azt elismerték az emélet írtai, eismerték a gyakorlati politikusok és elismerik maguk a t. képviselő urak minden alkalommal jobbról és balról egyaránt. Az államnak, vannak bizonyos feladatai, melyeket minden körülmények közt meg kell oldania, még a legnagyobb erőfeszítéssel, még mostoha anyagi viszonyok közt is, ha csak saját belső lényegéből folyó céljairól és feladatairól és kötelességei teljesítéséről lemondani nem akar. (Igaz! Ugy van! jobboldal.) Minél mostohábbak a magán-gazdálkodás viszonyai, annál inkább kötelessége az államnak az ő egész erejét megfeszíteni és megfeszíteni mindazt, ami szükséges arra, hogy a gazdasági viszonyok javítsanak, hogy a kereseti alkalom szaporíttassanak, hogy a munka prosperitása fejlesztessék.

Kossuth Ferenc azonban tovább megy és azt kutatja, mi idézi elő nálunk a kiadásoknak nagy emelkedését és arra az eredményre jut, hogy ezen emelkedés oka a rendszer, melyet a kormány és a többség követ. Ha valamely rendszer hibás valamiben, — így a kiadások emelkedésében. — akkor ezen kiadások emelkedésének azon pontoknál, azon tételeknél kell leginkább nyilvánulnia, amelyek ezen hibás rendszernek folyamánai, amelyek ezzel a legszorosabb összefüggésben állanak. (Ugy van! jobboldal.) Tehát vizsgáljuk meg, hol, minő pontoknál emelkednek a mi kiadásaink?

Először is az állami adósságokkal találkoznunk és azt látjuk, hogy tíz év alatt, 1892-től bezárólag 1901-ig, a mi államadóssági szükségletünk összesen nem egészen két százalékkal emelkedett, ami évenként 0.2 százalékos emelkedésnek felel meg átlag, a mi, azt hiszem, egyenlő a semmivel, ha tekintetbe vesszük,

hogy ezen időre esik a valuta rendezése, a valuta aranybeszerzése, amit hivatali elődöm úgy vitt keresztül, hogy abból az államra semmi újabb megterhelés nem származott. Azonban el van terjedve az a vélemény, különösen a t. ellenzékél, hogy a mi finanszíris helyzetünk rosszabbulását, költségeink emelkedését legnagyobb részben a közösgügyi kiadások idézik elő. (Igaz! Ugy van! a szélső-baloldalon.)

Nézzük meg, hogy alakultak a közösgügyi kiadások? A közösgügyi kiadások, illetőleg azoknak reánk eső része 1892-ben tett 33-9 millió forintot, 1901-ben 41 millió forintot, vagyis az emelkedés 21%, az évi emelkedés átlag 2-1% ugy, hogy sem az abszolút összeg, sem a százalékos összeg nem mondható valami horribiliseknek. És t. képviselőtársam, Beöthy ur, azt mondja, hogy rengeteg összegeket dobunk bele Boszniába, én igen kíváncsi volnék, ha t. képviselőtársam megmutatná nekem, hogy hol vannak költségvétésünkben azok a rengeteg összegek, melyeket Boszniára költünk, mert ily összegeket mi egyáltalában nem ismerünk.

Beöthy Akos: Amit 25 év óta költöttek, azt értém.

Lukács László pénzügyminiszter: Ami a honvédelmi kiadásokat illeti, ezek körülbelül ugyanazon mértékben emelkedtek, mint a közösgügyi kiadások. A pénzügyi tárca kiadásai szintén 22 százalékkal emelkedtek az utolsó 10 év alatt. Az eddig felsorolt tételek közt tehát, egyet sem találunk olyant, amely kiadásainknak nagymérvű emelkedését bizonyítaná. De nézzük már most, mennyit költöttünk adminisztrációs, igazságszolgáltatási, vallás- és közoktatási, földmívelésügyi, kereskedelemügyi, közlekedési céljainkra és miképpen emelkedtek ezek a kiadások. (Halljuk! Halljuk!) Itt azt látjuk, hogy az igazságszolg. kiadások az utolsó 10 év alatt 40 százalékkal emelkedtek. A földmívelési tárca kiadásait az állami jószágok szükséglete nélkül 63 százalékkal emelkedtek. A belügyi tárca kiadásai 73 százalékkal. A kereskedelmi tárca kiadásai, államvasutak és gyárak nélkül 90 százalékkal növekedtek, a vallás- és közoktatási tárca kiadásai 140 százalékkal. Ezek a számok, amelyeket mindenki ellenőrizhet, elég világosan mutatják, hogy nem a rendszerben, nem Ausztriához való viszonyunkban kell a hibát keresni, hanem, hogy a kiadások emelkedésének oka a kormány és a törvényhozásnak az a törekvése hogy anyagi és szellemi téren minden irányban haladjunk, fejlődjünk, megalkossuk a fejlődések előfeltételeit. (Ugy van! jobboldal.)

Ezenkívül Kossuth Ferenc azt mondja, hogy nálunk az adóteljesítés nem növekszik oly arányban, mint maga az adó. Tehát az adó növekszik. En pedig az adók emelkedése alatt nem érthetek egyebet, mint az adótörvények megalkotását és ezzel kapcsolatosan az adóállamnak, az adókulcsnak, az adótelételek emelését. Mindenki tudja, hogy több, mint tíz év óta egyetlen *adóemelé*s sem történt ebben az országban; az én időmben pedig semmielőt olyan új törvény, amely az egyenes, vagy jogszátsási adókat emelte volna nem alkotottat. (Ugy van! jobboldal.) Az a körülmény, hogy az 1902-évi költségvetési előirányzatban egyenes és jogszátsási adók címen valamivel nagyobb összeget illesztünk be, mint a megelőző évben, ez nem adóemelé, ez nem egyéb, mint az eddigi tapasztalatok, a zárszámadásban mutatkozó eredmény alapján való precízebb előirányzás, vagyis közeledés az előirányzásnak azon módjához, amelyet a t. képviselő urak, mint a budgetrozás ideálját állítanak elének.

Ami a *tisztviselői létszám szaporítását*, mint a kiadások emelkedésének egyik momentumát illeti, erről nemcsak Kossuth Ferenc, hanem számosan mások nyilatkoztak, a nélkül, hogy meg tudták volna pozitíve mondani, hogy mi módon lehet azt megakadályozni és a nélkül, hogy propozícióit terjesztették volna elő az itt komtemplált létszámemeléles törekvése nézve. Meg kell jegyeznem, hogy nem mind tisztviselői állás az ami itt szaporulat gyanánt jelentkezik, hanem hogy abból a 2250 állásból 1500 esik altisztekre és szolgákra és mintegy 750 marad a tisztviselőkre. Ez is sok, magam is érzem legjobban, hogy ez is nagyon sok. Azonban, midőn arról van szó, hogy iskolákat kell állítani és ott tanárokat kell alkalmazni, hogy a létező iskolákban a tanerők száma elegenden lévén, kénytelenek vagyunk szaporítani azokat; vagy midőn arról van szó, hogy az állami vasutak alkalmazottjaitól ne követeljünk az emberi erőt túlhaladó munkát, hanem hogy a forgalom biztonsága és a humanitás szempontjainak engedve, szaporítsuk a létszámot, hogy ott az illetők munkája lehetőleg ocskénkentessék; ha arról van szó, hogy a posta és távirda forgalma annyira növekszik, hogy az eddigi létszámmal a munkát lebonyolítani nem lehet; akkor, azt hiszem, sem én, sem a t. képviselő urak nincsenek és nem volna abban a helyzetben, hogy az ilyen létszámszaporítást megtagadják. (Élénk tetszés és helyeslés a jobboldalon. Zaj a szélső-baloldalon.)

A mi Buzáth beszédét illeti, vele már nehezebb polemizálni, mert egy rengeteg nagy beszédet tartott ugyan, de abban nagyon nehéz az egyes vezérszempont megfogni, megtalálni és úgy érzem magamban, midőn ezeket keresem, mintha egy tenger hullámaiban lennék kénytelen egy apró halacszkát szabad kézzel megfogni. (Élénk tetszés és derűtség a jobboldalon.) Ezenkívül nagyon nehéz vele polemizálni azért is, mert ő nagyon önkényesen bának el a számokkal és még önkényesebben az elméletekkel.

Ami a *fojgyszátsási adóm*l mutatkozó hátralekókat illeti, ez már egyáltalában nem aggrályos jelenség és ez csak arra vezethető vissza, hogy a mi jogszátsási

adótörvényeinkben megvan az úgynevezett *adóhitelzési rendszer*, t. i. van egy intézkedés, amely szerinti bizonyos esetekben az illető adózó nem köteles az esedékesség napján megfizetni az adót, hanem azt egy pár hónappal később teheti. Erre vezethető vissza a hátralék a fogyasztási adóknál és így, azt hiszem, hogy ez semmi tekintetben sem aggrályos jelenség.

Erés szemrehányásokat tesz Buzáth Ferencnek, hogy az adóreform-javaslatokat nem terjeszttem be, és vidól engem a miatt, hogy késedelmeskedem ezen munkálat benyújtásával. Ebből mindenki azt következtethetné, hogy alig várja, hogy én az adóreform-munkálatokat a Ház asztalára letegyem. De a dolog nem így van. Mert beszéde további folyamán legnagyobb örömtől tejezi ki a telet, hogy nem terjesztettem be, nem is kívánja, hogy betervezzem, mert meggyőződése szerint abból az országra semmielőt jó származni nem fog. (Derűtség a jobboldalon.) Csávolszky Lajos beszéde egészen más kategóriába tartozik, azok közé, amelyekről a latin közmondás első része azt mondja: *ignotus fallit*. Igen jól tudja, hogy nagy hangon, erős támadásokat intézve a kormány ellen, a számokat és tényeket meg lehetesen előcsavarva, mindig lehet a nagyközönségnek bizonyos hatást elérni, de elfelejté azt, hogy azok, akik közelebbről ismerik vagy vizsgálják a tényeket, vagy akik az ő beszédét analizálják, arra az eredményre jutnak, amit a latin közmondás második része fejez ki: *notis est derisum*. Mindenekelőtt egy igen erős támadást intéz ellenük és azt mondja, hogy nálunk már sem a költségvetésnek összeállítására nem komoly, sem a szentesített törvények végrehajtására komoly dolognak nem tekinthető. Hát a költségvetés összeállítására két stádiumból áll. Az egyik az adminisztratív előkészítés, a másik pedig a parlamenti előkészítés. Ha azt mondja, hogy annak adminisztratív előkészítése nem komoly, ez arra mutat, hogy nem ismeri ezt a munkát. Mert ha ismerne és ha egyszer alkalma volna pl. itt az én helyemben ülve részt venni ebben az előkészít munkában, akkor meggyőződne arról, hogy mily roppant kellemetlenséggel és fejtöréssel járó munka az, amely nagyon is komoly, annyira komoly, hogy meggyőződésem szerint a t. képviselő ur másodsor sem kívánna magának abból részt. Ami már most a parlamenti előkészítést illeti, hát én azt hiszem, hogy joggal nem lehet a pénzügyi bizottságot megtagadni, hogy ez nem elég behatóan és nem elég részletesen tárgyalja a költségvetést. Ha pedig várja a parlamenti tárgyalásra vonatkozó, no hát akkor sem mondott valami nagyon udvarias bókot saját pártieleinek, mert hiszen ebben a tárgyalásban legnagyobb részben és igen komolyan vesznek részt az ellenzéki képviselő urak.

De nem is ez a főkérdés, hanem a főkérdés itt az, hogy vajon az államköltségvetésileg megszavazott főösszegeit a kiadásoknak túllépte-e a kormány vagy nem? Es ha arról győződik meg valaki, hogy az utolsó években oly szigoruan hajtottuk végre a költségvetést, hogy a kiadásokban, a főösszegek tekintetében, nemcsak hogy nem volt túllépés, hanem még megtakarítás mutatkozott, akkor senki a kormányt könnélemiseggel, vagy a törvény meg nem tartásával nem vádolhat. (Helyeslés a jobboldalon.) Azonban, hogy egyik hatóság se maradjon megtagadással nélkülük, nekimegy az állami számvevőszéknek és azt mondja, hogy az állami számvevőszék nem tesz semmit, (Halljuk! Halljuk!) hanem gépileg egyszerűen ideterjeszti, regisztrálja az adatokat, szóval, postai szolgálatot teljesít, pedig arra semmi szükség nincsen, mert a számszék azért tartuk, stb. Az állami számvevőszéknek nincsen szüksége az én védelemre, mert azt a saját munkássága és működése megvédi. Az állami számvevőszék igenis teljesíti a maga kötelességét, lelkiismeretesen megvizsgálja, megbírálja mindazokat a számadásokat, mindazokat az utalványzásokat és mindazokat az adatokat, amelyeket a törvény hozzá utasít, ezek felett tárgyalásokat folytat a kormányval és ha nem tud megállapodni, jelentéseit a törvényhozás elé terjeszti végleges elintézés végett. Egy dolog igaz: hogy az állami számvevőszék nem nézi pártszempontokból és pártszemüvegen keresztül a dolgokat és a kormány tényeit, mint a képviselő ur, hanem én azt hiszem, hogy éppen az objektivitás, amelyel kötelességét teljesíti, amit a képviselő ur leginkább kifogásol, az állami számvevőszék legnagyobb érdeme. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Továbbá azt mondja, hogy, mióta én ülök a pénzügyminiszteri széken, azóta folytonosan kétségben tartom az országot az állam valódi, tényleges bevételei tekintetében. Hogy mitéle bevételeket ért, vajjon a mutatka-e, avagy a jövőbelieket, azt nem mondta meg. Ami a múlt évek bevételeit illeti, azok iránt senki sem lehet kétségben, mert hiszen mindenki, aki a zárszámadásokban olvasni tud, megtalálhatja, hogy mennyi volt az országnak valamely elmúlt évben valódi, tényleges bevétele. Ami a jövő bevételeket illeti, példánál az 1902. év bevételeit, azokat ma sem a képviselő ur, sem én pozitívással megállapítani nem tudjuk, itt csak hipotézisekkel dolgozhatunk. De éppen azért, mert hipotézisekkel kell dolgozunk, ha az ember óvatosan és úgy akar eljárni, hogy az államot kellemetlen meglepetéseknek és esetleg veszteségeknek ki ne tegye, nem lehet másképpen preliminarálni, mint úgy, hogy a zárszámadásilag mutatkozó utolsó évbéli bevétel szembem egy bizonyos latitűdöt hagyunk a preliminarálás alkalmával.

Azonban ez az egyszerű, világos és természetes magyarázat nem elégséges, ő tikos indokokat keres, hogy tulajdonképpen hát miért preliminarál a pénz-

Kiváló magyar írók művei! Milyen leszállított áron kaphatók VASS JÓZSEF mintá-antiquariusa és könyvkereskedésében

Somnányi István. A színház (3 kor. helyett)	1 kor. 50 fill.	Erdőssy István. A színház (3 kor. helyett)	1 kor.
Fekete Gyula. Manóvarázsló (2 kor. helyett)	1 kor.	Kalós István. A színház (3 kor. helyett)	1 "
Dósa István. A színház (3 kor. helyett)	30 fill.	Póréry János. A színház (3 kor. helyett)	1 "
Tótyi Zoltán. A kapitány és egyéb elbeszélések (2 kor. helyett) 1 kor.	1 kor.		

Leszállított áru művekről szóló nagy jegyzékem kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg.

Budapest, VII., Erzsébet-kört 38. szám.

Guttus Hamoros törvényszéki karcolatok (3 kor. helyett) .....

1 kor. 10 fill. 100 darab Újabb hamoros törvényszéki karcolatok. (1 K. L.) 50 fill.

Az itt felsoroltakból bármely művet az öszeg előzetes beutódása ellenében bérmentve küldök.

ügyminiszter így és nem másképpen? És rögtön megadja a választ, hogy ezt azért teszi, mert a pénzkészletek rakása akarja gyűjtöni, hogy mely céllal azt is megmondja beszéde további felében.

Csávolszky Lajos: Benne van a beszédben! **Lukács László** pénzügyminiszter: Majd rátérek erre is. Most csak a pénzkészletekről akarok beszélni. A prelimináriának ez a módja nem adata előző, hogy mi pénzkészleteket teremtünk, hanem oda, hogy az államháztartás biztonságát megőrizzük. Ha azután a mellett a bevételek kedvező alakulása lehetővé teszi, hogy évente akár egy pár millió a pénzkészletek gyarapítására. Illetőleg azoknak egyenlő színvonalon lenniük kellene, megmaradjon egy mellékredmény, amely mindig öröndevés és amely miatt a pénzügyminiszter vad nem érheti, mert hiszen a pénzügyi készletekre nekünk szükségünk van és mindenesetre sokkal jobb, ha a heyes prelimináriának következtében önmaguktól egészülnek ki a pénzügyi készletek, mintha kénytelenek volnának ezek kiegészítésére kölcsönöket venni fel.

Azonban t. képviselőtársam nem így magyarázza a dolgot. Hanem azt kérde, hogy micsoda céltól gyűjt a pénzügyminiszter a pénzeket és rögtön válaszol rá, hogy a közös hadügyminiszter számára. Tehát ez a titkos cél. És azt mondja, hogy ezt be fogja bizonyítani az én saját szavaimmal. És itt egy olyan iatifikációhoz folyamodik aminő még az elcsavarások történetében is ritkítja pártját.

Csávolszky Lajos: Tessék felolvasni a beszédét! **Lukács László** pénzügyminiszter: En azt mondtam expozícióban, ráutalva az állami kiadások rohamos emelkedésére, hogy nagy feladatunk vannak amelyek még mego dásra várnak. Emeltem harmat: a tisztviselői fizetésének emelését a közigazgatás rendezését és a hadseregnek a trónbeszéd által is megemelt reorganizációját, (Mozgás a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Nos, ugy-e a hadseregről beszélt?) mely utóbbiról. bármiképpen gondolkozzék is valaki politikai tekintetben el fogja nekem ismerni, hogy az finanszíerier egyike a legnehezebb és legnehezebben megoldható feladatoknak. (Igaz! Ugy van a jobboldalon.) Már most tovább menve azt mondtam, hogy ezen feladatok megoldására csak akkor lehet szó amidőn gazdasági helyzetünk javul, de akkor is csak úgy, ha nem forgácsoljuk szét állami erőnket.

Csávolszky Lajos: Holmi nemzeti aspirációkra! **Lukács László:** ... ha nem forgácsoljuk szét apró-cseprő dolgokra.

Csávolszky Lajos: Aspirációkra, nemzeti kívánságokra!

Lukács László pénzügyminiszter: ... hanem addig, amíg megoldjuk ezeket a nagy feladatokat.

Csávolszky Lajos: Ez az, ez azt jelenti.

Lukács László pénzügyminiszter: Az már mind egy a t. képviselő urnak. Szerinte én egy nagy feladatot tüzetem ki: a hadsereg reorganizációját de a tisztviselőket, az adminisztrációt elmulgattam. Azután azt mondja: mondjon le a nemzeti összes nemzeti aspirációkra, a pusztuló Magyarország segítségére sietni, kegyeret és munkát adni a munkátlanoknak az ipar és kereskedelem, a mezőgazdaság vezető seibeire írt és orvosságot adni, az mind apró-cseprő kívánság. arról mondjunk le. És azután azt mondja a képviselő ur, hogy ezek az én szavam.

Csávolszky Lajos: Ez az értelme!

Lukács László pénzügyminiszter: Ugy járt el az én beszédbemmel, hogy kikap egyes szavakat, azokból összeállt egy mondatot, aminek egészen más értelme van, mint amit én mondtam és azt mondja, hogy azok az én szavam, mert az én szavaimból konstruálja az egész mondatot. (Derűltetés jobbról.)

Ezek után át kell térnem komolyabb dolgokra, nevezetesen a beruházások kérdésére. Itt a beruházások kérdése csak egy szempontból tárgyalott tudniuk a mezőgazdaság szempontjából és a mezőgazdasági cikkeik jobb és kedvezőbb értékesítésének szempontjából. A kormány ezt a kérdést sokkal szélesebb alapon és bővebb keretekben tárgyalja: azonban ma, midőn még nem vagyunk minden kérdésben megállapodva e tekintetben nem terjeszkedhetem ki a beruházások összes előnyére.

Es éppen azért ezt fenn kell tartanom magamnak akkorra, amikor a kormány abban a helyzetben lesz, hogy e tekintetben törvényjavaslatot lépjen az országgyűlés elé. Ez alkalommal tehát én is csak azoknál a tételeknél maradok meg, amelyek itt megérintettek.

Azt hiszem, ha a kormány a vasutépítéssel foglalkozik, ha nagy vasutvonalakat épít, ha a vicinális vasut-ügvet fejleszt, első sorban szolgálatot tesz a mezőgazdaságnak is, mert hiszen kétségtelen nem szenved, hogy éppen a mezőgazdaság van ráutalva arra, hogy természetileg ösön szálthassa a piacra, a mezőgazdaságnak vannak legnagyobb mennyiségű aránylag legkevesebb értékű produktumai, amelyek a drága szállítást nem bírják meg. Es miután ezen feladatoknak első sorban a vasutak felelnek meg a vasutak építése által a törvényhozás a mezőgazdaságnak jelentékeny szolgálatot tesz. Nem ismerem azonban lére hogy e mellett igen nagy fontossággal bír a vicinális utak kérdése is, amelyet szintén érintettek itt a képviselő urak. Annál inkább, mert hisz ezek alimentálják a vasutakat, és azért nem kétkedem abban, hogy a kormányzat azon ága, amelynek ügykörébe ez tartozik, a legnagyobb buzgalommal fogja felkarolni ezt a kérdést és igyekezik, hogy megfelelő megoldásra juttassa.

Fölemlíttett itt a közraktárak kérdése is. A közraktárak kérdésével szemben szimpátiukus állást foglalok el és azt hiszem, ezzel mezőgazdaságunknak jelentékeny szolgálatot tehetünk. Eppen azért, ami engem illet nem is zárkózom el attól, hogy lehetővé tételék a közraktárak létesítése az államvasutak vonalán. Természetes, hogy azután a kezelési kérdése az, hogy szövetkezetekre bizzásk-e vagy másokra; oly kérdés, amely a dolog későbbi stádiumában képezheti megfontolást tárgyát. Ami a vizutakat illeti, hogy a természetes vizutak fejlesztése a kormányának mindig gondját képezte, annak bizonyítékául szolgál

az a körülmény, hogy ily ólra évről-évre és pedig az évek hosszú sora óta igen jelentékeny összegek vannak költségteljesítésre bevetve. Nem vagyunk egészen megállapodva a csatornák vagyis a mesterséges vizutak kérdésében. Mert hiszen, ha sokan vannak, akik a csatornák építését helyeslik, ugyanannyian vannak, akik azt ellenzik. (Igaz! a jobboldalon.) Ebben a tekintetben a kontroverziák nincsenek teljesen elintézve. Ha belemegyünk a csatornák építésének ügyébe, az több száz millióra menő áldozatokat von maga után. A kormány tehát csak kötelességszerű óvatossággal és lelkismeretességgel jár el, amikor minden kérdést, minden részletet tisztázni akar ebben az ügyben, (mielott az országot is jelentékeny költségre angazszirozza. (Heyeslés a jobb- és baloldalon.)

Volt itt szó azután, kapcsolatban a bernházásokkal, habár ez most tartozik oda, a vasúre kivételének megakadályozására.

Elismerem, hogy a nyers vasércnek nagy mértékben való kivite a országból a vasiparra nézve kedvezőtlen, de, hogy ez így van, hogy nagy mérvű a vasérc kivétel, az a tényeges állapotnak természetes folyománya, amennyiben sok vasbánya van oly tulajdonosok kezében, akik külföldiek és akiknek külföldön vannak vasgyárak. Természetesen azt, hogy az itt termelt vasércet a saját gyárakba bevigyük megakadályozni nem lehet. Amit ez irányban tenni lehet, legelőbb annyit, hogy revizió alá vesszük a vasuti szállítási táriát, azokat kedvezményeket, melyek a távolsgal növekedésével növekedő arányban vannak megállapítva és talán ezen kedvezmények megvonása vagy megszorítása által elérjük részben azt a célt, hogy a nyers vaséro nem fog a jövőben oly nagy mérvben kivitetni.

Fabry Teofil aggályosnak találja azt, hogy én az expozícióban és egyáltalában a kormány arra az álláspontra helyezkedtem, hogy a tisztviselői fizetésének megoldása kapcsolatba hozandó az adminisztráció egyszerűsítésével, mert ha ez így van és így marad, akkor a kérdés rendezése bizonytalan időre fog elhalasztani. Hát való igaz, hogy expozícióban én arra az álláspontra helyezkedtem és kijelentettem, hogy ez a végleges, alapos, gyökeres és a tisztviselők érdekében is megieelő megoldás csak akkor lehet, ha az egyszerűsítés hozatik az adminisztráció egyszerűsítésével, aminek következtében, ha nem is érjük el azt, hogy a tisztviselők mai létszáma csökkentek, de legalább is megakadályozzuk rohamos emelkedését. Kénytelen vagyok ezen álláspontom mellett ma is megmaradni (Heyeslés jobboldalon), mert meggyőződésem szerint azt a rendszert, hogy folytonosan extenzív irányban felezzük a mi adminisztratív apparátusunkat és ugyanakkor javítsuk és emeljük megieelő mérvben a tisztviselői fizetésekét, nemcsak mi de nálunk gazdagabb állam sem volna képes keresztülvinni és megvalósítani. Amde én a kérdés megoldásának megkezdését nem kötöttem semmielő feltételhez, amit bizonyít az a körülmény, hogy a három millió korona ezen céra már be van véve az 1902-dik évi előirányzatba, pedig tudjuk, hogy habár megindultunk az egyszerűsítés után, még eddig kézzel foghatóbb eredményeket nem értünk el. Beillesztettük mégis ezt a három millió koronát az előirányzatba és nekem szerencsém volt a pénzügyi bizottságban is bejelenteni, hogy ezen akciónak megkezdését nem kívánom feltételekhez kötni és hogy a három millió koronának felhasználása ezen év folyamán mindenesetre meg fog történni. A distinctió tehát az, hogy én a megkezdést feltétlenül helyesnek tartom de abban a véleményben vagyok, hogy annak mely időben való keresztülvitelé az évről-évre mily összegeket leszünk képesek ezen céra fordítani, mikor fogjuk ezt befejezhetni: attól függ vajon sikerül-e adminisztrációnkban mielőbb olyan változtatásokat eszközölni, hogy ennek következtében tésagosan teher az államkasszára ne haramojon. Második agyálya az, hogy az a három millió korona mely be van véve az előirányzatba, nagyon kevés, egy csepp a tengerben azon nagy számahoz képest a tisztviselőknak, mely körülbelül 40.000-t tesz ki. Hát ha a 40.000 tisztviselőnek nevezetét akarnók három millióval szánálni, nag-on természetesen egyre-egyre valóban csekély összeg esnek. Azonban nem így fogjuk el soha ezt a kérdést, hanem csak azt a kiindulási pontunk mindig az volt, hogy a szánási akciót ott kezdjük meg, ahol az a leg sürgetőbb, ahol a legrosszabbul dotált tisztviselőkről van szó és aztán haladjunk tovább. Ezzel a céllal és ezzel a feladattal szemben az a három millió korona, amelyet egy évben akarunk erre a céra fordítani, mégsem olyan csekély összeg. Hiszen erről a kérdéstről ugyis külön törvény fog intézkedni, amelyet a kormány köteles lesz előterjeszteni, és akkor mindig módjában lesz a törvényhozásnak amennyiben az állampénztári viszonyai megengedik és amennyiben azt indokoltan fogja találni, ezt az összeget ha nem is jelentékeny, de valamely csekély összeggel még emelhetni kikerekítheti úgy, hogy az tényleg megtehetően annak a célnak, amelyre szánva van, mert hiszen az én óhajtatásom is az, hogy ha teszünk valamit a tisztviselők érdekében az a tisztviselő meggyugvásával is találkozzék. (Tetszés és heyeslés jobbról és a közepen.)

Az adóreform kérdéseire miat is számos képviselő ur intézett ellenem támadást s épp ezért kénytelen vagyok a magam igazolása végett röviden ezzel is foglalkozni. (Halljuk! Halljuk!) Mielőttaink visszaemlékezni, hogy 1899. végén tartott expozícióban adtam előt első ízben az egyenesadó reorganizációját, tehát valamely több mint két évvel ezelőtt, amely alkalommal jeleztem azt a rendszert, amely szerint az egyenesadó-reformot keresztülvinnék akarom vinni. 1901. végén, vagyis a múlt év végén tartott expozícióban bejelentettem a t. képviselőháznak, hogy az egyenesadó-reformra vonatkozó munkálatok legnagyobb része készen van, tehát már kodifikálva van.

Es én nagyon hálas leszek, ta egyetlenegy európai államot mutatónak nekem ahol ez a munka két év alatt ilyen stádiumba jutott, mint minálunk.

Hogy mikor lesz életbe léptethető ez a reform, az nem tőlem függ, hanem a viszonyoktól. En örövendően fogok ha minél előbb abban a helyzetben leszek, hogy előterjeszthessem a törvényhozásnak ezt a javaslatot és akkor remélem hiszem és el is várom, hogy azok a t. ellenzéki képviselő urak akik annyira sürgetik ezt a reformot, szó nélkül, szívesen el is fogják azt fogadni. (Tetszés jobboldalon. Ellenmondás batról: Kritikával!)

Azután szó volt itt a szolgálati pragmatikáról is, hogy ez még mindig nincs megalkotva. Hát a szolgálati pragmatika dolgában nem egyedül egy tárca, nemcsak a pénzügyminiszteri tárca van érdekeiben, hanem az összes kormányzati ágak; és miután itt igen sok különböző kérdést kell tisztázni sok differáló érdeket kell egyeztetni, valószínűleg ennek tulajdonítható, hogy ez a kérdés még mindig nem nyert törvényhozási uton megoldást. De ebből nem következik az, hogy a tisztviselői helyzete azért szabályozva nem volna. Mert igenis ugyanazok az elvek, amelyek majd annak idejében törvényhozási uton fognak a szolgálati pragmatikába beilleszteni, ugyanazok az elvek ma is fennállanak, ma is kötelezők a kormányzat minden ágára nézve, szabályrendeletek alakjában.

Rakovszky felvetette a kérdést, hogy miben áll tulajdonképpen a költségvetés realitása emelietleg, és igyekezett erre választ is adni. A költségvetésnek realitásnak kell lennie egy kiadási mint bevételei részében. Realitásnak tekinthető a költségvetés kiadási részében akkor, ha abba felvételnek a következő évben előre áthatólag előforduló összes állami kiadások tehát ha megieelő ez a budget mindazoknak az igényeknek, melyek az állam mindenkori helyzetéhez képest azzal szemben jőzanul tamasztathatók. Bevételei részében realitás a budget akkor, ha oly mérvű bevételeket tartalmaz, amelyek a preliminált kiadások leedezésére elegendők és hogyha ez a bevételei előirányzat oly alapon van feltehető, hogy annak realizálása minden körülmények között biztosan várható. Ebből következik, hogy irreális kiadási részében az oty költségvetés, amelybe a kormány, hogy a kiadások növekedését megakadályozza, vagy epalástolja, pl. az ellenzéki támadásoktól való féltelmében, nem veszi be mindazokat a kiadásokat, amelyek előreláthatólag elő fognak fordulni. Bevételei részében pedig irreális volna az a költségvetés, amely oly preliminált, hogy azután a valóságban a preliminált összegek nem iolyának be és így az államot a legnagyobb zavarba ejtené. Tehát röviden össze foglalva, irreális volna a költségvetés akkor, ha azon elvek szem előt tartása mellett állították össze, amely elveket a t. ellenzéki követeli.

A második kérdés, amelyet felemlítt, az, hogy meddig emelkedhetnek a magyar állam kiadásai. En ilyen emelietli tejetészekbe és számításokba nem bocsátkozom be e mert azt tapasztaltam, hogy ha azok emelietli értékkel bírnak is, de a gyakorlati élet azokat rendszeren már a legközelebbi években halomra szokta dönteni.

Összeoglalva a t. ellenzéki bírálatát, arra a sajnálatos eredményre jutok, hogy ez a bírálat a mi pénzügyi rendszerünk, a mi budgetünk összeállításával és realitásával szemben is a legnagyobb mértékben értendő. Nagy szerencse hogy ezzel az elteltó verdktel szemben át két más momentum, amelyek ezt teljes mértékben ellensúlyozni képesek. Az egyrészt a törvényhozás többségének véleménye és az a támogatás amelyben a kormányt és annak pénzügyi politikáját az részessit; és áll másrészt a külföldiek véleménye, amely külföldi legalább is annyit foglalkozik a mi pénzügyi inkkel mint sokan a t. képviselő urak közül és mindenesetre sokkal objektívebben és sokkal igazságosabban íté. Es ez a külföld a mi hite-képességünket teljes mértékben elöadja és honorál a; amiben benne foglaltatik a mi pénzügyi politikánk helyes es is. (Heyeslés a jobboldalon.)

Ez a külföldi kritika tudja azt, hogy a magyar állam az ő követeléseinek mindig, még a legsúlyosabb viszonyok között is eleget tett és ennek következtében a mi hitelnél minden kéteyen felül áll. Tudja azt is a külföld hogy mi a legszomorubb pénzügyi viszonyok között voltunk egy időben, saját erőnk megeseítésével kibontakoztunk ebből a helyzetből, hogyraerintottuk államháztartásunknak egyensúlyát az lenntartjuk és semmielő invitáció semmielő csábítás nem képes arra vezetni bennünket, hogy letérjünk erről az útról és a kalandos politika utjára lépjünk, amely az államháztartás egyensúlyát veszélyeztetné (Énnek helyeslés a jobboldalon.)

Tudja ez a külföldi kritika azt is, hogy a mi budgetünk úgy van összeállítva már hosszú évek óta, hogy folyó bevételeinkkel képesek vagyunk folyó kiadásainkat teljesen fedezni, sőt ezen előt is marad valami különböző célokra. Tudja azt is, hogy ennek következtében a logrikább esetekben folyamodunk hitelekhez csak akkor, amikor rendkívül állami érdekek vagy gyümöösözö befejtetések teszik ezt szükségessé. Az is ismeretes a külföld előt, hogy mindannak dacára, hogy ta arékosodunk kell es kellett, nem hanyagoltuk el egyetlen fontos állam-érdeket sem, hanem ápoltuk és évről-évre nagyobb összeggel dotáljuk mindazon intézményeinket, amelyek az anyagi és szellemi prosperitásnak feltételei. Es látja a külföld azt is, hogy dacára a lehető legmososabb gazdasági viszonyoknak, sikerült ezen — önköb által annyira kárthatotnak — pénzügyi politika segítségével lenntartani az államháztartás egyensúlyát és ugyanezen budgetirózási rendszer segítségével tudjuk gyógyítani azokat a sebeket, amelyeket a gazdasági visszaesés gazdasági életünk testén etett. (Heyeslés a jobboldalon.) Es azt is látja ez a külföldi kritika, hogy vas kitartással megmaradtunk a valutarendezés problémájánál és azt minden feltornyosuló nehézségekkel szemben keresztülvittük és oda jutottunk, hogy ma a probléma lényegében meg van oldva és hogy a formai megol-

dának is küszöbén állunk. (Hosszantartó, élénk jelenés a jobboldalon.)

Előnk: Az ülést öt percre felülggeszti.

Szünet után.

(Miniszeri nyugdíjak.)

Vérsi József: T. képviselőház! Személyes kérdésben vagyok bátor a t. Ház szives figyelmét igazán csak néhány pillanatra igénybe venni. (Halljuk! Halljuk!) Multróki ülésünkben kontroverzia támadt Rakovszky István t. képviselő ur közöt és közöttem az angol miniszterek nyugdíjgénye tekintetében. Ez alkalommal Rakovszky István t. képviselőtársam a Ház színe előtt felszólítást intézett hozzám, hogy menjek el a Ház könyvtárába, nézzem meg az angol költségvetést és keressem meg a nyugdíjait. Ha azt megtalálom, meg fogja magát adni. Egyben hozzátette, hogy tartja váltig azt az állítást az én cáfolatommal szemben is, hogy Angliában a minisztereknek különböző törvényvel kell a nyugdíjat megszavazni és hogy ott csak azok a miniszterek buznak nyugdíjat, akiknek szegénysége kiderül.

En azt hiszem, hogy Rakovszky István képviselőtársam iránt való lojalitásom és a t. Ház nyivánosságára iránt való tiszteletom egyaránt parancsolják, hogy a hozzám intézett felszólításra haladéki nélkül válaszoljak nagyon sajnálván, hogy Rakovszky t. képviselőtársam ma nincs jelen, de hiszen az adatok, amelyek a t. Ház elé terjeszték, benn lesznek a t. Ház naplójában. Rakovszky t. képviselőtársam tog módot találni arra, hogy amennyiben adataim helytelének volnának, azokra nézve megjegyzéseit megtegye. (Halljuk! Halljuk!)

Rakovszky István t. képviselőtársam határozott állítása az volt, hogy Angliában a miniszeri nyugdíjak tétele a költségvetésben nem szerepel és a parlament előtt meg nem fordul. Van tehát szerencsém a t. Háznak bemutatni és felszólításom bejezése után a t. Ház asztalára le is tenni az angol képviselőháznak 1898-iki iratait ezekben az angol kinostár miniszterének a költségvetéshez csatolt jelentését azokról a miniszterekről akik nyugdíjat élveznek. A 11 nyugdíjazott miniszternek listája ez: Villiers, Headlam, Shaw-Lefevre, Manners, Iddeleigh, Emily, Cross, Hicks-Beach, Hamilton és Mundella.

Szüllo Géza: Kérem a bill alapján?

Vérsi József: T. képviselőtársam, sziveskedjék kicsit mérsékelni türelmét, mindjárt rájövök arra is, hogy kiön bill alapján-e vagy nem? Egyelőre mutatok a t. képviselő urnák és t. Háznak 11 nyugdíjazott angol minisztert, akik mindössze 16.400 font sterling nyugdíjat buznak. Ezek azon miniszterek, akik előzőleg más államszolgálati ágazatokban nem működtek és csakis tisztán miniszeri működésükért buzzák a nyugdíjat.

Már most azt mondja Szüllo Géza t. képviselőtársam ez azt mondta a multróki igen nagy emással Rakovszky képviselő ur is, hogy ezeknek külön törvényvel szavazzák meg a nyugdíjat. (Halljuk! Halljuk!) Ez azonban, t. Ház, nincs így, sőt épp az ellenkezője áll. Az utolsó törvény, mely a miniszeri nyugdíjakról Angliában intézkedik, a Viktória királynő 32-33. évében meghozott XL. törvényhozási fejezet melynek hivatalos rövid címe: Political Office Pensions Act. Ebben ki van mondva, hogy a parlament mindkét házában azon tagjai, kik a korona alatt szolgáltak, — Angliában ez a hivatalos kifejezés a miniszterségre és államtitkárságra nézve — feltétlenül igényt tarthatnak nyugdíjra. Ez pedig három kategóriába sorozott fizetés szerint: Olyanok, kiknek legalább öt ezer font sterling fizetésük volt; olyanok, kiknek kettőtől háromezer fontig volt fizetésük és olyanok, kiknek fizetése egytől kétezer fontig terjed. Továbbá ki van mondva, hogy a nyugdíjra igényt tarthat minden miniszter, aki legalább négy esztendőig szolgált. A kabinet-miniszter tehát négy esztendő múlva nyugdíjra igényt tarthat. (Felkiáltások a baloldalon: Csak tarthat!) Egy kis türelmet kérek, én a képviselő urak minden skrupulusára megfélelek, de nem találhatom el, hogy mily sorrendben akarják a felvilágosítást.

Most azt mondatná Szüllo Géza t. barátom, igen ám, de ez nem zárja ki, hogy külön törvényvel ne kelljen intézkedni. Itt van a törvénynek 8. §-a, mely megmondja, hogy a miniszeri nyugdíj tekintetében milyen eljárást kell követni. (Halljuk! Halljuk!) E szerint az illető miniszter egyszerűen bejelenti a nyugdíj iránt való kérvényt és a pénzügyminiszterhez és a pénzügyminiszter a korona nevében *administratív* uton intézi el szakasztott úgy, mint minálunk.

Nekem van szerencsém még egy frappáns bizonyítékot nyújtani arra, hogy Rakovszky képviselő ur tévedett és hogy tévedésének nyomdokaiba lépett ma Szüllo képviselőtársam is. Az a jogrend, melyet ő megjelölték állit Angliában, az nincs meg. De akad Angliában az 1869-iki rendezés óta valaki, aki azt az óhaját fejezte ki, hogy *az a jogrend legyen életbe*, és aki törvényjavaslatot is nyújtott be az angol alsóházban arra nézve, hogy ezentul a parlament *külön törvényben* szavazza meg az egyes miniszeri nyugdíjakat. Ez a valaki pedig nem volt konzervatív allűrű ember, mint Rakovszky képviselő ur, hanem ellenkezőleg, a radikálisok legvadabbja. *Labouchere* és az ő három-négy elvtársa, ki az angol parlamentben ül. Ő 1894-ben benyújtott egy bill-t, — itt van, letezem a Ház asztalára, — amelyben azt indítványozta hogy ezentul ne legyen egyszerűen a kinostár miniszteriuma által kiutalványozható a miniszterek nyugdíja, hanem minden egyes miniszeri nyugdíj külön törvény által szabályozassék. Amde mi sorsa lett ennek a törvényjavaslataknak?

Fürster Ottó: Visszavont! Én tudom!

Vérsi József: Az első olvasáson túl terjedő stádiumba nem is jutott, mert maguk azok, akik benyújtották, *többé nem szorgalmazták*. Olyan sors, amely igen kevés közjogi, politikai tartalmú törvényjavaslataknak jut osztályrészül Angliában; egy törvényjavaslat

nak legsíraimasabb sorsa ez, mert csecsemő korában megfojtja az, aki a világra hozta: benyújtója.

Marad még az a kérdés, hogy *fordához ragadt szegény emberek-e* mindazok, akik Angliában a nyugdíjat élvezik? Megfogadtam Rakovszky képviselőtársam tanácsát, tanulmányoztam az anyagot: és van szerencsém a következő érdekes adatokat rendelkezésére bocsátani. (Halljuk! Halljuk!) 1898-ban volt szó utóljára a miniszeri nyugdíjról. Interpellációt intézett Sir John Leng, Dundee tiszteletreméltó képviselője a kormányhoz, miképpen lehetséges az, hogy nemrégiben meghalt egy miniszter, ki életutóvágian nyugdíjat buzott és *végrendeletében hagyatékot találták, mely háromszázötvenezer font sterlinget* vagyis nyolc millió koronánál nagyobb összeget képviselt? (Halljuk! Halljuk!)

Méltóztassék ezen adatokat egybevetve, velem együtt konstátálni, hogy abszolúte nem áll az, hogy Angliában külön törvényvel kell a nyugdíjat megszavazni, illetőleg az 1869-iki törvény s az ezt megelőző negyedik Vilmos-éle 22. törvény minden minisztert jogosultnak tart a miniszeri nyugdíj élvezetére. (Ugy van! jobboldól.) és hogy amit Rakovszky István t. képviselő ur meglévő jogrendnek mondott, hogy t. i. külön bill által szavaztatik meg, egyetlen egyszer próbálták indítványozni az alsóházban, de nemcsak az angol alsóház nem fogadta el, hanem maguk az indítványozók is elláttak törvényjavaslatauk végválsától. Méltóztassanak továbbá velem együtt konstátálni azt, hogy igenis vannak Angolországban nyugdíjazott miniszterek. — 11 ilyen nyugdíjas miniszter van — és az angol kinostári miniszterium az alsóházba nyújtott költségvetés kommentárjában a költségvetést kísérő jelentésében azokat névszerint felsorolja. Méltóztassanak továbbá velem együtt azt is konstátálni, hogy nemcsak földhöz ragadt szegény emberek élveznek Angliában nyugdíjat, mert az, aki nyolc millió koronát hagy hátra, az még az angol fogalmak szerint sem mondható földhöz ragadt szegény embernek. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Élég rossz!*) Én nem mondom, hogy jó, de itt tényekről van szó. Rakovszky képviselő ur nekem mondta azt, hogy legyen óvatosabb és ügyesebb állításomban. Azt hiszem sikerült kimutatnom, hogy elég óvatos voltam állításomban és talán kimutattam azt is, hogy ba ketőnk közül valakire ráter az ügyesség nagyobb mértéke, az nem én vagyok. (Tetszés jobboldól.)

(Személyes kérdésben.)

Rákosi Viktor: Lurtz Károlynak és Korodi Lajosnak válaszol. A szászok ellenünk badakoznak s a mellett az olánság jeltalja őket. Zigler kisasszony nem verset írt Petőfi ellen, hanem prózát, amelyben barbakornak neveze a magyarokat, Petőfit pedig lázadónak. (Általános felhóborodás.)

Pichler Gyózó: Was sagen sie dazu, Herr Lurtz?

Lurtz Károly: Majd felelek rá.

Rákosi Viktor: A szászok a szedáni csata napját megünnepeleék holott semmi közük hozzá. Ez olyan mint amikor a saharai sivatagban az oroszian és tigris párbaja után a macska a győztes tigrishez sompölyög s ott bóköl neki. (Derültség.) A szászok zsidóeknek nevezik magukat. Vigyázzanak, mert még meg fogognak kékülni. (Derültség.)

Lurtz Károly személyes kérdésben kijelenti, hogy a szászok a magyar álameszmé kivéi...

Rákosi Viktor: A hazáról beszélen!

Lurtz Károly: . . . s nincs más céjük, mint az, hogy itt e hazában éljenek és hajjanak.

(Interpelláció.)

Kovács Gyula a következő interpellációt terjesztü be:

Mint hogy az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítőtársulat árterfejlesztési munkálatai ama tekintettel, hogy az árterfejlesztés alapjai szolgáló lejtmerésnek tökéletlen volta az árterfejlesztési tárgyalások folyamán beigazolottak s arra is tekintettel, hogy a megnevezett társulat a műszaki árterfejlesztés alapjait vetü különböző vízszin alá eső területet egymás közötti hozzájárulása arányát megállapító 41.056/1898. számú földmívelésügyi miniszteri határozat jogerőre emelkedését, vagyis a közigazgatási bíróság idevonatkozó ítéletét be sem várva, a 11-es osztályú bizottságot a nélküli alakította meg s ez eljárást meg is kezdte így a társulat közgyűlése az osztályozást és kivételt kúlcot egy oly bizottság munkáta alapul vételével alapította meg, mely bizottság megalakítása törvényes alappal sem bír végre tekintettel arra, hogy az ily alapon létre ött társulati közgyűlési határozatot a másodfokban eljáró hajduvármegyei aispán egész terjedelmében megsemmisítette s így a megnevezett társulat árterfejlesztési eljárása nem sorozható az oty társulatiok árterfejlesztési közé, melyeknek eljárása minden tekintetben törvényes uton folyt le: kérdezem az igen t. földmívelésügyi miniszter úrtól, hajlandó-e a mult évi 94.349/V. szám alatt kibocsátott azon rendeletét, melyben az alsó szabolcsi tiszai ármentesítőtársulatnak engedélyt adott arra, hogy a kiterjesztett árterre a kivételeket már a folyó 1902-ik évtől kezdve teljesítthesse, batályon kívüli helyezni, ez által a megsérteit jogrendet helyreállítsa s több száz kisbirtokos jogos érdekeit a megnevezett társulat tulajdosával szemben véde embe venni, végre a törvényesség meilözésével létrejöj ezen árterfejlesztési munkátokat legelőbb felügyeleti jogánál fogva egész terjedelemben megsemmisíteni.

Osavolszky Lajos a következő interpellációt terjesztü be:

A brüsszeli cukorkonferencián Angria által felvetett követeléssel szemben a cukorbehozatali vám leszállítását illetőg mily állást foglal el a pénzügyminiszter ur?

A behozatali vám leszállítása, valamint a cukorkivitel prémium teljes megszüntetése tárgyában Ausztria és Magyarország kormányza a német birodalom kormányával egyetértelműleg járnak-e el a konie-

rencián, vagy teljesen önállóan tekintet nélkül a német birodalom által szándékba vett lépésekre?

Végül mit szándékozik a pénzügyminiszter ur a súlyos válsággal lenyegrevelt cukoripar megmentésére tenni, ha Anglia a kilátásba helyezett rendszabályokat életbelepelti?

Előnk az ülést bezárja.

BELFÖLD.

A bécsi tárgyalások. Egy bécsi táviratunk szerint, osztrák parlamenti körökben azt beszélük, hogy az osztrák és a magyar miniszterek e heti tárgyalásai során a függő kérdésekben lényeges közeled s jött létre a két kormány álláspontja között. Valószínű ennek következtében, hogy az új autonóm vámtarifa nemsokára el fog készülni.

A katolikus autonómia. Ma délután folytatta az országos katolikus kongresszus tanácskozásait gróf Szápary Gyula elnöklele alatt. A huszonhét bizottság tervezeteket tárgyalását folytatták a tegnap abban hagyott szakaszánál. A kongresszusi tagok között napról-napra lanyhabb lesz az érdeklődés s ma is már igen kis számmal jelenek meg az ülésen. A püspöki kar teljes számban jelen volt. A mai ülésen a 85—124. szakaszokat intézték el. A legközelebbi ülés hétfőn délután négy órakor lesz. Szerdán és csütörtökön a 10város közgyűlése miatt a terem el lesz foglalva s így az autonómia ülést a Szent István-Társulat palotájának nagytermében fogják megtartani.

A katonák és az aratás. A parlamentben évről-ére megismétlődik az a jelenet, hogy az ellenzék megsürgeti a katonák aratás idejére való szabadságolását, a honvédelmi miniszter pedig nem vonja ugyan kétségbe a kivánság emienns gazdasági jelentőségét, de kénytelen megmondani, hogy a gazdasági és katonai szempontok összeegyeztetésének módját ő sem tudja, más sem tudja még megtalálni. Most azt a hírt kapjuk, hogy az ország törvényhatóságai nagyobb akciókat akarnak e kérdés megoldása érdekében indítani. Ugyanis az ország összes törvényhatóságai *egyidejűleg* föliratot intéznek a közös hadügyi kormányhoz és a honvédelmi miniszterhez s ebben kérni fűják, hogy mindazokat a katonákat, akik *harmadik esztendőjüket* szolgálják és a polgári életben földművelők, aratás idején *nyolc hétre* szabadságolják. A kivánságot az évek hossza során át hangoztatott kérelemmel szemben azért redukálták ily kevéssre, hogy az illető tényszök ne zárkózhassanak el teljesítése elől. A törvényhatóságok remélik, hogy *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter is pártolni fogja jogos kérelmüket s ezuttal célt érnek.

A függetlenségi párt szervezkedése Gyomán.

A gyomai kerület függetlenségi községei ma délután újabb gyűlést tartottak, hogy a multróki kisebbségben maradt jelöltek közül egy jelöltben megállapodjanak. A gyűlés az összes kisebbségi jelöltek hozzájárulásával egyhangulag *Hentaller* Lajost jelölte. Küldöttség kérte le Hentallert a jelöltség elfogadására. ki szép beszéd kíséretében el is fogadta a jelöltséget, mit a küldöttség tagjai nagy lelkesedéssel tudomásul vettek. Ellenfele *Varkonyi* szocialista programmal. A választás március 6-ikán lesz.

Botrány a horvát tartománygyűlésben. Mint

Zágrábról táviratozzák a tartománygyűlés ma *Harambasics* és társai sürgős indítványát tárgyalta, amelyben a t. kivánság, hogy azt a bizottságot, amelyet az egyesült ellenzéknek a pénzügyi függetlenség tárgyában beadott petícióin lévő aláírások megvizsgálására kiküldtek, oszlássák fel és a vizsgálatot bízzák a tartománygyűlésnek két tagjára.

Harambasics pártbívei folytonos tetszémnyilvánításaitól kísérve, a legkeményebb szavakkal kelt ki a bizottság és elnökének eljárása ellen. Az elnök többször megint és mikor a bizottság elnökevé. Kovácsovicsek eljárást impertinensnek nevezik megvonja tőle a szót. Erre *botrányos jelenet* játszódik le. A baloldal nagy lármába tör ki, amelybe a karzat is beleelegyedik és tapsol az ellenzéknek. *Vinkovics* a karzat padjára emeli *Harambasics*ot, mire a karzat újra tapsol. *Harambasics* ott kiáltja:

— *Es török elhárás: Önök hontentették!*

A karzat újra tapsban tör ki.

Az elnök felülggeszti az ülést. Szünet után az elnök nyugalomra inti a karzatot és *Tomascicnak* adja a szót, aki az ellenzékot figyelmezteti, hogy eljárása lealacsonyítja a ház tekintélyét és méltóságát és meggyalazza a népet. Erre újra felzúdul az ellenzék. *Vinkovics* a padot veri és ott kiáltja:

— *On gyalazza meg a népet!*

Josipovich: Viselje magát tisztességgel!

Tuskan: Ez a tartománygyűlés nem képviseli a népet. Nem választották szabad akaratból!

Elnök csönget.

Tomasics azután megokolja a sürgősséget, amelyet a ház meg is szavaz. Magának az indítványnak a tárgyalása azzal végződik, hogy a ház egyhangulag elfogadta **Tomasics** indítványát. A vita folyamán **Vinkovics** azt mondja, hogy nem fog hazafiságot tanulni azoktól, akik talpukat nyalják azoknak, akik Horvátország jogaival lóporják. Az elnök ezért a kijejezésért rendreutasítja.

A jegyzőkönyv hitelesítése után a tartománygyűlést az elnök éltetésével bizonytalan időre elnapolták.

A szolnoki mandátum. A szolnoki választókerületben, amely **Kiss Ferenc** lemondása folytán megüresedett, március 5-én lesz az új választás. A kerületben két jelölt lépett föl: **Kiss Ernő** szabadelvű és **Kreutzer Balázs** függetlenségi programmal.

KÜLFÖLD.

Henrik herceg amerikai útja. **Henrik** porosz hercegnek ma kellett volna New-Yorkba érkeznie, de a *Lucania* oceánjáró jelentése szerint az atlanti tengeren tegnap óta órák óta hősír tómból, amely miatt a *Kronprinz Wilhelm* megérkezése késést fog szenvedni. A *Lucania* utközben találkozott a *Kronprinz Wilhelm*mel, amelylyel drót nélkül való táviratozással üdvözlést váltott. **Henrik** herceg holnap, vasárnap, **Grant** tábornok sírjára koszorút fog tenni, hétfőn pedig jelen lesz a kongresszus ülésén.

A perdöntő elnök. Politikai és katonai körök régóta korteskedést folytatnak Északamerikában két tengerenagy mellett és ellen. A híres santiagoói tengeri csata föltétlenül. Mindjárt a csata után a közvélemény erősen tiltakozott a kérdést: ki az ütközet hőse, **Schley** vagy **Sampson** tengerenagy? A vitás kérdésben már ítélet egy külön erre a célra alakult katonai bizottság, amelyik nemcsak azt mondta ki, hogy a győző **Sampson** volt, hanem **Schleyt** gyávnak nyilvánította, mert ütközet közben hajójával kiment a tűzvonalból. **Schley** az ítéletet megíjebbeztte **Roosevelt** elnökhöz, aki — mint New-Yorkból jelentik — a következőképp döntött:

A győző cím sem Sampson, sem pedig Schley tengerenagyot nem illeti meg, mert a santiagoói döntő tengeri ütközet alkalmával nem volt páranomokosság. Az egyes hadihajók parancsnokai spontán elhatározásból cselekedtek, mindazáltal **Schley** tengerenagy ismert elkanyarodó mozdulata megrovást érdemel.

A demokraták, akik **Schleyt** elnökjelöltnek akarják megnyerni, fel vannak háborodva **Roosevelt** döntése miatt és azzal a kilógással, hogy **Roosevelt** eleve diszkvalifikálni akarta **Jóvendő** ellenfelét, heves agitációra készülnek az elnök ellen.

Diákforrongás Oroszországban. A tavalyi oroszországi diákforrongást drákói rendszabályokkal, számos elfogással és száműzéssel nagynehezen elfojtotta a rendőrség. A diákokat azonban nem riasztotta vissza a kemény lecke attól, hogy újra szervezkedjenek a hatalom tulkapásai ellen. Az agitáció főfészke **Pétvárvár** és **Moszkva**. De nagy a forrongás más városokban is. **Kievben** néhány nappal ezelőtt egy diákzavargás alkalmával a *katonák tíz egyetem* hallgatót megölték s igen sokat megsebesítettek. Most az egyetemi hallgatók legnagyobb része sztrájkol. **Pétvárváron** az egyetem február 20-ika óta zárva van. Az egyetemi hallgatók titkos összejöveteleket tartanak, amelyeken nagyon izgatott a hangulat. Attól félnek, hogy már a legközelebbi napokban zendülés fog kitútni. **Moszkvában** letartóztatott néhány száz munkást s negyven egyetemi hallgatót, köztük **Ceretellit** herceget is. A moszkvai és **Pétvárvári** egyetemi hallgatók nagy tüntetésre készülnek. Napok óta izgatott proklamációkat terjesztenek köztük.

Kievben és Karkovban is bezárták az egyetemet. **Karkovban** nagyon viharos jelenetek voltak. Az egyetemi hallgatók együtt tüntettek a munkásokkal. A kormányzó katonaságot küldött ellenük. A tüntetők közül sokan elestek és megsebesültek. A **Pétvárvári** rendőrség holnapra nagy előkészületeket tesz, mert nagy diáküntétéstől fél.

Nagy az izgalom a **lemburgi diákok** közt is. A **lemburgi** rendőrség kiatasított két **Orosz-Lengyelországból** való műegyetemi hallgatót. Az egyetemi hallgatók rendkívül izgatottak és miatt és arra kérték a rektort, hogy kövessen el mindent, hogy a rendőrség intézkedését fölfüggesztesse.

Az angol liberális párt szecessziója. Az angol lapok szerint az a halás, amelyet **Roseberynek** a **Times**hez intézett levele kelteni fog, most még beldhatatlan. A parlamentnek sok liberális tagja, úgy látszik, várni akar, míg kénytelen nem lesz állást fog-

lalni az egyik vagy a másik pártárryalat mellett. **Rosebery** híveinek becslése eltér egymástól. **Campbell-Bannermann** hívei azt mondják, hogy **Roseberynek** a szabadelvűpártban csak 15—20 híve van.

Az olasz kormányválság. A legutóbbi számunkban jelzett válsághír valóságos lett. A Zanardelli-kormány a képviselőház elnökválasztási szavazása következtében beadta lemondását s Olaszország, mely csak az imént hallotta a trónbeszéd biztató szavait, e pillanatban kinevezett kormány és — parlament nélkül áll, a mennyiben a képviselőház bizonylatlan időre elfüggesztette üléseit, midőn Zanardelli bejelentette, hogy a király a kormány leköszönése dolgában későbbre tartotta fenn elhatározását. A minisztereket különben, midőn e jelentés megtevéle véget meg a képviselőháznak megjelentek, a bal-és szélsőbaloldal lékiesen megjelente. **Viktor Emánuel** király már ma délelőtt tanácskozott a válságról **Palberti** képviselőházi és **Saracco** szenátus-elnökkel, de még nem határozott. Egy táviratunk azt jelenti, hogy a király újra Zanardellit fogja megbizni a kabinet-alakítással. Ha ugy lesz és Zanardelli a megbízást elvállalja, alkalmasint számításra kell majd a pénzügyi és kincstári minisztereknek a minap jelzett aggodalmával, melyet a só árának tervezett leszállítása keltett, s lehet, hogy a kormány rekonstrukciója a leköszönt **Giussone** kívül más személyváltozásokkal is fog járni.

Róma, február 22.

Parlamenti körökben azt beszélik, hogy a kormányválság gyorsan meg fog oldódni és **Zanardelli** hamar meg fogja alakítani az új kabinettet, mert a belügyek és sok függő kérdés sürgeti a kormány létrejövételt.

Róma, február 22.

A király ma értekezett **Zanardelli** miniszter-elnökkel. Hír szerint a király ragaszkodik ahhoz, hogy **Zanardelli** alakítsa meg újabb a kabinettet. A királyhoz meghívott összes személyiségek azt tanácsolták, hogy **Zanardelli** bizassék meg ismét a kabinetalakítással. Hír szerint **Giolitti** el van határozva visszalépni.

Anglia fegyverkezése. Csak ma kaptunk világos képet arról a nagyszülő fegyverkezéstről, amely körül az angol admirálisok egy idő óta szorgoskodik. Nyilvános dolog volt eddig is, hogy Anglia nagy mértékben gyarapítja és javítja haditengerészetét, de hogy a gyarapítás akkora, mint aminek az angol admirálisok pénzügyi titkára az elsőhözban bemutatta, azt nem hitte eddig senki sem. A liberális képviselők egy része alaposan meg is ijedt a rengeteg új költségtől, de szavuk hiába hangzott el a vitában.

A nevezetes ülésen **Foster Arnold**, az admirális pénzügyi titkára pontos felvilágosítást adott a haditengerészeti előirányzatról. A folyó költségvetési év végén — ugymond — 49 hajót bocsátanak vízre, a jövő költségvetési évben pedig 60 hajó fog épülni. Ha ehhez még hozzávesszük az új hajóépítési programmban előirányzott 27 hajót, a jövő évben 87 hajó lesz építendő. Azonkívül sok hadihajó erősségét fokozzák átalakításokkal. A tenger alatt járó hajók építése sokkal gyorsabban halad, mint hittük. *Öt ilyen hajó már készen van, egy pedig, amely a többiekhez képest javított típus, most épül.* Az admirálisok minden tőle telhető el fog követni, hogy *főfegyverkezésk* arra a napra, amely, ugy reméli szóló, sohasem fog bekövetkezni, de ha bekövetkezik, végetes és válságos lesz.

Dilke (liberális) azt mondta, hogy az admirálisok programja nem elégti ki az ország szükségleteit. Az admirálisoknak a jövőbe kell pillantania és a kiadásokat úgy megállapítania, hogy *Anglia esetleg kétónál több hatalmasság szövetségének is ellenállhasson.* **Dilke** azután az Olaszország és Franciaország között hihetőleg fennálló egyezményre célozott és azt mondta, hogy Olaszország semlegessége még a legjobb, amit Anglia kívánhat.

Longh (liberális) azt indítványozta, mondja ki a ház, hogy a haditengerészet egyre növekvő kiadásai aránytalanul nagy terheket rónak az angol adófizető polgároknak.

Asquith (liberális) támogatta az admirálisok politikáját és utalt **Németország**, **Franciaország**, az **Egyesült-Államok** és **Japán** flottájának fejlődésére. A francia flottát valóságos rohamosan erősítik. A német flotta is igen hatalmas tényező. *A brit flottának két más állam flottájával való egyenlősége a legkevesebb, amit Anglia biztonsága megkövetel.*

Longh indítványát elvetették.

Ugyanezen az ülésen **Cranborne** külügyi államtitkár egy kérdésre azt válaszolta, hogy az orosz kormány közölte, hogy a sanhaikvan—niucvangi vasutat újra át fogja adni a kínai hatóságoknak, míhelyt megtérítik az egész peking—sanhaikvan—niucvangi vonal újraépítésére és a vasutnak rendes karba helyezésére fordított költségeit. A vasut mentén **Tienccin** mellett levő *vitás területre* nézve a brit kormány azt ajánlotta az

orosz kormányak, hogy *mindegyik fél meghatalmazottal* nevezzen ki az ellentétes követelések megviesgálása és jelentéstétel végett. Ha azután az angol és az orosz követ nem tudna egymással megegyezésre jutni, *választott bíróság* elé terjeszszék a vitás kérdést.

A cukorkonferencia.

Budapest, február 22.

Ma délelőtt tizkor újra összeült **Brüsszelben** a cukorkonferencia. A tárgyalások megkezdése előtt **Topke** magyar és **Jorkasch-Koch** osztrák kormány-képviselő hosszasan tárgyalt brüsszeli követünkkel, **Khevenhüllerrel**.

A konferenciától várható eredményekről természetesen nem lehet még semmit sem tudni. A **Times** hosszasan foglalkozik ezzel a kérdéssel s azt írja, hogy a konferenciának újabb összeülése után újabb halasztást fognak adni arra, hogy a magyar kormány által okozott nehézségek fölött intézkedhessenek. Az angol cukorkereskedők óvat emeltek az ellen, hogy a vákokat fölemeljék és hogy a cukorprémiumokat eltöröljék, mert így a cukorárak még inkább megdrágulnának.

(Yves Guyot véleménye.)

Egy londoni lapudósító meginterviewolta **Yves Guyot** volt francia kereskedelemügyi minisztert a cukorkérdés ügyében. **Yves Guyot** a következőképpen adta elő véleményét:

— Ha az osztrákok nem pendülnék egy huron a többi kontinentális nemzettel, amelyek az utolsó híradások szerint elhatározták a cukorprémium megszüntetését, úgy saját kivételüket veszélyeztetik. Az osztrák nyerscukorgyárosok és répatermelők érdeke *parancsolón követeli a prémium megszüntetését és a vámnak 5 frankra való leszállítását.* A mostani rendszer tulnyomón a cukortisztítóknak kedvez, holott a nyerscukorgyárosok a mezőgazdálkál a csekélyebb beneficiumokból kénytelenek osztozkodni. Vajon nem-e azt követeli az ő érdekük, hogy a mai rendszer megszünjék? *Ha most Brüsszelben az osztrákok elszigetelt helyzetben maradnának, úgy cukoriparuk megment tönkremegy.* Ha azonban együttthaladnak a többiekkel, úgy cukoriparukat egészséges alapra helyezhetik.

A lapudósító megjegyezte, hogy Ausztriában minden jel szerint olyan az uralkodó hangulat, amely ellenzi a hirtelen rendszerváltozást.

— De hát mit remélhetnek az osztrákok — válaszolt **Guyot** — ha elszigetelten magukra maradnak? Az osztrákok mindenesetre dilemma előtt állanak. A londoni világpiac megél egy elszigetelt Ausztria nélkül is, az osztrákok azonban nem élnék meg a londoni piac nélkül.

A lapudósító ama megjegyzésére, hogy az osztrákok a prémium megszüntetését a mezőgazdaság ellen intézett súlyos csapásnak tekintik, **Yves Guyot** a következőket mondotta:

— Ha a mai rendszer érvényben maradna, úgy elkerülhetetlenül beütne a *legsúlyosabb* *krisis.* A modern ipar a *belföldi jogszabás* *leszállítására* és a *küvetl forszírozására* törekszik. E kettős törekvés oka egy természetellenes kalkulációban keresendő. Az osztrák iparnak ismét a világgazdaság szabályai szerint alakuló normális iparrá kell változnia. Minden nyereségre kell dolgoznia, ahelyett, hogy mesterséges nyereség-átáthításokra törekedne.

— De minden változás súlyos áldozatot követelne az osztrák cukortisztítóktól — szólt az újságíró.

— Hát persze. Kénytelenek lesznek megelégedni 3—4 korona nyereséggel száz-száz kilójánál. S kénytelenek lesznek normális gazdasági befolyások alatt dolgozó iparosokká válni, holott most privilégiumokkal dolgoznak. Ismétlem, hogy ha megmaradunk a mostani rendszer mellett, úgy két esztendő lefolyása alatt *világtörténelmi cukorkrisis* köszönt be s a gyárakat százzámra kell majd bezárni. Ha **Brüsszelben** nem sikerül egyezséget elérni, úgy párisi kalkulus szerint a cukor ára *legálább 3 frankkal csökken.* Ha azonban megszüntetik a prémiumokat, a cukor árának emelkedése várható.

A kontinentális termelő országok cukoriparát csak úgy lehet megmenteni, ha a prémiumok megszűnnek és a vámot mindenütt 5 frankra szállítják le. Ezzel aztán vége a kartelleknek, amelyek ellen még különféle egyéb rendszabályt is kell alkalmazni.

Brüsszel, február 22.

De Smet de Naeyer miniszterelnök enőklele alatt a cukorkonferencia ma délelőtt ülést tartott, amelyen folytatták az esetleges egyezménybe teiveendő ama határozományok szövegének megvitatását, ame yekre vonatkozólag már megállapodás jött létre. Nevezetesen a prémiumok elvének kiküszöböléséről, a prémi-

umok különböző íjainak közelebbi meghatározásáról és az azon intézkedésekben követendő elvről van szó, amelyek az egyezményhez hozzá nem járuló országok ellen tolgatosítandók lennének, valamint arról a külön értesítésről, amely a cukrot nem exportáló országokkal szemben követendő lesz. A legközelebbi ülés hétfőn lesz.

A spanyol munkások forradalma.

Budapest, február 22.

A hivatalos spanyol jelentések szépítgetik a barcelonai helyzetet s azt mondják, hogy a nagy katalóniai gyárvárosban csend és nyugalom van. Madridi magánjelentések azonban arról adnak hírt, hogy sem Barcelonában, sem a többi fenyegetett spanyol városban nem változott a helyzet. Bizonyára az utóbbi jelentések adják a munkásforradalom hű képét. A sztrájkolók Londonból pénzt, Párisból biztatást kapnak. Az egész ország fél a holnapi naptól, amikor minden hivatal szünetel s a nagy népsösdületek még katonaság segítségével sem lesznek megakadályozhatók.

Madrid, február 22.

Barcelonában a helyzet nem változott. Naponkint órákig tartó véres harc folyik az utcán. Menekülök lakosok azt beszélik, hogy csak kerülő utakon, revolverrel a kezükben tudtak elmenekülni. Naponkint több száz zendültöt tartóztatnak le. A husz mag a katonaság osztja szét. A drágaság már szinte elviselhetetlen. Attól félnek, hogy az általános sztrájk Madridra is ki fog terjedni. Taragonában kihirdették az ostromlétet.

Madrid, február 22.

Egy hivatalos barcelonai távirat ezt mondja: A rendőrséget, amikor néhány forradalmárt le tartóztatott, a tömeg megtámadta. A harcban egy sztrájkolót megöltek. Az elfogott munkásvezérek fölött a haditörvényszék fog ülni. A madridi főkapitány megeadta azt a hírt, hogy az utóbbi napokban komoly harcok voltak, hogy a katonaság elmentálásra talált és hogy tüzérseget kellett használni. Magánjelentések szerint a főkapitány azt ajánlotta az újságíróknak, hogy nagyon óvatossak legyenek a hírek terjesztésében. Magántávíratok arról adnak hírt, hogy a tömeg újabb támadásokat intézett eleséges kocsiakra, amely alkalommal több embert lövéssel megsebesítettek. Manresából azt jelenti a *Heraldo*, hogy a munkások újra munkába álltak. A zavargás állítólag a karlisták igtatására vall.

Barcelona, február 22.

Miként jelentik, Sabadellben a marista-szervezetek, mikor kolostorukat megtámadták, erőiesen védekeztek és revolverlövésekkel elkergették a támadókat. Mint a Fabra-ügynökség jelenti, a rendőrség a munkások egyesületének munkatermeiben fontos papirokat talált. Közülük egy 12000 pezétárról szóló csekket a spanyol bankra. Tegnap Hostarirano külvárosban összeütközések történtek, melyek során egy csendőr, egy asszony és két gyermek megsebesült.

Madrid, február 22.

Délután két órakor foladott hivatalos barcelonai táviratok szerint a városban teljes nyugalom és élénk közlekedés van. Saragossából és Valenciából is teljes nyugalom jelentenek. Félhivatalos jelentés szerint egyelőre nincs ok arra a föltevésre, hogy hétfőn kiút a sztrájk.

Madrid, február 22.

Az e hó 18-iki zendüléséről még a következő részeket jelentik:

Egy vadász-zászlóalj, mely a cataloniai teret tartotta megszállva, a néptömeg köveivel dobált meg és lött is rája, mire a katonák önvédemből tüzeltek. A munkások részén mintegy hatvan ember esett el, kik közül tizenkettő azonnal halva maradt. Több katona is súlyosan megsebesült. Az egész utcát vér borítja. A halottakat és sebesülteket a Vöröskereszt-egységet szállította el. Senki sem tudja, hogy mi lesz a vége ezeknek a zavaroknak, mert a katonai tudósok makacssága a legnagyobb mértékben elkeserítette a munkásokat. Kiket ezen elűi anarchisták, köztársaságiak és karlisták bujtoznak.

Madrid, február 22.

Saragosai valladolídi és sevillai táviratok jelentik, hogy ott rendezavargásk nem iordultak elő.

Madrid, február 22.

Sagasta miniszterelnök nem fogja fölcsaltni a kamarát, ha csak az ellenzék nem obstruál.

Madrid, február 22.

A megújult barcelonai utcai harcokban husz ember elesett. Az összes lázadásban lévő helyeken tömeges letartóztatások történtek és hirté jár, hogy a hadsereg összes tartalékait behívják.

Madrid, február 22.

A kamara ülésén *Gonzales* belügyminiszter több kérdésre azt válaszolja, hogy interpellációnak a barcelonai események dolgában most nincs helye. A barcelonai konzulok összehívételéről nincs tudomása. Saragossában nyugalom van. *Weyler* hadügyminiszter hangoztatja, hogy eltökélt szándéka a zavargást elnyomni. A tegnapi zavargáson egy embert megöltek és egyet megsebesítettek. *Mancheta* keményen kikel a cenzura ellen, ami megakadályozza, hogy a világ megtudja az igazságot. *Gonzales* belügyminiszter tagadja, hogy a kormány megakadályozta volna egy barcelonai helyzetéről szóló távirat elküldését.

Páris, február 22.

A *Havas-ügynökség*-nek jelentik Barcelonából: Tegnap este az utcákon ismét eleven élet volt. Az üzletek nyitva voltak s a közúti vasut ismét közlekedik. A betűszedők most sem akarnak munkába állni. A főkapitány megengedte az újságkiadóknak, hogy Barcelonán kívül fogadjanak fel szedőket. Ma néhány verekedés volt s öt ember megsebesült. Az iparos városokból érkező jelentések szerint a helyzet sokkal rosszabb lett.

Páris, február 22.

A francia szocialista párt nagybizottsága egyhangulag olyan határozati javaslatot fogadott el, amelyben szolidaritást vállal a politikai és gazdasági fölcsabadulásukért küzdő spanyol proletárokkal.

Bayonne, február 22.

Spanyolországból érkező hírek szerint Navarra tartományban nagy mozgolódás vehető észre a karlisták között. A karlisták Bayonneban lakó vezérei kijelentik, hogy nincs részük a mostani munkásmozgalomban. *Bibabó* jelentések megerősítik azt a hírt, hogy az egész bányakerületben nagy forrongás van.

Kitchener kudarca.

— A délafrikai szabadságharc. —

Budapest, február 22.

Egy mai távirat felvilágosít minket arról, hogy mi okból küldte tegnap *Kitchener* lord az ő hosszú jelentését *De Wet*-ről, a boer vezér hadviselési módjáról, helyzetéről. Nyilván csak azért, hogy az angol közönséget előkészítse arra a hírre, hogy *De Wet* ismét keresztültört az angol harcvezetésen s tehát ismét nem sikerült őt harára kényszeríteni vagy elfogni. A nagy bajjal és fáradsággal rendszeresített órháznál és hosszú csatárláncookban való felvonulás tehát megint hiábavaló volt.

London, február 22.

A *Standard* jelenti Pretóriából tegnapi kelettel, hogy *De Wet* 10-én éjjel nyolcszáz emberrel Lindleytől nyugatra tíz mérföldnyire keresztültört az órháznál és észak felé vonult. Seregének néhány embere az említett helyen keresztültárgta a tuskés drótsövényt és így tette szabaddá az utat az egész csapat számára.

London, február 22.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Heilbronnból 20-iki kelettel, hogy *De Wet* a legújabb jelentések szerint Reitztől északra a Liebenbergelói folyó mentén lévő rejtékhelyeken tartózkodik. Fogoly boerok azt mondják, hogy *Steyn*nak nagyobb befolyása van a még harcban álló oranjei boerokra, mint *De Wet*-nek. *Steyn* elfogása tehát többet érne a háború befejezése szempontjából.

London, február 22.

Lord *Kitchener* jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: *Park* ezredes lovasított gyalogságból és 300 főnyi nemzeti kénecspatból álló sereggel a noitge-daenti hegyek között megtámadott egy boer csapatot, eldögött 164 boert és elvette összes szekereiket, öszvéreiket. A lojlok között vannak *Dudoit* és *Joubert* lovaszászlóosok és *Viljoen* hadnagy. Az angoloknak nem volt veszteségük.

Brüsszel, február 22.

Albrecht osztrák orvos, aki a boeroknál mint orvos szolgált, a harctérről ide érkezett s magával hozta *Botha* gyermekeit, akik a háború befejezéséig Európában maradnak. Ezenkívül elhozta *Bothának* *Krüger*-hez intézett levelét. *Albrecht* azt mondja, hogy a boerok helyzete most sokkal kedvezőbb, mint valaha volt. Ezidőszertől huszezer boer harcol az angolok ellen. Az órházak alig szólnak nekik akadályul. Az angol katonák végképpen demoralizálva vannak.

London, február 22.

A tegnapi közzétett kimutatásban a következő adatok vannak:

Az angol hadsereg erőssége 1899. augusztus 1-én 9940 ember; megerősítés 1901. december

31-ig 338.809 ember; 1901 decemberig elesett 469 tiszt, 4762 altiszt és közember; megsebesült 1685 tiszt, 19.242 altiszt és közember; sebétben vagy betegségben meghalt 462 tiszt és 13.271 altiszt és közember; elbocsátott 377 tiszt, 6303 altiszt és közember; 1901 december 27-én kórházban volt 328 tiszt, 11.362 altiszt és közember; 1902. január 1-én a tisztikar erőssége 8600, a legénységé 229.200.

London, február 22.

A hadügyi hivatal főszámvevőjének jelentése szerint az öszvérek és lovak vásárlásánál sok szabálytalanság fordult elő. Sok kiadásról hiányoznak az iratok.

Frankfurt, február 22.

A *Frankfurter Zeitung* pétervári értesülése szerint osztrák lökerekedők Dél-Oroszországban nagy lövésárásokat tesznek. Azt hiszik, hogy ezek a kereskedők Dél-Afrika küldik a lovakat.

HIREK.

Budapest, február 22.

— BUDAPESTI NAPLO. Február 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásának megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn előt jelent meg.

— Személyi hírek. Báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter ma visszatért Budapestre. — *Darányi* Ignac földmívelésügyi miniszter a legközelebbi kihallgatást hivatalos akadályoztatása miatt nem kedden, február 26-én, hanem hétfőn, február 24-én délután 5 órakor tartja meg.

— A király az arzenálban. Bécsből jelentik, hogy a király ma reggel nyolc órakor megjelent az arzenálban, hogy megnézzze azt a két kínai ágyut, melyet *Vilmos* császár nemrég ajándékozott neki, s amelyet a hadi múzeumban állítottak föl. A főbejártnál *Frigyes* főherceg, a múzeum védnöke, továbbá *Eulenburg* herceg német nagykövet, *Bülow* német katonai attasé és *Thiele* őrnagy, az arzenál igazgatója fogadta. A király holnap este három hétre Budapestre utazik.

— Tolsztoj halálhíre. Ezideig igaznak bizonyult az a tapasztalat, hogy akinek a halála hírért keltik, az hosszúéletű lesz e földön. De most volna csak igazán szűkség arra, hogy bebizonyosodjék ennek a zsurnaliszta-babonának az igazsága. Akinek a halála híre elterjedt ma Pétervárott, az Tolsztoj. A *Berliner Tageblatt* ad róla értesítést egy pétervári telegram alapján. E szerint huszadikán az a hír terjedt el a városban, hogy Tolsztoj *Leó* meghalt, nem bocsátják azonban a nyilvánosság elé a gyzészet hírért mindaddig, míg a szent színdórus el nem határozza, hogy fenntartja-e vagy visszavonja az exkommunikációt. A hír gyorsan terjedt és valósággal lázba börtölte a várost. Nehány száz diák a kazáni székesegyház elé akart vonulni, hogy rekvimert mondasson a halottért. Ez a felvonulás persze nem ment végbe csendben. Azt kiabálták, hogy: le a kutyákkal! Eljen a halhatatlan Tolsztoj! Eljen a legnagyobb orosz! — A rendőrség szétverte a diákokat s egy csomót letartóztatott közülök. Ma lett volna az egyetem alapításának évforduló ünnepe. Ezt azonban jobb időkre halasztották a tüntetés miatt.

Ezenközben ebben az órában még azt se tudjuk, hogy vajjon él-e Tolsztoj, vagy meghalt. Az orosz újságoknak, tudvalevőleg, szigorúan megtiltották, hogy a nagy, beteg íróról bármit is írassanak. Tolsztoj állapotáról ennek következtében csak egyes magántávíratok adnak hírt. Így dr. *Berthenson* Jaltából azt a táviratot kapta, hogy Tolsztoj állapota jelenleg valamivel jobbra fordult. A beteg állapota ez idő szerint tehát nem ad aggodalomra okot, ha ugyan később újabb komplikációk nem lépnek majd közbe.

— Virchow betegsége. Berlinből táviratozzák, hogy *Virchow* állapotában tartós a javulás. A beteg tudós már tenn jár, de nem mehet még ki szobájából.

— Szombathelyiek a kereskedelmügyi miniszternél. A *Pol. Ért.* jelenti: *Hegedűs* Sándor kereskedelmügyi miniszter rendelkezéssel beszüntette a szombathelyi vasúti postahivatal, mi nagy konsternációt idézett elő az ottani kereskedők és ipari körökben, általában a közönség között, mert ez intézkedés után a Szombathely irányított postai küldemények, köztük a hírlapok is csak nagy késedelemmel lehetnének rendeltetési helyükre expedíthatók. Mint értesülünk, a szombathelyi kereskedelmi társulat most széleskörű mozgalmat indított, mely a vasúti postahivatal visszaállítását célozza. A közel napokban pedig nagyobb küldetésre fogja felkeresni *Hegedűs* Sándor kereskedelmi minisztert és ez ügyben memorandumot fog neki átnyújtani.

Budapesti házak. Az Országos Képzőművészeti Tanácsnak is szemet szűrt az, ami minden minálunk megforduló idegennek feltűnik, hogy ennek a gyorsan, hevenyen, lázban épülő Budapestnek semmi építészeti karaktere nincs. Hogy is lehetne? Ki törődik itt a szomszédjával s kinek van gondja arra, hogy házat épít, hogy ez a ház harmóniában legyen a környező többivel. Ki az a háziúr, aki elhiszi, hogy nemcsak a muzsikában, hanem az utca hosszában is bántó a diszharmonia... Időnk se volt arra, hogy valamiféle, a zürzavárból egészségesen kikerekedett izlés szerint építkezzünk. Ezt a várost egyszerre csináltuk meg, hirtelen. Felfutjuk amerikaián s most, amikor már készen van, velünk együtt a Képzőművészeti Tanács is azt mondja, hogy úgy, ahogy van, nem szép város Budapest. Nem bizony, seutáni azonban már kissé nehéz a bajon. Körülbelül ki van már épülő és pedig úgy, ahogy éppen ezer építész ezer szeszélyének kedve tellett abban, hogy egymás mellé állítsa az össze nem illeszthető ellentéteket. A Képzőművészeti Tanács azonban legalább a menthetőt meg akarja menteni s azzal az ideával foglalkozik, hogy felbiztatja az architektusokat arra, hogy próbáljanak Budapestből legalább most, utólag művészből és magyarában épített várost csinálni. Építessen olyan házakat, amelyeknek művészi megkonstruálása magasabb nívón áll, mint az eddigi sablon-kaszárnyák és érvényesítsék a tervekben a magyar stílust. Pályadíjat akarnak kitűzni, amit az az építész kap meg minden esztendőben, aki ebben az értelemben a legszebb házat építette. — Ezen a réven csakugyan juthatunk néhány olyan házhoz, ami szebb, művészebb és értékesebb alkotás, mint a maiak kilencven százaléka s új szellemben az építés dolgában. Okos, szép ideáiról van szó, de hogy vágnánk elibe mefisztoskodással. De bár született volna meg ez az idea legalább husz esztendővel ezelőtt.

A rektornál és dékánál. A *Joghírlapok Tudományegylete* tegnap küldöttéleg tisztelgett dr. Vécsey Tamás rektornál és dr. Concha Győző jogkari dékánál. Mind a kettő a legnagyobb jóindulattal fogadták a küldöttéget s kielentették, hogy minden egyetemi egyesület közt legtöbbre becsülik ezt a komolytörkésű társaságot, amely feladatát nem keresi az egyetem falain kívül. Engel Sándor az egyesület új elnöke bemutatatta az új tisztviselőket: Márffy Edét, Wolfner Ottót, Smialovszky Tibort és Ietrik Aladárt s az egyetem vezetőinek pártogását kérte az egyesület számára, hogy tenntarthatassák a magyar egyetemi itjuság jó hírnevét.

Az első műegyetemi doktor Bécsben. Bécsből jelentik, hogy az ottani műegyetemen ma délelőn volt az első doktoravatás, amelyen jelen volt az összes tanári testület a közoktatásiügyi miniszter s más főiskolák képviselői. Mindössze hat jelöltet avattak doktorrá.

Wlassics üdvözlése. Wlassics Gyula közoktatásiügyi miniszterhez az elméleti jog- és államtudományi államvizsgáról és a jogi oktatásról szóló törvényjavaslat előadói tervezetének közzététele alkalmából a kassai kir. jogakadémia tanári kara üdvözlő feliratot intézett. A rektorvezetésben a felirat a jogi oktatást és vizsgálati rendszert oly elvi alapokra fekteti, amelyekből, ha egyes részletek netaián módosulnak is, méltán várhatjuk és remélhetjük a jelenlegi jogi kiképzés rendszerének élet-erős, egységes szervezetté való átalakulását. Különös örömmel üdvözöljük a tervezet ama tendenciáját, amelyvel a vizsgálatok elméleti jellegét szigorúan megóvni igyekszik, s viszont módot nyújt a kötelező szemináriumok elrendelésével arra, hogy a jognak főiskoláinkon belterjesebb művelése a maga jogosult helyét megkaphassa. Teljes meggyőződéssel lévén hívei a jogi oktatás decentralizációja üdvös és immár halaszthatatlanná váló szükségének hódoló tisztellett tekintünk Nagyméltóságodra, hogy a jogakadémiák megerősítését felvirágoztatását tervezetének egyik irányelvűl tűzte ki s az első elhatározó lépést tette meg ezzel azon általánosan óhajtott cél felé, hogy valamennyi életképes jogakadémiánk az idők rendén egyetemekké fejleszthessék.

Kitüntetett tanító. *Liptó-Szentmiklós* írják: Az izraelita országos iskolaegylet által Jókai Mór nevére tett ösztöndíjalapítvány ez évi 100 korona kamatját a magyar nyelv sikeres tanításáért ez évben, Jókai hozzájárulásával Kacz Henrik lptószentmiklósi íz. tanítónak adományozta a választmány.

Salamon Ferenc emlékszója. A Magyar Tudományos Akadémia Salamon Ferencnek a nagy

történettudósnak szoboremléket állít a Ferenc József-terén. Az emléket, mely kiegészíti párja lesz a Szarvas Gábor szobrának, a Széchenyi-szobor parkjában állítják 181. Leleplezése ez év tavaszán lesz.

Andrássy Dénes legújabb alapítványa. *Liptó-Szentmiklós* jelentik: Gróf Andrássy Dénes, a nemeslelkű főúr, ma ismét bőkezű adományt tett. 14 000 koronát adományozott ugyanis az okolicsnői (Liptó-moroné) szent-ferenczi zárda és templom restaurálási költségére. Ezt a zárdát és a templomot a 13-ik században alapította az Okolicsányi-család, mely ma is kegyura a zárdának. A restaurálásra országos gyűlést inditának és gróf Andrássy ennek kapcsán küldötte el most a 14,000 koronát a zárdalónök kezeihez.

Magyar Alkoholelles Egylet. Derék magyar emberek hadat üzentek az alkoholizmusnak. Talán ugyanazok, akik pár hónappal ezelőtt megnyitották Budapestet az alkoholmentes vendéglő, aminek a forgalmáról vagy a létezéséről egyáltalában azóta se hallunk semmit. Szóval: — mintha lanyha volna kissé a derék akció. — Ma nyomatott meghívót kaptunk, amely azt jelenti, hogy holnap délután háromkor a kórház-utcai elemi iskolában az egylet elnöke, dr. Szalkay Gyula tanár elővassát tart az alkoholizmus ellen. A meghívó a többek között ezeket mondja:

A szesz italok fogyasztása sokféle betegséget okoz; az embert testileg, lelkileg tönkretesz, előmozdítja a vétségek és bűntények elkövetését. A szesz italok azok melyek szétoldják a családi boldogságot, erkölcsienességre vezetnek. satnyávi teszik az utódokat, az egész nemzetet. Anyagilag is sok embert tesznek tönkre, nagyobbitják a nyomort s képtelenné teszik az embert arra, hogy tisztességes, emberies létet küzdjön ki. Egyszóval az alkoholizmus kulförörrása számtalan bajnak.

Az emberek legnagyobb része még ma is azt hiszi, hogy a szesz italok egészségesek, erőt és melegt adnak és gyógyítanak. Pedig mindez ónámtás. Az ivás, különösen mióta a pálinkát ismerik csak szokás, betegség, melynek veszélyét az emberek látni nem akarják. A szesz italok fogyasztása nem más, mint mérges élvezet. Szükséges, hogy erről mindenki meggyőződjék.

Mi ezennel felkérünk mindenkit, aki az emberiség javáért valamit tenni akar, jelenjen meg ezen az előadáson.

Figyelemreméltó kezdett, érdemes arra, hogy gondjaiba vegye a társadalom.

E. K. E. az Erdélyi Kárpát-Egylet budapesti osztálya ma délután tartotta évi rendes közgyűlést a Nemzeti Múzeum könyvtárműben. Daniel Gábor képviselőházi alelnök elnökölte alatt. A közgyűlést Daniel Gábor nyitotta meg, aki utalt annak fontosságára, hogy Magyarország a magyarokkal megismertessék, s beelő irányítsuk az utazási szenvedélyt. A Kárpát-Egyletnek célja ez, s lehet, hogy az egyesület burgó működésének sikerülni fog főképp Erdélyt a maga osodás természeti szépségeivel minél tágasabb körben megismertetni.

Az üléssel fogadtott megnyitó-beszéd után Polányi Zoltán titkár tett jelentést az osztály tavalyi működéséről. Azután megalakították újabb a tisztikart. Elnöknek ismét Daniel Gábot választották, alelnököknek: dr. Erdélyi Béla, Weisz Bertholdot, Hankó Vilmost, Dobocsek Józsefet, Laszner Gusztávot és Ebergyűli Sándort. Titkárnak: Polányi Zoltánt. Jegyzőnek: Jeremiás Reszót. Pénztárosnak: Braun Arthur és jogtanácsosnak: dr. Jarkasházi Fischer Zsigmondot. A közgyűlés után két igen érdekes előadás volt. Az egyiket Hankó Vilmos tartotta aki mintegy 100 vetülett lenyűgözően ismertette Erdélyt, annak természeti szépségeit népeit, szokásait. A második előadó Vikár Béla volt, aki Erdély népköltészetéből mutatott be néhány igen érdekes szemelvényt. Az erdélyi népdalokat mindárt el is énekelte Tamás Kata bánfily-hunyadi leányzóval, aki az Uránia-színházban is már fellépett és Eöry Gézával aki tősgyökeres székely nótákat énekel értelesen, melodikusán. Az előadásoknak nagy közönség volt.

A világlósi nap emléke. Megjelölt még emlékek Világoson azt a helyet, hol honvédek a oroszok előtt lerakták fegyverüket. A Nemzeti S. övetség aradi főlkja mozgalmat indított egy nagyszabású emlékmű felállítására céljából, amelyet a világlósi hegy oszucán fogna felállítani. A szövetség megkereste az összes törvényhatóságokat, hogy küldjenek leirattal ellátott köveket. Ezekből állítják össze az emlékművet és a tetéjére állítanak a megfelelő szobrot.

Beszélgetés Draga királynéval. Gaston Stiegler párisi újságíró lenn tartózkodik Szerbiában, járt Belgrádban és beszélgetett úgy Sándor királlyal, mint Draga királynéval. A királyalet folytatott beszélgetésről már egyik minapi számunkban emékeztünk meg, ezutal a *Français* című párisi lap ma érkezett száma nyomán röviden arról számolunk be, hogyan fogadta Draga királyné. A fogadás előtt istentisztelet volt a konak kápolnában, s abban a királyi pár is részt vett. Az istentisztelet után, amelyet a francia tudósít részletesen leír, a király és a királyné a kápolna előcsarnokában kegyesen szöbe ereszkedett a kíséret tagjaival, s itt mutatta be Stiegler a királynénak Nikolajevics marsall.

Ha azt kérék tőlem — írja Stiegler — hogy három szóval számoljak be impressziómról, amelyet a királyné rám tett, a következő három szóval lelelnök: intelligencia, erély, nyájasság.

Azán következik a királyné küljének és ruházatának leírása, végül a beszélgetés. A királyné néhány percet szentelt a francia vendégnek, s először is Belgrádról s az ország leelő kérdézte ki.

— Nemde szép a mi országunk? — mondotta — De a városunk ugy-e kicsiség a maguk Parisához képest.

S mikor az udvarias francia tiltakozott, így folytatta:

— Végtelenül szeretem Párist. Sokszor jártam ott és mindig jól érzem ott magamat. Es azt találom, hogy noha Páris végtelenül nagy, olyan nagy, hogy az ember valósággal elvesz benne, mégis mintha otthon volnánk benne. Igen, még az idegenek is otthonosan érzik ott magukat. Azt hiszem, hogy ez onnan van, mert lakói olyan szivesek, szeretetreméltóak és mindenütt olyan jól fogadják az embert.

Az újságíró most azt a reménységét tejezte ki, hogy a királyné nem sokára ismét megátogassa a Párist és pedig, mint királyné. A dolog kissé kényes, mondja a tudósító mert mielőtt a királyné elmenne Párisba, előbb meg kell történnie a pétervári átogatásnak, amely a hivatalos jelentés szerint már befejezett dolog és a szerb királyi párnak az udvarok aggályos világa által való végleges és barátságos belogadását fogja jelenteni. A királyné azonban erre a kérdésre vonatkozólag csak ezt felelte:

— Csakugyan óhajtom ezt a párisi utazást, de a király annyira el van foglalva államügyekkel, hogy nagyon bajosan hagyhatná itt az országot.

Ezzel véget ért a beszélgetés, s Gaston Stiegler a királyné biztatására megnézte Nikolajevics kalauzólása mellett az új palotát.

Houb Emil halála. Bécsből táviratozzák: Houb Emil özvegyénél ma igen sokan részvétlátogatást tettek és az özvegy számos táviratot is kapott. Schiessl, a kabinetiroda igazgatója ő felsége megbízásából az özvegynek levelet írt, amelyben értesíti, hogy az uralkodó a dr. Houb Emil elhunytáról szóló hírt mély sajnálkozással fogadta és a legőszintűbb részvételt fejezi ki. Koerber miniszterelnök és Hortel közoktatásiügyi miniszter is írásban tejezték ki részvétüket, valamint a cseh képviselők klubja is amely a temetésen hivatalosan vesz részt, ugyisint számos tudományos testület is. A temetés február 24-én délután lesz.

Népszertű felvassások. A Műegyetemi Kör vezetősége egy idő óta műegyetemi halgat i által tartott népszertű felvassásokat rendez a műszaki tudományokból E felvassások nagy visszhangra találtak az érdeklődők körében s a legutóbbi felvassásokat 3-400 főnyi közönség hallgatta végig. Az érdekes témákban bővelkedő sorozatot a jövő hónapban néhány műtörténeti előadás fogja élénkíteni. Góll Elemér képek és modellek bemutatásával az új országházat fogja megismertetni, Lechner Jenő pedig Budapest építőművészetéről és városrendezéséről tart felvassást, míg Radó Sándor „Magyarország építő művészete Matyás idején” címen fog felvassni.

Álhr. A mai lapok egy könyvatos tudósító könnyelműsége folytán azt írták Pintér Kálmánról, a köztiszteletben álló piarista tanárról, hogy idegbenja miatt a Schwarzer-lelő intézetbe szállították. *Veszprémi* levelezőnk távirata kohlólmánynak mondja ezt a hírt és Pintér Kálmán nagyszámu tisztelet bizonyára örömmel fognak értesíteni a megnyugtató cátoatról. Pintér Kálmán jelenleg Veszprémben van és teljesen egészséges, nagy öröme mindazoknak, akik a derék szerzetes hazafias és tanügyi munkásságát ismerik.

Jótekönyv adomány. *Szent Antal* nevében jelgével 10 koronát kaptunk az ingyentele javára. — A szives adományt rendelkezési helyére juttattuk.

LEGUJABB TALALMANY
a cs. és kir. szabadalmazott

FÉRFIING

Vértés és Sebestyén
Budapest, IV., Múzeum-körút 15. a kir. műegyetemmel szemben.

melynek nyakléce a reágombozandó gallér bőségehez szimmetriai pontosan szabályozódik, ráncok képződését kizárja és szükséghez képest szűkebb vagy bővebb gallér használatát teszi lehetővé; Rendkívül cölves és használhatóan olyan egyszerű, hogy külön tisztítást nem igényel. Ezen lécek egyedül nálunk a rojntalanul kaphatók minden bőségekben a következő kivételben:

Legjobb minőségű állományból, sima vagy redős mellél 2.25 és . . . 2.75 ft
Pulna busztű- vagy plüsmellél 2.25 és . . . 2.75 ft
szemben mérték után tozószerinti kivételben is készíthető.

Videki megrendeléselnök elegendő a gallér számát megírni.
Részletes leírással szivesen szolgálnunk. Utánzatok a szabadalmi törvénybe ütköznek, Továbbá ajánljuk a raklárunkon nagy választékban levő francia és angol uridivat különlegességeit valamint bol- és külföldi kalapokat.

— **Tíz korona.** A ma reggeli újságokban egy kis törvényes hírvolt lenyomatva. Valami arra hivatott törvényes fórum összeszedte az adatokat arra nézve, hogy mi a istenben boldogult szegény barátunknak, Makai Emilnek a hagyatéka s átadta a családnak örökségképpen. Fizetett pedig ennek fejében a hátramaradtakkal tíz korona illetéket. Kis pénz. Lehet, hogy a halott iránt érzett jólelkűség diktálta a bírő pennájára ezt a csekély summát. Ugy gondolkoztunk, hogy az a szegény fiú meghalt, benne a család fenntartóját vitték el a bohémek a makói temetőbe, hát csak nem nyúzzon le azokat a most már még szegényebb embereket, akik neki a familiája voltak. Az is meglehet azonban, hogy lelkiismeretesen többesülte azt, hogy mi a hagyatéki anyagi értéke és ilyenformán szabta meg tíz koronában az állam részesedését. Ez a valószínűbb eset és ebben az esetben van csak igazán igaz a bírő urnak. Az a hagyatéki nem pénzérték. Akkor se volt igazán az, amikor élt, köztünk forgolódott, könyvesboltoshoz, színházdirektorhoz szaladgált vele az a szőke, kedves fiú, aki összeírta. Eppen csak élt valahogy belőle, olyan valahogy, ahogy minálunk általában él az írói világ — kivételével néhány nagyon népszerű embernek. Ezeket urasan tartja el a mi kis publikumunk, de a többi — híres, sokat emlegetett nevek viselői is — valahogy, sokszor nagyon fáradtan, tönkrement kedéllyel küzdi át magát az életben. Ha valaki a mai magyar írást jól megfigyeli, okvetlenül észre kell hogy vegyen rajta valami fáradságot s nem igen csalódunk, ha azt hisszük, hogy ugyanez a gárda, ugyanezek az emberek sokkal magasabb nivón álló, izmosabb, megállapodottabb, értékesebb irodalmat írnának össze, ha az írónak ugy általábanosságban nem volna voltaképpen csak mellékgazálkozása az írás. Az igazi — a komolyabb kenyérszerzés, az, amit a bürokrác, redakciókban szolgálnak. Sőt némelyik bürocrác és redakcióban is, a másik délelőtt egyik, este másik szerkesztőségben dolgozva — s szép és naiv kis-asszonyokká nagyon meg lesznek leve, ha ebben a tíz korona hagyatéki illetékről szóló néhány sorban azt olvassák, hogy az irodalomban ideáljai, akiknek levélképet írhatnak — törődött, zaklatott, szegény emberek, akik közül igen sokan a másnap ebéd ügyével nincsenek még tisztában — ma este. — Kevés a magyar ember s a kevés között még aránytalanul kevesebb az, aki olvas. Arról aztán nevétséges beszélni is, hogy milyen végtelenül kevés az, aki meg is vásárolja az olvasmányát. S hogy kicsi a publikum ma, azt semmiféle produktumunk nem érzi meg annyira, mint az írás. Minden egyéb: — olyan szükséglet, aminek a méretei a kereslethez alakultak. A cizmadiák, szabók száma arányos a cizmát és nadrágot viselő emberek számával, de irodalmat csinálunk olyan széles alapokon és olyan kvantumban, mintha nagy, betűfaló nációt kellene hogy ellássunk olvasni valóval. Ilyenformán áll elő az a helyzet, hogy például az a derék jó barátunk, a kire itt szomorúan gondolunk, ilyen szegényes kicsi értéket hagy itt maga után — pénzbeli tekintetben. Akár hiszik, akár nem — és ez nem devalvációja az ő ritka talentumának — adott ő el egy-egy kötetnyi kéziratot jobban is, de huszont-harminc forintért is. Szép kötet lett belőle, citálta a társaság, szavalták mindenfelé a hazában, gyönyörűséggel olvastattak benne — és ő éppen csak száraz kenyeret szerzett vele. Ez a tizkorona illeték tolvajlappás, ami bevilágít a féltékenyen takargatott titokba, hogy a magyar írók ugy nagyjában nem azok a bizonyos novella-beli urak, akik nagy füstöt szívnak a havannából s aztán nyugodalmasan beleteszik az egész talentumukat az írásba. Dehogy. Olyan urak se, hogy eaki drámát ír, elmegy Jersey-szigetére s aztán gyebest se hall, csak a tengert. Hallja biz az a végrehajtót is — s fáradtan dolgozik. Szóval: — rendben van a tíz korona.

— **Szerbia és a Hugo-ünnep.** A Párisban lakó szerb ifjúság tegnapielőtt nagy gyűlést tartott, amelyen elhatározta, hogy képviselheti magát a Victor Hugo századik születésnapjára rendezendő ünnepségeken. Ezt a határozatot az egész szerb nemzet óhajta elfogadni, mert a szerbek nagy hálával viseltetnek Victor Hugo iránt, akiben nemcsak a nagy költőt és a humanizmus nagy apostolát tisztelik, hanem a szerb nemzetnek lelkes védőjét is áldják. Victor Hugo volt az, aki Szerbia mellé állott a legsúlyosabb válság idején, az 1876-iki függetlenségi harc alkalmával. Akkor írta Hugo *Pour la Serbie* cím alatt azokat a lelkis sorokat, amelyek ott találhatók ma az *Actes et Paroles*-ban. A hálás Szerbiát öten képviseli az ünnepségen, köztük két fiatal poéta.

— **A vasuti tisztképző tanfolyamon az 1901. évi vizsgálati időszakban megtartott képviselő vizsgálatok eredménye alapján a kereskedelemügyi miniszter Böhm Dező Nyitrai Lajos, Rigler Ernő, Székely Imre és Brozák Kálmán jeles eredménynel végzett tanfolyami hallgatókat egyenkint 50 arany korona jutalommal részesítette és intézkedett, hogy a gyakornoki minőségben való alkalmaztatás mellőzésével soronkívül hivatalnokká neveztesse ki. Az utóbbi**

kedvezményt kivételosen kiterjesztette a miniszter Kirner Jenő, Róth Aladár, Nagy Jenő, Bertrón Jenő és Maholányi László szintén jeles eredménynel vizsgázott tanfolyami hallgatókra is.

— **Halálozás.** Polónyi Ionkát, Polónyi Géza leányát nagy részvét mellett temették el ma délután. A gyászháza már kora délután gyülekezett a közönség. A szertartás délután három órakor kezdődött. A ravatal a gróf Károlyi-utcai lakás első emeleti részében volt állíltva; ut szentelte be a halottat Kirner Károly belvárosi apátplébános.

A gyászoló közönség soraiban ott voltak: Ugron Gábor, Visontai Soma, Molnár Jenő, Papp Zoltán, Zboray Miklós, Heitai Ferenc, Hegedűs Károly és Váradny Károly országgyűlési képviselők. Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, Matuska és Köszvényi alpolgármesterek, Amadý és Berczy tanácsosok, Kék István Jármű Gyula. dr. Pollák Ilés, dr. Eulenberg Salamon és a fővárosi törvényhatóság számos tagja, a Sas kör testületleg Hívós Károly és Nyers Lajos kuriai bírák, Lenk Gyula táb ai bíró, Loronkay, Massonek és Szlavits járásbírák és számosan a főváros társadalmának különböző köreiből.

A fényes gyászmenet a szertartás befejeztével megindult s a Kerepesi-uton végig haladva félöt óra tájban ért ki a temetőbe, ahol a halottat még egyszer beszentelték.

— **A csatornavita a mérnökegyesületben.** A mérnök- és építészegylet mai egyetemes gyűlésén befejezték a csatornavitát. A mai ülésen Kovács Sebestyén Aladár egyetemi tanár is felszólt. Részletesen foglalkozott a vita folyamán lemerült eszmékkel, kiemelve dr. Zielinsky Szilárdnak a fumei csatorna dolgában kifejtett álláspontjának helyességét. Raacsay Gyula a kérdés előadója a fumei vizut mellett érvelt. Az ország közgazdasági érdekeinek közvetlen szolgálatán kívül ennek az utiránynak még messzebbfokú következményei is vannak, amelyek elsősorban nagy befolyással lesznek Bosznia és Hercegovina annektálására vonatkozó kérdés eldöntésénél. Ha mi a közelség és az olcsóság után a két tartományt gazdaságilag magunkhoz kapcsoljuk, teljes biztosítékunk lesz arra nézve, hogy a két tartomány politikailag sem lesz tőlünk elválasztható. Ha a fumei vizut létesül, Fiume lesz a monarchia tengeri kereskedelmének a gőcpontja, Délémetországának az osztrák csatornákkal kapcsolatos területeknek, sőt magának Bécsnek a tengeri kikötője. Ha a fumei vizutat létesítjük, minden egytől eltekintve a Keletre irányuló relációkban 5000 kilométer lenne maga a tengeri utmegtakarítás Hamburggal, vagy Rotterdammal szemben. Határozati javaslatot nyújt be, amelyben kimondani kéri: 1. a természetes vizutak fokozatos hajózhatóvá tételét, 2. sürgősen megépítendőnek jelzi a *duna-tiszaközi* és a *Vukovár-samácz* csatornát, valamint a Száva és a Kulla hajózhatóvá tételét Károlyvárosig. 3. Ezzel egyidejűleg végrehajlandó a *Fiumegye* vezetől teljes vizintra vonatkozó előtanulmányok. Azután Kovács S. Aladár reflektált az elhangzott felszólalásokra, ismételten hangsúlyozva a csatornák közgazdasági jelentőségét és fontosságát és ily irányú határozati javaslatot adott be.

Hieronymi Károly felszólalása után a közgyűlés a javaslatokat elfogadta s megbizta a választmányt, hogy a javaslatokat vonja össze, a vita folyamán elhangzott beszédekert nyomassa ki s indíton akcióit az ügy előmozdítására.

— **Házasság.** Dr. Hirsch Alfréd somogyemei nagybérő március 4-ikén vezeti oltárhoz a dombóvári zsidó templomban özvegy Honig Mórné leányát, Honig Irén kisasszonyt.

Gerstenberger Emil budapesti építőmester március 4-ikén vezeti oltárhoz a majna-rankurti evangélikus templomban Bierbaum Paula kisasszonyt.

Golger Márk eljegyezte Fischer Adél kisasszonyt Budapestben.

Gayhoffer István a pestmegeyi Gazdasági Egyesület titkára eljegyezte özvegy Toma Kralovszky Ilona bájos és kedves leányát, Ionkát.

Palkovits Emil gyógyszerész eljegyezte Geyer Vilma kisasszonyt Budapestben.

Dr. Boross József szegedi orvos jegyet váltott Zakonyi Károly nyug. cs. és kir. altábornagy leányával, Vilmával Budapestben.

Róna Richard, a Hazai Bank váltófelvitelének főnöke eljegyezte Fischer Olga, Fischer Zsigmond pozsonyi gyáros leányát.

Zelmanovits Sándor e hó 24-ikén délelőtt tizenegy órakor tartja meg esküvőjét a nagykanizsai izraelitis zsinagógában Péter Hedvig kisasszonnyal.

Höngy József mérnök eljegyezte Mahrer Jakob leányát, Annuskát Budapestben.

— **Az eceit mérég.** A lapokban ilyen cím alatt megjelent hírekre vonatkozólag a rendőrség a következő nyilatkozatot adta ki:

Egy tegnap este és több ma reggel megjelent hírlapban oly tartalom közlemény jogialtatik, mintha egyik kerületi rendőrkapitány egy eceit-kereskedőt elítelt volna azért, mert az közönséges konyha-eceit — mely méregként lett volna kezelendő — engedély nélkül árusított. Ezzel szemben a rendőrség kijelenti, hogy ez az ügy, vagy ehhez hasonló nem fordult elő a rendőrségnél, de nem is fordulhat elő, mert a közegészségügyi rendés a kerületi előjáróságok hatáskörébe tartozik.

— **A lemezárólt expedíció.** Hirt adunk arról a borzalmas szerencsétlenségről, amely a *La Patrie* című francia lapnak Uj-Guineába küldött tudományos expedícióját érte. A társaság legnagyob részét, köztük négy iranciát és pedig báró Villarst, gróf Saint Remyt, Hagenbeckert és de Briest, továbbá 21 bennszülött lemezáróltak a kannibálok, míg 31 embert, köztük dr. Rouyer Henryt. az expedíció vezetőjét súlyosan megsebeztek. Dr. Rouyer erről a rémes eseményről a következőket jelentette:

A misszió yachta január elsején Uj-Guinea partjához ért. A bennszülöttek barátságosan meghívtak bennünket. A pápuák barátságos indulata arra készítette a társaságot, hogy sátrakat verjen a parton, míg a yacht a parttól valamivel távolabb állott.

Ejtel után egy óra tájban békén aludtunk, amikor örült ordítás vert fel s mielőtt csak magunkhoz térhetünk volna, már száz meg száz bennszülött támadott ránk. A támadók lobogó fátylakkal világítottak s ezek fényénél láttuk, mint ütik le lándzsákkal és usnágokkal társainkat. A nagy ijedelem miatt tehetetlenek voltunk. Egy husángsapással engem is elnémitottak s mikor ugy hajnali öt óra tájban magamhoz tértem, a bennszülöttek közt voltam egy karóhoz kötve. A közlemben voltak társaim szörnyen megosonkítva, holtan. Ugylátszik engem is halottnak néztek és ezért mozdulatlan maradtam. Báró Villarsnak össze volt zuzva a koponyája, Saint Remy feje le volt metszve és lándzsára fűzve. Hagenbeckert megsülözték és földarabolták. Ebben a pillanatban lövések dördültek el és golyózápor érte a tábor: a yachtrol segítség érkezett. A bennszülöttek menekültek; engem enyéim löszabadítottak, de a többiekben nem segíthettek. Huszonöt halottnak volt a táborban.

— **Nyakkendő-tolvajok.** A zsebmetszők újában a nyakkendőkre utaznak. Temérdek feljelentés érkezett mostanában a rendőrséghez nyakkendő-tolvajok ügyében. Tegnap este Ács Miksa kereskedő a Szövetség-utcában járt. Egyszer csak a nyakába borult egy fiatal ember és érzélgős hangon mondta:

— Isten hozott, kedves barátom, már ezer éve nem láttalak!

A kereskedő nem ismerte ugyan az idegent, de azt hitte, hogy talán rossz a memoriája. Mig azon tűnődött, hogy ugyan ki lehet, azalatt a fiatal ember a közelben várakozó pajtásával eltűnt. Ács Miksa csak később vette észre, hogy az öllekzésben elvesztett a százhusz korona értékű nyakkendőjeje.

— **Hangverseny és bál.** A hírlapkiadó tisztviselők mulatságára szívesen visszaemlékszik mindenki, aki ezek valamelyikén résztvett. Hangversenyei mindig művészi nivón állottak s mindenkor volt egy-egy oly száma, amely innen indult körülra az egész országba, mindenütt zajos sikert aratva. A mostani hangversenyre, amely március 9-én lesz a Royal-szalló termeiben, két ily szám készül, amelyek bizonyára kedvesen fogják meglegni a közönséget, mondhatni szenzációs számok lesznek. A program többi része is fölötte érdekes lesz s a művészvilág legjobbjai vesznek benne részt. A részletes programot legközelebb teszi közzé a rendezőség. Hangverseny után tánc lesz. Gyerekek kaphatók az összes napilapok kiadóhivatalaiban.

— **Szegény emberek.** Jóságos embereknek írjuk ezeket a sorokat. Friedlaender Lipót, akit a sors csapásai a vagonától fosztottak meg és aztán egy kínos betegség a személvilágát vette el: nagyon nyomorban sanyálódik. Nem egyedül. Két apró gyermeke is érzi a nyomorúság keservét és hányan együtt siránkoznak a baldokló anya és feleség ágyánál, akinek a napjai meg vannak számlálva. Eddig néhány könyörületlen szomszéd törődött velük, hogy éhen ne veszzenek. Ideírjuk a címüket: Rózsa-utca 54. földszint 11. szám.

— **Tiltakozás.** Felkértünk a következő nyilatkozat közlésére:

Több oldalról — különösen a vasuti tisztikar és az ev. rei. lelkészek köréből — kérdést intéztek hozzánk, hogy egy bizonyos Tait Ferenc Lajos, aki ezeit idejűleg többdel magával az országban valami irodalmi vállalatnak aláírásokat gyűjt, családunk tagja-e? Kinyilatkoztatjuk ezenel, hogy miután ezen ur nevét Türek Nándorról magyarosította át, családunkhoz semmi köze és ha nem szünik meg (mint ezt legalább a multban tette) nevét az ősi irással bitorolni, sőt névjegyén a családi címert alkalmazni, ellene törvényesen uton fogunk eljárni. Budapest, 1902. február 16. Thyly Elek főbírtokos, Thyly Guido k. o. v. szakoszt. főnöke, Thyly Kálmán orsz. képviselő, m. akadémia tagja, Thyly Géza. kir. tábla bírja.

— **Négy testvérnek gyilkosa.** Bransschweig-ből borzalmas gyilkosságról tudósít egy távirat. Drosdenben egy Schmidt nevű házilélgyelőnek hét éves fia szekerővel agyonütötte négy testvérét, akik közül hat éves volt a legidősebbik, a legfiatalabb még pályában volt. Mikor a szülők hazajöttek, a gyilkos fiu bambán és nevetve mondotta el nekik, hogy miképpen ölte meg a szerencsétleneket.

— **Az öreg honvédek számára.** Funksz Károly és Matuska István (BuCapest) egy doboz szivarveget küldtek az öreg honvédek számára. A szives adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Jövendőre majd igazi tél lesz.** Akik az idén bérletjegyet váltottak a városigeti jégpályára vagy akármicsoda előleges beletéssel készültek a korcsolya-szezonra, a pospon járultak. Ez a tél, az időben messze visszamenve, páratlan a maga — tavaszias mivoltában. Hogy igazán tavos napunk se volt s Nizzában ez idén sokkal több volt a lagyoskodó ember mint minálunk. Szóval: nem volt teünk és a Korcsolyázó-Egylet egy csomó pénzt vett be, amiért nem tudott semmi ellenzóglátástas se adni. Ha nincs jég, hát a legelőkényebb dikeció se teremthet. Arról azonban szó sincs, hogy a sok pénzt az egyesület csak úgy zsebre végja, mint ahogy jussa volna hozzá. Valamit ad majd érette jég helyett. Ezuttal azonban — úgy halljuk — se kirándulásról, se báírói nincs szó, hanem azt tervezi az egylet igazgatósa hogy letózi a természetet és minden körülmények közöt telet varázsol, a városigeti tóra legaább. Mesterséges jégpályát szándékoznak létesíteni a tavon és pedig olyanormán, hogy majdnem színég betonnal töltik meg a tó öblét s erre a feltütre bocsátják majd rá a vizet taán egy ujnyi vastagságban. Ezt aztán könnyű megtagyaszteni az enyhe időben is — és tél lesz a tavon, akármicsoda tavasi szellők fujdogának is körülötte.

— **Rettenetes tűzvész New-Yorkban.** New-Yorkból jelenté egy távratunk, hogy ott az éjél leégott a 71-ik milicia-vezrednek a Park Avenue és a 34. utca sarkán lévő legyvertára. Temérdek töltény felrobbant Golyók röködtek minden irányban. A tűz elharapódzott a közüti vasutnak a szomszédban lévő koos-zsineire és a Park Avenue-Hotelre amely tele volt vendégekkel. A hotelben nagy rémület támadt. Sok vendég az ablakon ugrált ki az utcára, ahol összetört csontokkal szedték fel őket. Peffer uzredes és a hotel tulajdonosának felesége halálat lette a lángokban. Miler ezredes halálosan megseült. A hote nek egyik ala és tornya beomlott. Még nem lehet tudni, hogy hány ember van a romok alatt. A rendőrség kiürítette a szomszéd házakat. Sok családöt egyelőre istállóban kellett elhelyezni. Reggel 4 óra után sikerült végre a tűzöt lokalizálni.

New-York, február 22.

A Park-Avenueben pusztító mai tűzvésznél tizenöt ember vesztette életét és vagy ötven szenvedett sérüléseket. Eszaka vihar dühöngött esővel és jéggel. A tűz kevéssel 1 óra után tört ki a milicia arzenálának tetején. A rendőrség elsősorban arról gondoskodott, hogy a szomszédos házak lakóit megmentse. Két óra tában a lángok már körülynyaidosták a Park Avenue-szálloda ötödik emeletének ablakait. A meglepett lakók csakhamar megjeleentek az ablakoknál és segélyért kiáltottak. A tűzoltóság létrákkal csak embert megmentett, de több asszony az ötök emeletről levette magát az utcára. A szálloda több vendége megfulladt a nagy iüstben.

— **Eltüntek.** Az utóbbi napokban ismét több eltűnést jelentettek be a rendőrségnek. Az eltűntek a következők: Özv. Beynac Mária Teréz 32 éves francia tanítónő Szent-irályi-utca 49. sz. a lakásáról; Siba Éva 28 éves cseled Sziv-utca 40. sz. alól; Koppel-mayer Borbála 23 éves szobaleány X. ker. Fizér-utca 22. sz. alól; Gyulai Etel 19 éves cseled Wesselenyi-utca 59. sz. alól; Baló János 28 éves szabósegéd Király-utca 38. sz. alól; Jawec Simon 46 éves éjélő ór, Király-utca 17. sz. alól.

— **Merénylet egy vonat ellen.** A köln-berlini gyorsvonat ellen Dortmund közelében ismeretlen tettesek merénylöték kísérletet meg. A sinpára egy vasdarabot erősítettek, de a vonatvezető idejékorán észrevette a veszedelmet s megálitotta a gyorsvonatot. A vizsgálat kiderítette, hogy a tettesek ugyanazok, akik néhány nap előt ugyanilyen módon akartak merénylöték követni Dortmund mellett a gyorsvonat ellen.

— **T. Iva-világ.** Strohmayer Antal fehérmű tisztító fejelentett lett a rendőrségnek, hogy a náia alkalmazott Lubina József 21 éves ruhatisztító Nagy János-utca 1/b szám alatt lévő üzletéből 400 koronát érő ruhaneműt ellopott és azzal megszökött. A rendőrség a nyomozás során letartóztatta a tolvajt. — Dr. Fránkel Gyula budapesti ügyvédnek egy zsebmetsző az oryan óráját és láncát ellopta. Az ügyvéd üldözés közben ellopta a tettest. Kiderült, hogy Schmeider Kornél rovott mütü tokkésztő. — Egy egész tolvajbandát is elfogott a napokban a rendőrség. A bandának a következő öt tagja került lépre: Mikla János 18 éves, Figer József 25 éves, Szervinszky József 16 éves, Ambruska András Imre 16 éves napszámok és Farkas Juicsa bukott leány. A bandára Kölléri József. Telev-téri zsinbárs fejelentése vezette a rendőrséget, akitől a banda egyik tagja 192 korona készpénzt lopott.

— **Liebig huskivonata.** Liebig világhírű huskivonata cindobozokban is kapható. 25 grammot tartalmaz a csinos doboz, amely nagyon alkalmas katonának és turisták utazására. Az utítás hivatva van növegni a huskivonattal népszerűségét.

— **Magyar állami altisztek és szolgák hivatalos közlönye** címen hetenként megjelenő lapot indit Nagy György képviselőházi ízószolga és Madarász János állami alkalmazott. A lap előfizetési ára negyed-

évre 1 kor 50 fillér. Az előfizetések postautalvánnyal Nagy György képviselőházi ízószolga címére Budapest VIII. Magyar képviselőház Sándor-utca küldendők.

— **A Krisztus temetése** című Feszty-féle három kép látogatottsága napról-napra emelkedit. A főváros legelőkényebb társasága rogeitől-és ig megtölti a műcsarnok nagy termét. Amint értesülünk a kép már csak rövid ideig marad idehaza, mert nem-sokára küllöldre viszik.

(x) **Fratelli Delsinger** küld Fiuméből 4% kgr. legfinomabb Santos-kávét 5 forint 46 krért bérmentve és elvámolva.

(x) **Igazol** (Cervello tanár-féle) és az ehhez szükséges „Saius“ tuberkulózisnál kipróbálva Európa legelső kórházában. Orvosi rendeletek kapható a Nádor gyógyszerertában Budapest, Váci-körút 17. Prospektus ingyen.

Tayllard de Beynac Mária.

— (Eltűnt francia tanítónő.) —

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, február 22.

Rövid pár sorban szerepel ez az érdekes név a hivatalos rendőri fejelentésekben. Az eltűntek között adja hírlő egy ma megjelent könyvatos, hogy Beynac Mária Teréz francia tanítónő eltűnt Budapestről. Pedig ennek az eltűnésnek nagyon érdekes háttere van. Az egyszerű francia tanítónő egy bonapartista tábornoknak, Páris egykori parancsnokió tábornokának a leánya. Szülei eltaltak, a leány szégyenségben maradt és a legelső kínálkozó alkalommal otthagya hazáját s Magyarországra jött, hogy itt keresse meg szerény kenyerét. Am az összekötötté lenntartotta azzal az uralkodó-családdal, amelynek szolgálatában atyja állott s most — úgy gondolják az ösmerősei — ennek a családnak érdekében ment ki Párisba, ahol — mint a köztársaságnak el-lenségét letartóztatták.

Ez a Tayllard de Beynac Mária eltűnésének rövid története. Nagyon érdekesek azonban a mellékes körülmények is s minden jól arra mutat, hogy az előkeiő családból származó francia leány csakugyan Párisban van, ahol ma már foglya a köztársasági kormányban.

A fővárosi rendőrség, amely egy francia detektiv segítségével loyalt vizsgálatot a dologban, bizonyára tudna valamit mondani Tayllard de Beynac Mária sorsáról, ha nem volna olyan szűkkebü hírének nyilvánosságra hozatalában.

Tayllard de Beynac Mária III. Napoleon egyik legkedvesebb tábornokának a leánya. Atyja egyidőben Páris parancsnokió tábornoka volt. Nagy háztartást vitt a család Párisban és a tábornok palotájába bejáratos volt a császárság idejében Franciaországnak minden előkeiő államférfia és katonája, sőt nem egyszer látta vendégül a család magát a császárt is. Nem sokkal a császárság bukása után meghat a tábornok, vagyon nélkül hagyva feleségét és egyetlen leányát. Ezután körülbelől nyolc eszlen-dővel meghat a felesége is s leányuk, Mária teljesen árván maradt minden támasz, minden segítség nélkül. Ekkor jött Magyarországra ahol valaol a délvidéken Návayéknál, báró Eötvös Loránd nővérénél lett nevelődnő.

Később otthagya ezt az állását Tayllard de Beynac Mária s Budapestre jött. Itt összekötöttései révén az angol kisasszonyok intézetébe jutott be francia tanárnőnek s két esztendeig működött az intézetben, nagy megelégedésre felebbvalóinak. Két esztendő múltán ezt az állását is elbtagya s a Szentkirályi-utca 49-ik szám alatt lévő házba költözöködött, ahol egy iparoscsaládnál bérelt ki egy szerény szobát. Ettől tova előkeiő főri családoknál adott francia nyelv-ókeket s így tartotta fenn magát. Anol csak megtörtült, mindenütt szereték az előkeiő megjele-nésü, rendkívüli művet leányt.

Tayllard de Beynac Mária élénk összekötöttét tartott fenn hazájával illetve ott lakó rokonaiával, és III. Napoleon uakáöcsésével, Napoleon Viktorral is állandó levelezésben állott. Novemberben itt járt náia egy francia ezredes, akit úgy mutatott be mindennek, mint unokabátyját. Ez a francia tiszt körülbelül egy hétig tartózkodott akkor Budapesten.

Január elején a francia tanárnő bejelentette azoknál a családuknál, ahol tanított, hogy pár napig nem tartja meg az óráit, mert sürgősen Pozsonyba, onnan pedig Bécsbe kell utaznia. Azt mondta, hogy egy hétig marad csak oda s ismét visszatér Budapestre és loyaltani fogja tanítását. Az egy hét eltelt, de Tayllard de Beynac Mária nem jött vissza. Egy ideig várták a szállásadói s azok a családok, ahol tanított, de azután szinte meg is leledkeztek már róla, úgy hogy eltűnését a rendőrségnek sem fejelentték be. Feltűnő volt azonban az, hogy a leány nem vitte

magával ruháit és irományait, ami arra mutatott, hogy csakugyan nem készült több időre, mint amennyit mondott.

Mint említtük, Tayllard de Beynac Mária eltűnését senki sem fejelentte be a rendőrségnek. Annál feltűnőbb volt tehát a család előtt, ahol lakott, amikor egyszer csak detektivek jelentek meg a lakásban és háskutatást tartottak ott. Atvizsgálók ruháit, irományait, azután szépen eltávoztak. Pár nap mulva ismét megjelentek a lakásban a titkos rendőrök, de ekkor már egy francia detektiv társaságában s újra átvizsgálták irományait s ezuttal minden ruháját és írását magukkal vitték a lokapitányságra.

Ekközben a vizsgálat szálai Esztergomba is kinyultak. A leány iratái között ugyanis egy levelet találtak, Drága Mama megszö itással, a levél aláírása pedig Bébé volt. Azt hitték, hogy törvénytelen gyermeke írja a levelet Esztergomból a leányának, kiderült azonban, hogy egy előkeiő esztergomi család leánygyermeke levelezett vele, akit Budapesten az angol kisasszonyoknál tanított s aki őt rendkívül megszerette.

Mikor a detektivek elvitték a leány ruháit és irományait szállásadónője fejelentést tett eltűnéséről a rendőrségnek, amely nagy titokban folytatta a vizsgálatot a rejtélyes ügyben. Nagyon sok tanut hallgatót már ki a rendőrség a dologban, közöttük a leány szállásadónőjét is, akinek feltűnt, hogy egyre olyan dolgokra nézve laggatja a rendőrség, amelyek semmiféle összefüggésben sincsenek a leány eltűnésével. A tanuknak egyáltalán az volt az impressziója, hogy a rendőrség nagyon is jól tudja, hogy hova lett Tayllard de Beynac Mária.

Azok az előkeiő családok, akikkel a leány összekötöttésben állott, azt hiszik, hogy Párisba ment ki, ahol valami monarchista összeszökövésben való részvétel gyanuja miatt letartóztatták. Valószínűleg tartja ezt mindenki, mert gyakran emlegette a leány, hogy összekötöttésben áll Napoleon Viktor herceggel.

Tayllard de Beynac Mária küllöben rendkívül művelt nő, aki irodalmi téren is működött s a Gaulois-ba sok cikket és tárcát írt Magyarországról.

A rendőrség bizonyára ki fog lépni most már tartózkodó álláspontról s hivatalosan is meg fogja mondani, hogy hova lett az eltűnt Tayllard de Beynac Mária.

FŐVÁROS.

(*) **Előléptetések a fővárosnál.** A tanács azt javasolta a közigyelésnek, mondia ki határozatiilag, hogy ugyanabban a rangokozatban a tisztviselők a nar öb fizetési okozatba hivatalból lépnek elő. A közigyelés a főpogármester javaslatára elhatározta, hogy meghallgatja a joggyüi bizottságot. A bizottság azt mondia, hogy vária meg a város az új fővárosi törvényt. A tanács mai ülésén a bizottság javaslatával szemben löntartotta eredeti indítványát.

(*) **A sertésközvágóhid.** A főváros négyemillió koronánál nagyobb költséggel megépítette a sertésközvágóhidat és más us elején meg is nyitja. A vágóhidat úgy tervezték, hogy évenként 360.000 sertést vágassanak le. A hentesek, de küllöösen a nagy vágók valóságos agítációt loyvtattak a vágóhid ellen s azzal érveltek, hogy a vágóhid kicsiny. Az ügyosztály a kerületi előjáróságok után összejáratja, hogy tavaly hany sertést vágtak le Budapesten. Az előjárók hivatalos fejelentése szerint tavaly 324.000 sertést vágtak le a óváros területén s nem volt nap, amelyen kétezer darabnál töböt vágtak volna. A sokat vitatott aggodalom tehát teljesen alaptalan. A közvágóhid megnyitásával kapcsolatban fontos kérdés volt, hogy a hentesek hol és hogyan fessék a fogyasztási adót. A hentesek olyan fontosnak tartják ezt a kérdést, hogy egy gyűlésükön e határozták, ha a fogyasztási adó fizetésének a dögát nem oldják meg, hogy a hentesek zavartalanul hozzassák be a húst akkor sztrájkolni fognak. A pénzügyminiszter értekezletet is tartott. Az értekezleten a főváros kiküldöttéi azt a javaslatot tették, hogy a szarvasmarha közvágóhid parkjában a sorokári vámmal szemben, építsenek új vámházikót. A pénzügyminiszter ma a pénzügyigazgatóság útján tudatta, hogy a város állásponjtát elfogadta és hozzájárul az új vámházikó építéséhez.

(*) **Kötelező ravatalozás.** A közegezségi ügyosztály tudvalegileg szabályrendeletet dolgozott ki a kötelező ravatalozó állíltásáról. Dr. Schernann Adolf tiszti főorvos most részletes fejelentésben nyilatkozik a szabályrendeletéről. Ála ánoságban üdvöské mondja és hozzájárul, de egyes intézkedéseit ellen kiogást tesz. A szabályrendeletnek azt az intézkedését hogy minden halottat tizenkét óra alatt a terítöz betegségekben meghaltakat hat óra alatt a ravatalozó házba kell szállítani, a főorvos kivihetetlennek mondia. E helyett azt javasolja, hogy a hullát a tiszti orvosi vizsgálat után lehetőleg azonnal, de legkésőbbben másnap vigyék a ravatalozó, de nyáron este hét óráig, télen hat óráig. A főorvos azt kívánja, hogy a szabályrendeletben mondják ki, hogy a magánvállalkozó és te-

mető-rendező a halott föltöltéséért, a koporsóért, a temetőbe való szállításért és a ravatal díszítéséért csak a hatóság által jóváhagyott díjakat szedheti. A főorvos ezzel az intézkedéssel akarja megadagályozni, hogy egyes vállalkozók a legválságosabb időben a maguk hasznára zsákmányolják ki a kegyeletet.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Sada Yacco. Sarah Bernhardt kijelentette, hogy van olyan színésznő, mint Duse; a világhírű olasz tragédia szerinti *Sarah* színésznővendék a japán Dusehoz képest s így érthető, hogy az *Urania* aranyos nézőtöre rendkívül elegáns és válogatott közönséggel telt meg ma este. A *Nemzeti Színház* elsőrangú művésznői látósvékkal fölfegyverkezve jelentek meg, hogy megfigyeljék az exotikus tragikát s a kíváncsi várakozás feszültté tette a levegőt s olyan-torma érzés szállongott szerteszéjjel, hogy megcsaló-dunk a világhírű asszonyban. Felgördült a kár-pít s egyszerűre élénk tünnek a japáni színe-szek. Egy darab Japánt hoztak ide magukkal s meglevenedtek előttünk a selyempapírosra festett japáni képek. Csak most látunk, hogy mekkora műv-szettel, igazsággal és erővel rögzítik meg a szívár-vány minden színében pompás képek a messzi ten-gereken túl levő életet. Az a kultúra nekünk öse-meretlen, az az írodalom érthetetlen, olyannak tűnik föl, mint valami fura exotikus karaván, de sok apró inti-mitása, színeinek káprázatos pompája leköt s az egész ház visszafotott lélekzettel, néma figyelemmel leste a szenvedélyesebb jeleneteket. Itt nincsenek vad kiűrészek, bizonyára nem zengenek tirádákat a szen-vedélyek szóskálája nem lármás, de egy-egy só-hajból, az ajk rándulásából és a tágrameresz-tett szemekből kiolvashatjuk a tragédiát, ami a szíveken játszódik. *Sada Yacco* összehasonlíthati az európai művésznőkkel, ostobaság. Ez egy más világ, és az egy másik világ. Itt más a ter-mészet, a kultúra, más a vér áramlása és a kelő nap, a krizantémus és tavaszi színek hazájában is mások az emberek. Ami nekünk fenséges, nekik talán kómikus, ami őket könnyekre indítja, minket talán kacagásra fakaszt. Két kis darabot mutattak be ma este. Tartalmukat reklámokkik már oly sokszor ismerlették, hogy kitérni rá fölösleges. Szerkezetükből és egyes jeleneteiből csak azt következtethetjük, hogy vásári, nagy közönségnak szól, mert a legritálisabb tréfák földi sorsunk legmegrázóbb tragédiáival változoznak bennük. A hősnő egyik pillanatban kacag, táncol, váltakozó, tarka pillangószárnú ruhákban libben elénk; maga a megtestesült ritmus és zenei érzék, aztán meghal. De ennek a halálnak nem igen érezzük azt a szomorú szem-fimentalizmusát, amelylyel mi bucsuzunk el a haláltól. Talán valami elcsukló zokogás, aztán *Sada Yacco* hátraszegi a fejét, elhalványul, szeme alatt ham-vas karikák támadnak. Lepokirozza az elmulás minden külsőségét és lehanyatlak. Természetes és igaz. Veie hasonló nagy művész férje, *Kavalami*. Különös, be-teges és fura szemjüketék nagy idegessége mentse; ha kell hát ferge, mint a cirkuszi clown. buktenoeket és szaltomortálékát vet, de a második darab végső jele-netében mesteri módon ölte meg önmagát. Aki ilyet tud produkálni, az igazi művész. Mindenestre hasznos és élvezetes dolog a japánokat megnézni. Osmeretlen hangok gesztusok és indulatok szemléli lehetünk és meglátjuk az igazi Japánt. Mennyi harmónia a csoportokban minden egyes jelenetben a színeknek mily arányos és mesteri elosztása a ruhákban mennyi ritmika a mozdulatokban és hangulat a primitív melo-dramatikusan zenében! Csak ma érthettük meg igazán *Pámai Ilka Pillangósisasszonyát*. Ez a genialis mű-vész látta már régebben *Sada Yaccot* és töle vette át a kedveskedő, mézes beszédét, a sziszegő ka-cagást és a közlejek pompás játékát. A japánok já-téka tehát nemcsak etnográfia, hanem művészet és bámulatra és elismerésre érdemes. A két kis exotikus darab között egy kis németjátékot adtak. Vásári, ideg-rázó munka. A hajdani *Magyar Színház* legszebb híres-ségét, *Gombaszögi Margitot* láttuk benne viszont. Ke-rossesége, kedvesége ma is a régi és a közönség nagy gyönyörűséggel nézte. Úgyes partnerei voltak *Szentmiklósi Béla* és *Márton Ödön*. (p. 4.)

A Nemzeti Színház bemutatója. A *Nemzeti Színház* legközelebbi bemutató előadása *Ferencczy Ferenc*-nek, *A rablók* szerzőjének előlvonásos eredeti drámája *Pogány Gábor* lesz. A dráma főbb szerepeit *Lendvayné, Rákosi Szidi, Helvey Laura, Györgyné Török Irma, R-Márothy Margit, Munkácsy Mariska, Császár, Gál, Mi-*

hályk, Horváth János szűszák. Első előadását március 7-re tervezi az igazgatóság.

Művész-est a Royalban. Az idei szezon egyik legfényesebb művész-estéje volt az, amit a VIII. és IX. kerületi izraelita jótköny-egyesület ma rendezett a Royal nagyteremben. A közönség zsu-folóság megtöltött minden zugot; akik állottak a támlásszékek közt és a terem két oldalán, éppen annyian voltak, mint azok, akik tömött sorokban ültek. A rendkívül gazdag műsor tele volt érdekesebbnél érde-kesebb számokkal. *Odry* Zsófia kezdte *Hubay Jenő*-nek egy szép magyar dalával. Azután *Paulay Erzsike* — *Adorján Berta* bájosa leánya, aki a színészkadé-miának egyik jeles növendéke — meglepően érces. dallamos hangon szavaltta *Szalay Fruzina* egyik „mesés é.” *Zilahiné* Singhoffer *Vilma* erős, szép drámai szopránjával áriát énekelt, zajos tapsokat aratva. A dai, amit ráadott, szintén nagyon tet-szett. Kedves, pikáns száma volt a mai estnek a *Csillag Teréz* felolvasása, aki *Herczeg Ferenc* egyik szellemtelő szikrázó, *Sivár* című humoreszkjét mutatta be azzal a bájjal és remek pointirozással, amivel csak ő rendelkezik. *Dr. Dalnoky Viktor* két dalt adott elő férfias baritonjának behelző erővel, élénk hatással. Tüntető tapok fogadták *Ábrányiné Wein Margit* asz-szonyt, amikor a pódiumra lépett, hogy *Carmen*-ből a *Habanerát* énekelje. A rendkívül művészzel előadott ária után addig tapost a közönség ki örö lelkesezőssel, míg a kiváló művésznő ráadásul néhány magyar dalt éne-kelte briliáns temperamentummal. *Heitai Jenő*, a kitünő poéta, elmés, bravuros verseiből olvasott föl néhányat pompás hangsúlyozással, nagy sikerrel. Az estét *Kovács Mihály*, a Népszínház jeles komikus fejezte be párhuzamos iüszeres és mulatságos mókáival. A hangverseny után lakoma és vidám táncmulás kö-vetkezett.

Cápkák a művészetben. Még tél van, sőt java február és már is hallanunk kell egyet-mást a cápkákról. Ezuttal szerencsés nem a Quarneróban, hanem a művészetben rémitgetik az emberiséget. Meg-jelenésük pusztia hira a legszörnyűbb desperációt váltja ki tisztelt lapjárunk, a *Magyar Szó*-ból, amely megint lélt a művészi erkölcsöket, magát a műv-szeteit az egyetemes tisztességet, a sajtó becsü etét a kritika hitelét és egymást még, amit ilyen későn felsorolni dehogyan van valakinek érkezése. Isten neki. A művésznők szegények, szerzők és direktorok szuverén parancsára kénytelenek mindenféle szerepeket eljátszani, hát miért ne lehetnének egyszer cápkák is. E nem árt. Mégis, ha nézzük az okot, amely három hasábos és nagy betűs haragra gyullasztja a *Cápkák* szerzőjét, meg kell mondanunk, hogy az egyetemes erkölcsök dolgában nincs különösebb ok a kétségbe-essére, maga a kiost körülmény, amely a haragot felidőzte, ebben a tendenciózus színezésben hamis és a támadás, amely a hamisságra tenyerel, igazságtalan és nincs annak az objektivitásnak a vonalán. Amelyet a rémnagy cikk a művészi kérdésekben hirdet. Persze: a cápa *Kéry Klára* kisasszony, aki nehogy a bibliai nires cetval példáját utánozza, gyanutalan Jónások és egyéb vízjárók helyett ezuttal (kérem, ez eleven borzalom!) egy egész vendégszerleplést nyelt el. A dol-gol maga pedig ez: a Népszínház jelentette, hogy *Sipos Etel* asszony, egy igen talentumos és kedves szubrett be fog mutatkozni egy magyar operettnben, a *Katalin*-ban, amely ötvenedik előadását várja. Be fog mutat-kozni vasárnap délután. Másnap *Sipos Etel* levelet irt *Porzolt* igazgatónak, hogy gyöngékedik, pár napig nem játszhat, mire azután a Népszínház változatlan fenntartásával a műsorban hirdette, hogy a kedves ven-dégművész bemutakozása pár nappal elhalasztódik és jobb alkalommal fog megtörténni és nem is délután, hanem este. Mi van e két közlés közt? Talán valami hajmeresztő merénylet, a művészi telők lezuhánása, vagy ilyes rémség? Bizony nincs. Csak az igazság. *Sipos Etel* vendégszerleplese (amely különben is csak erre az egyetlen estére terveződik, továbbmenő kom-binációk nélkül, mert a talentumos vendég férje igen kiváló mérnök, családostul Bőssben lakik és ennek következtében a művészön vissza is vonuit a szin-padtól). — meg fog történni. Nem tekintve már most a vendégjáték elhalasztását, általában örömmek a színházra disznok, a szerzőkre szerencsének tartjuk, hogy a kivételes sikerű operett meg nem szakított sor-ban jubiláris előadást azzal a művésznővel éri meg, aki az első előadástól kezdve változatlan lényes sikerrel az ünnepi előadás küszöbére vitte. Ez egy-szerűen a kurtoazi kérdés: semmi más. Az energia dolgát nagyon rosszkor sürgőti tisztelt kollegánk. *Porzolt* igazgató energiája nagyon tökéletes egész, sértetlen. De jóssággal párosul. És ez ügyben pró-

bára se jutott. És a végén is nem történt semmi. Sőt meglez a vendégszerleplés. No, bizony isten. Sőt bizonyos, hogy jó sikerrel. Biztat vele a vendég te-hetsége és jó művészi hírneve.

Va-quez grófné és Burrian ünneplése. A *Tristan és Izolda* tegnapi előadása alkalmából az Opera-ház szinpada érdekes oviáció színhelye volt. Közvet-lenül az előadás kezdete előtt ugyanis az Országos Kaszinó értékes ezüst babérokoszorút adták át *Vasquez grófnének* és *Burrianak*, a nagy sikert aratott *Tristan* és *Izolda* előadás két főszereplőjének. Az Országos Kaszinó képviselőitében, magvas és lelkes beszéddel *Bartók Lajos* üdvözölte az ünnepeket kiknek nevén *Burrian* mondott magyar nyelven köszönetet.

Hírek a Nemzeti Színházról. *Turgenyev* két-felvonásos drámája *Kegyelemkenyér*, melynek két első előadása a közönség meleg érdeklődése mellett került színre, e héten kétszer van a műsoron, holnap, vasár-nap este és szerdán. A *Kegyelemkenyérrel* együtt adják *Paillaron A hol mutatnak* című 1 felvonásos vig álékát. Ugyanokas e héten szombaton újítják tel *Szudermann Moritur* című 3 egyfelvonásosát, a *Lejtő Frici-két* és a *Férfit*, melyet utólrára mult évi április 11-én adtak. E repriz ugyanazon szereposztással kerül előadásra, mint a bemutató előadás volt, csupán a *Fricike* Drosse őrnagyné szereposztása változott. E szerepet *Prielle* Cornéliea beütsége folytán ezuttal *Rákosi Szidi* játszza. Hétfőn *Pry Pál*, kedden — *Gárdonyi* falusi története — *A bor*, csüt-törtökön — *Az ember tragédiája*, pénteken — *Julius Caesar* van a műsoron. Vasárnap *Hervieu* nagysikerű drámája, *A rejtély* kerül színre, vele ezuttal is *Labiche* és *Milesville* kedves egyfelvonásosát *A detörtöl* adják. A vasárnap délutáni előadások során, holnap *Rosen-kranz* és *Güldenstern*, jövő vasárnap délután pedig *A szerencse* kerül előadásra mérsékelt helyarákkal.

Hangverseny. *Frend* Etelka zongoramű-vész előadását pénteken, február 28-án tartja meg ön-álló hangversenyét a Royal-teremben a következő nagyszabású és érdekes műsorral *Bach* Busoni or-gona-tocatta C-dur 8 részből. Chopin b-moll szonata op. 25, a-dur Poissonaise op. 53, Schumann Davids-bündler op. 6, Liszt f-moll Etude, Brahms-Paganini változatok I—II. füzet teljesen — Ujab értesülések szerint *Frend* k. a. a jövő májusban Londonban lép fel először egy *Richter*-hangversenyen és részt fog venni a walesi herceg tiszteletére rendezendő nagyszabású udvari estélyen. Budapesti hangversenyét *Méry Béla* zeneműkereskedő rendezei.

Vízszínház. A jövő hét hozza meg az idei színházi szezon egyik legérdekesebb művészi esemé-nyét. Pénteken, e hó 23-án lesz ugyanis *Herczeg Ferenc* új szinjátékának a *Balaton regénye* a bemutató előadása, amelyre már hetek óta folynak az előkészületek a szerző jelenléteben. Az eredetileg kedre tervezett premiért három nappal elhalasztották, hogy az elő-adás annál tökéletesebb lehessen. Sok új díszlet és jelmez készült az udonsághoz. Különösen szenzációi-sak lesznek a Balaton lakóinak alakjai, amelyekhez *Böcklin*-képek szolgáltak mintául. A *Balaton regét* a héten három estére, péntek, szombat és vasárnapra játszik ki.

A Népszínház bemutatója. A *Népszínház*-ban pénteken 28-ikán kerül színre *Harry B. Smith* és *L. Engländer* operettje, Az aranyos (*The Casino Girl*), *Lúry Klára*val és *Hegyi Arankával* a két főszerepben. Az operett ücséjének színhelye Kairó és személyei részben egyiptomiak, részben amerikaiak. A darab kiállítására ehhez képest teljesen új s a keleti díszletek és nagy változatosságú jelmezek (a második felvonásban lényes álaros-est egy parkban) színekben pompázó képet nyújtanak. A főszerepek kiosztása a következő:

Pilsen pása: *Németh; Laura; Kéry Klára; Percy* (orvos): *Hegyi Aranka; Mrs. Rocks; Siposné; Róxy; Bojár* Teruska; *Dolly; Kápolnai Irén; Lotta; Harmath Ilona; Gags; Kovács; Potage; Ujvári; Fromage; Szerdahelyi; Az aranyos a Népszínház* ez ide premiere-bérlételek kilencedik darabja lesz.

A Gyurkovics-leányok francia fordítás-ban. *Peyler* *Clemence* kisasszony, párisi írónő, szövel-kezt *Gyémánt* *Vilma* úrnővel, egy nagyváradi ügy-vezető előségevel, hogy *Herczeg Ferenc*nek *Gyurkovics leányok* című regényét francia nyelvre lefordítsák s munkájukat beküldték a *Journal de Budapest* című francia újságnak. *Herczeg Ferenc* megengedte *Salomon Ödön* szerkesztőnek hogy a regényt újság ában közölje. A *Journal de Budapest* most hétről-hétre közli a ritka népszerűtő vált regényt, amelyet a kifogástalan két francia fordító jmmár külföldön is ismertté fog tenni. A *Journal de Budapest* szerkesztője és kiadó-hivatala *V. Kossuth Lajos*-utca 14—16. szám alatt van; előfizetési ára egész évre 10, félévre 5 korona.

Műkedvelői előadás. A székesfehérvári *V. kerületi munkásoknap* (V. Balaton-utca 8.) a kaszinó műkedvelői volt, holnap, 28-ikán előadja *Karaitzky An-tal* „Harang” című színművét. Az előadás után tánc lesz.

Mirtuscréme

leghíresebb szépség, bőrfino-mító, színtelen és ártalmatlan arca-és kézresem, előlított minden bőrhí-bát, szőpít, bőrhámást, maj-foltot, pattanást, fűl teregy 1 K. nagy tégely 2 K., hozzá *Mirtuspu-der* 1 K., *Pulcheriadinszappan* 70 Sztér.

Raditz Róbert
—Apostol gyógyszerár—
—BUDAPEST—
József-körút 61. n.

CASCARADIN
évtized óta bevált, orvosi tekintélyek által rendelt szor gyomor-és májbat, székrekedés, sárgaság, epék, aranyér, elhízás ellen kitűnő vértisztító 1/2 doboz 1 K. 30 L., 1/4 doboz 2 K. 20 L.

** Lakoma Porzolt Kálmán tiszteletére. A Népszínház személyzete Porzolt igazgató tiszteletére február 25-én, kedden esti 10 órakor a *Metropole*-szállóban lakomát rendez. Egy teríték ára 5 korona. Jegyek 6 óra váltandók dr. Fodor Oszkárnál és Raskó Gézánál a Népszínházban.

** Katalin jubileuma. *Béldi Izor* és *Fejér Jenő* nagy operette, a *Katalin*, holnap délután és hét óra körül színe 48. és 49-csödzer a Népszínházban, a két nő főszerepben mind a két ízben *Küry Klárával* és *Hejgy Arankával*. Az 50-ik, jubileumi előadás a Népszínház új darabjainak. Az aranyosnak színeroztatata következtében a jövő hétre marad.

** A Magyar Színházról. A Magyar Színház igazgatósága a jövő héten minden estéjére is a *Lotti* eredetesen tüzte ki előadásra s így a darab megszokás nélkül éri meg ötvenedik előadását. A párját ritkító sikerben a darab kacagató bohóságai mellett nagy része van a gyorsan perdülő előadásnak is és valamennyi szereplőnek akik *Fedák Sárival Borossal Szikláival, Szilágyival* és *Ráthonyival* az élükön minden este sok tapsot kapnak. Az ötvenedik előadás a jövő hét hétfőjére esik.

** Az aradi színház. Az aradi színházban virágvásárnapkor véget ér a kilenczetendős *Leszky* éra és május eszéjén helyébe jön *Zilahy Gyula* új társulatával. Az aradi nagy társulat egészen feloszlik: *Angyal* Líka drámai hősnő Budapestre szerződött a Magyar Színházzal; *Szegedre* helen mennek: *Rudolf* Árpád művezető, *László Gyula* bonviván, *Nezey Péter* apszinész, *Fenyéri Mór* jellemszínész, *Arkosy Vilmos* baritonista, *Arkosy Z. Olga* énekesnő és *Dienst* Oszkár karmester akik áprilisban szintén Budapestre fogják játszani a *Várszínházban*: *Felhő* Rózi szubret-prímadonna Debreczenbe a *Bács-pár* Pozsonyba. *Komlós* Ilonka Pécsre szerződött. Az aradi színházban különben bucsuzkodás közben is egyre adják az új darabokat a *Színházok*, *Vestaszűzek*, *Páholy* a *Kérszél* ut és az *Irkék* után a napokban sorra kerül a *Lotti* eredetesen és a *Szabó*. Vendégszerepére nagy érdeklődéssel várják *Fedák Sárít* *Szojyer* *Ilonkát* és *Le-dócsky* *Gicellát*, akik márciusban látogatnak Aradra.

** Legújabb zeneművek kaphatók Szilágyi Béla únyv- és zeneműkereskedésében, Károly-körút 26. az áruv koronában értendő. *Operettek és operák* Major. Erzsike 8.—, Carmen 12.—, Márta 3.60. Sába királynője 7.20, Zsidó nő 3.60, Bajazzo 8.40. Parasztbecsület 6.—, Hoffmann meséi 10.—, Mignon 10.—, Aida 9.60. Troubadour 3.60. Postásfiú, Cirkusz-élet, Kis szökevény egyenként 7.—. Szerencse csillaga, Fejsza. New-York szépe. Görög rabszojga. darabja 1.—, San Toy 5.40.— *Magyar szöveggel*: Katalin Rip-Rip, Kis szökevény New-York szépe, Hoffmann meséi. A modell. Az asszonyregény. 2—2 füzet, úzetenként 3.—. Továbbá Ocskay brigadéros bővített kiadás 3.—, Der lustige Ehemann 2.40, Die Haseinuss 2.40. Drah'ma um und drah'n ma aut 1.80. Das kommt nur in Romanen vor 1.50, Zsuzsi kuplé 2.—, Juicsa kuplé a Postásfiuból 3.—, Du mein Girl, német 1.80 magyar szöveggel 2.—, Girl waizer 2.40. Über den Wellen, walzer 2.40, Valse bleue 3.—, Mikado walzer 2.—, San Toyból a walzer poika és induló darabja 2.40, Frogoli-induló 1.50, Cadettenmarsch 1.44, Washington-Postmarsch 1.44, Burenmarsch 1.50, 101 magyar népdal II. (ki sorozat) füzet 3.—. Üdonsőggökai a raklár folyton kiegészítődik. — Könyv- és zeneműkereskedés kívánatra ingyen és bérmentve. Állandó vevők kedvezményben részesülnek.

** A denevér a Telefon Hírmondóban. *Szojyer* Ilonka vendégfellépéssel ma este Strauss János operette: *A denevér* kerül előadásra a magyar kir. Operaházban. A Telefon Hírmondó előzetes előadást adahaza a lakásokon is végighallgathatják, mert a Hírmondó azt teljes egészében közvetlenül fogja. Az operaház a mai előadásának közvetítésével bizonyára kellemes szórakozást nyújt előfizetőinek a Telefon Hírmondó, mert alkalmas ad rá, hogy ki sem mozdulva hazulról, végighallgathatják a rég nem adott operettet. Az operai előadás után még 11 óráig *cigányzene* lesz hallható a nagyokon keresztül, melyet az Elite- és az Emke-kávéházból közvetíti a Telefon Hírmondó.

MŰVESZET.

□ Wlassics a Mátyas-szoborra. Dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a kolozsvári Mátyas-szobor költségének fedezetére 30.000 koronát utaltványozott ki s az összeget a szoborbizottság a kolozsvári adóhivatalnál már fel is vette. A kolozsvári közönség körében nagy lelkesedést keltett a miniszternek hazafias tette. Most már mi sem áll utyában a szobor felállításának. A talapat készen áll a lőtéren és *Fadrusz* bronzba öntött szobrával is elkészült. Így csak a felállítás van hátra és ősszel a király jelenlétében megtartják a lelepezést.

□ Nemzeti Szalon már készüldik a tavaszi tárlatra és a fumei kiállításra. Március havában ugyanis egyidejűleg lesz a Szalonnak kiállítása Budapest és Fiumében, hová gróf Szapáry László hívta meg az egyesületet. A fumei művészek nevében gróf Wickenburg István értesítette a Nemzeti Szalont, hogy április eszéjén nagy ünnepek lesznek Abbaziaiban s így kívánatos lenne, ha a tárlat az idő alatt létrejöhetne. A Nemzeti Szalon igazgatósága tehát ezen az uton is figyelmezteti a kiállító művészeket, hogy úgy a márciusban megtartandó budapesti tavaszi mint a fumei kiállításra szánt műveiket legkésőbb e hónap végéig okvetlenül küldjék be a Szalon műtársi hivatalához, mert a Fiuméba szánt műveket már március

első napjaiban utak indítja ez egyesület. A Nemzeti Szalon igazgatósága különben e hónap 25-én kedden délután 5 órakor gróf Andrássy Gyula elnökletével ülést tart, amelyen megállapítja a két kiállítás módjait.

□ Gellért püspök szobra. Az új eskütéri hid budai újárója fölött, a Gellért-hegy oldalán félkör-alaku oszlopok építmény készül melynek közepén *Gellért* püspök szobra fog emelkedni. A király által a lővárosnak adományozott szobrok közt ez az emlék lesz a legnagyobb. A vértanú püspök alakja tizenegy méter magas lesz a talappal együtt mely pályi kőből készül a rajta ülő pogány magyarral együtt aki áhitattal tekint ői a hittérítő püspökre. A szobor, melyet *Jankovich Gyula* szobrász mintázott, az ércöntőben van az olvoskára elkészül. Ünnepélyes lelepezése ez év szeptember havában lesz, alkalmasint azon a napon, amikor az eskütéri hidat felavatják.

□ Szavazás az Erzsébet-szoborról. Az Erzsébet-szobrok iránt igen nagy az érdeklődés. Vasárnap több mint tizenötezer ember nézte meg a kiállított szobrokat a Műcsarnokban. Az *Új Idők* Herceg Ferenc lapja látva ezt az érdeket odét, a múlt heti és az e heti számban az összes szobrokat szép reprodukcióban mutatta be olvasóinak, asikhez a következő két kérdést intézi: 1. Az Erzsébet-szobor pályáira küldött művek közül melyik tetszik legjobban és miért? 2. Esetleg milyennek képzeli az Erzsébet-szobrot? A zsűri ítélete, a műkritikusok véleménye után bizonyára nem lesz érdektelen a művelti közönség nézete és szavazata ebben a nagyvontosságú kérdésben.

□ A turini iparművészeti kiállítás. A turini nemzetközi iparművészeti kiállítás magyarországi bizottsága e hónap 2-én, kedden délután 5 órakor ülést tart az iparművészeti múzeumban.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ Az Akadémia ülése. A Magyar Tudományos Akadémia 24-én, hétfőn összes ülést tart, amelyen *Fecz* VI mos egyetemi tanár, levelező tag emlékbeszédet mond *Tilly* Iván levelező tag fölött. Az ülés további tárgyát olyok üg ek képezik.

□ Rudolf trónörökös könyve. A Rudolf trónörökös által alapított nagy népismeri munka, „Az osztrák-magyar monarchia irásában és képben” befejezése alkalmából a király köszönetét és esismerését nyilvánította a vállalt összes munkatársainak s az erre vonatkozó királyi kéziratok a hivatalos lap holnapi számában tagnak megjeenni. Ő seége külön kéziratokban mond köszönetet *Lónyay* grófné *Stefánia* belga királyi hercegnőnek mint a vállalt védnökőnének és *Szögyény* *László* berlini nagykövetnek mint az igazgató-tanács elnökének a vállalt vezetése körül kifejtett buzgalomukért. Ez alkalmából megemlítjük, hogy a szerkesztési munkálatok a boldogult trónörökös vezetése alatt 1884-ben indultak meg és tizenhét évig tartottak. Az egész munka 396 füzetben jelent meg. Huszonegy nagy kötetre terjed 572 közleményrel 4520 rajzzal és tizenkilenc színes képmérettel. A magyar kiadás szerkesztője, művészi és pénzügyi biztoságának harmaronyo tagja volt, kik közül a munka folyamata alatt tizenegyen hunytak el. A Magyarországot ismeretle kötelekben összesen 122 író adott dolgozatokat és 78 művész készített rajzokat; az összes közreműködők száma tehát 238-ra megegy. Ezenkívül azoknak száma, akik, mint szakemberek, vagy egyes vidékek alapos ismerő a cikkhez adatokat és részleteket szolgáltatottak s a cikke reviziójában részt vettek, szintén pár száza telet.

□ Tagsági helyek az Akadémián. A Magyar Tudományos Akadémia üres tagsági helyeire a tagajánlások mátl kezdve 28-ig e hó utolsó napjáig adandók be az Akadémia főútkári hivatalába. Az üres tagsági helyek a következők: Az első osztály nyelv-tudományi alosztályában: 1 rendezes és 4 levelező tag, a széptudományi alosztályában: 1 levelező tag. A második osztály bölcsélet- és társadalomtudományi alosztályában: 4 levelező tag. A harmadik osztályban: 1 tiszteleti tag, a harmadik osztály matematikai és fizikai alosztályában: 5 levelező tag, a természetrajzi alosztályában: 3 rendezes és 2 levelező tag.

□ Csiky Gergely élete és művei. Dr. *Janovits* Jenő nagybecsű munkájának: *Csiky Gergely élete és művei*-nek második kötete a napokban hagyta el a sajtót. A második kötet méltó kiegészítése az elsőnek a *Proletárok*-tól Csiky haláláig terjedő időszakról foglalkozik. A könyv megrendelhető a szerzőnél, Szegeden.

□ Világakadémia. Terjedelmes tanulmányban számol be *Kemény* Ferenc a fenti cím alatt arról a nagyszabású tervéről melyet a Tudományos Akadémia egyik felolvasó-ülésén megpendített. Arról van ugyanis szó, hogy a egyes nemzetek által a tudományok terén elért vívmányok egy központi akadémia elé kerüljenek, hol azok tovább fejteszessenek és az egész emberiség részére hozzáférhetőkké tétessenek. E világakadémiában az összes civilizált államok szerepelnének egy-egy taggal. *Kemény* nagy tudással és szorgalommal gyűjtötte össze érveit és adatát, melyekkel ezen világakadémia szükségességét indokolja. Vázojja ezen akadémia tudományos működésének módját,

szervezetét az államok által nyújtandó segélyt stb. Ugy tuduk, hogy a jeles tudósnak ezen terve körülöföldön már is ének megbeszélése tárgya a tudományos irodalmában s annak is bizonyára érdeme szerint fogják méltányolni ezt az eredet, nagyszabású tervezetet.

□ Lejáró pályázat. A Magyar Tudományos Akadémia az Országos Eötvös Bizottság adományaiból pályázatot hirdetett báró *Eötvös* József életrajzára. A pályázatok beadásának határideje 28-an, ennek a hónapnak utolsó napján jár le. Pályázati feltételek: Az életrajz ne száraz adatok halma legyen hanem inkább essay, mely az embernek írónak és államférfinak s egyáltalán egész korának képét nyújtja, azon hatás rajza mellett, melyet Eötvös korától vett s korára és nemzetére gyakorolt. — Terjedelme: 6—10 iv. Jutalma 2000 korona. A pályamunkákat a Magyar Tudományos Akadémia főútkári hivatalához kell benyújtani. A utaimat nyert mű az Eötvös-aap tulajdon, mely azt minden további tiszteltől nélkül báró *Eötvös* József összes munkáinak kiadásában közze fogja tenni.

□ A Természet Dr. *Lendi* Adolf és *Lakatos* Károly nagy ügyességgel és élénkséggel szerkesztett képes lovúratának két utolsó füzetet változtatás, gazdag tartalommal jelent meg. Írtak bele: *Barsony* István, *Lakatos* Károly, *Boér* Miklós, *Sajó* Károly, *Vutsik* György tudományos dolgozatokat és *Feleki* Sándor verset.

MULATSÁGOK.

(A III kerületi Munkás-kaszinó hangversenye) A székes óvárosi III kerületi Munkás-kaszinó a munkálatok elősegítésére és saját könyvtár alapjára ma este ényesen sikerült hangversenyt és táncmulatságot rendezett a korona-vigadó üss és termében. Az est védnökője *Vészi* Józsefné urnó volt. Megérkeztek *Vészi* József országgyűlési képviselővel együtt a kaszinó nevében *Kovács* Dávid onök meleg szavakban üdvözölte a védnökőnt s remek vírágbokrétát nyújtott neki; *Vészi* József né szerzetelt köszöntö meg a rendező kedves figyelmét. A korona disterme zsulóságig tele volt a kerületi társadalmának színe-ava megjelent a munkások estéjén ami szép tanúsága ama hazafias munka méltányásának, amelyet a Munkás-Kaszinó nemes buzgóssággal tejesít. A kaszinó vezetősége, *Kovács* Dávid onökkel, *Kiem* Géza és *Szabó* Sándor alelnökökkel, továbbá *Fruhszeit* *László* titkárral az éón, cédatudás módon gondoskodik a kerületi munkásainak szórakozásáról és önképzéséről, családi estéket, telolvasásokat és hazafias ünnepeket rendez. Mindenképpen kiérdemelte tehát azt a nagy erkölcsi és anyagi sikert amely mai estéjénél járt. Magas művészi nívón állt a mai estűsora. A lővárosi művészilagának előkelesei voltak ezutal a III kerületi vendége. *Hejgy* Aranka, *Varsányi* Irén, *Balassa* Jenő és *Tollagi* Adolf, a magyar színpad e kitűnőségei jelentek meg egymásután a pódiumon s a kerületbeli közreműködőkkel együtt valamennyien magukkal ragadták a közönséget. A rendezőség a művészeket szép vírágbokrétával tisztelte meg. *Kovács* Dávidnével, az onök nejevel együtt.

A műsor első száma *László* Lajos zongorajátéka volt *Ascher* koncert-ábrándját megfelelő precizitással s meleg érzéssel szította ezenkívül nagyon jól látta el az egyes számok kíséretét is. *Lalassa* Jenő, a Vigszintáz kitűnő művésze *Lisznay* Kálmán *A kupak-tanács* című költeményét józú humorúak minden kedvességével interpretálta, majd a renetikus tapsokra néhány bájosan előadott apróságot adott ráadásul. *Kemény* Artur művészi hegedűjátéka volt a következő szám; a lővárosi közönség a fiatal művész kvalitását eléggé ismeri, ő vezet a Műegyetemi Zenekart; mai két számával is igazolta virtuozitását és pompás technikáját, amely érzéssel párosul. *Varsányi* Irén, a Vigszintáz nagyra hivatott művésznője, akinek épp a legutóbb órási sikere volt A dadában, *Heine* versét a keviaári bucsut szavata nagy hatással. Csupa érzés és csupa szín volt az előadás, amelynek az igazság és a közvetlenség adta meg a tónusát. *Hejgy* Aranka ének- és játékművészeinek sa ötös finomságával énekel néhány dalt a Katalinból, majd a zugó tapsokra művészetének elbájoló diskrióciójával egy kis sanzónt s végül magyaros izozel a Repülj teeském-ét énekelte. *Tollagi* Adolf, a Népszínház jeles komikus a hangverseny-pódiumon éppen úgy rendelkezik a hatáskeltes művészi eszközeivel, mint a színpadon. Tréás népdalegyvelegének józú magyaros kommunikával és derűs kedvességével alig tudott betelni a közönség. Percekig tapsolták, mire egy Vi-vári-paródiát adott elő zenialis módon. *Kemény* Artur második remekül előadott hegedűszámaival ért véget a hangverseny.

A hangverseny után kezdetét vette a vidám táncmulatság. A rendezőség a közreműködő művészek tiszteletére társasvacsorát adott amelyen *Kovács* Dávid onök legelőbb az est védnökőjét, *Vészi* Józsefét s végül a közreműködő művészeket köszöntötte föl.

Az estén a kerületelölkölései között jelen volt Déry Izidor, Sipos Mór, Augenstein Mór, dr. Mittelmann Bernát, dr. Reiss Már, Szamek Nándor, Ruh Géza, Sajó Sándor, dr. Benze Benő stb.

A hölgyvendégek között — a kaszinótagok családtagjain kívül — a rendezőség főjegyzése szerint ott voltak:

Asszonyok: Augenstein Mórné, Breinert Károlyné, Breinert Lipótné, Benedek Adolfiné, Back Dávidné, Darányi J.-né, Deutsch Istvánné, Deutsch Károlyné, Ebel Arminné, Fröhzeitig Adolfiné, Fröhzeitig Bernátné, Gatten Mórné, Gartenfeld Mórné, Hollós Józsefné, Haaker Vilmosné, Hussari Józsefné, Handel Gusztávné, Jerzsábek Károlyné, Kovács Dávidné, Klein Gézánné, Klein Samuné, Keller Bernátné, Kovács Dezsőné, Klein Dávidné, Kollár Mihályné, Kohn Miksáné, Kohn J.-né dr. Mittelmann Bernátné, Márkus Ignácné, Neumaier Pálóné, Neumaier Lázárné, Neubauer Gáspárné, Orova Arminné, Ruh Gézánné, Roth Károlyné, Steiner Arminné, Steiner Izidorné, Felber Adolfiné, Sándor Pálné, Stöckelmacher Zs.-né, Schön Károlyné, Stöckelmacher Ferenconé, Szamek Nándorné, Treubalt Gyuláné, Tatay Akosné, Tollagi Adolfiné, Weisz Arminné, Fürst Arturné.

Lányok: Adler Cecilia, Berger Paula, Ebel Gizella és Malvin, Fröhzeitig Frida, Fischer Fáni, Feldmann nővérek, Gatten nővérek, Jerzsábek Irma, Klein Katika, Kadelburger Róza, Klein Etus, Kohn Liza, Kohn Sári, Krausz nővérek, Neubauer Janka, Orova Szili és Juliska, Rosenfeld Katika és Matild, Roth Malvin, Roth nővérek, Spitzer nővérek, Stein Frida, Szamek Sári és Eta, Treubalt Marci, Weisz Paula és Etel, Weisz Hermin és Malvin, Weisz Paulus, stb. stb.

Hangverseny. Várady Antal holnap, vasárnap a Sas-Kőr termében hangversenyt rendez, amelynek programja a következő: 1. Liszt 3-ik rapszódia; zongorán előadja Gondos Frida. 2. Szavaltat — Beregi Sándor. 3. Hubay Csárdásjelenetei — Szegedi József. (hét éves) 4. Vig monológ — Rátkay Marci. 5. Felolvasás — Szöllös Gyula. 6. Márkus Aladár saját szerzeményeit adja elő.

Művészet. A pesti izraelita hitközség tisztviselői saját nyugdíjintézetük alapja javára március 1-én nagyszabású művésztést rendeznek. A szazas rendezőbizottság nagyban buzgólkodik a siker érdekében. Ötvennél több meghívót küldtek azért, a rendezőbizottság irodájában (VII., Sip-utca 12.) még folyton jelentkeznek olyanok, akik sajnálatos tévedésből eddig meghívót nem kaptak. A művésztést magas színvonalat eléggé biztosítják a következő közreműködők: Burrián Károly, Ney Dávid, Szilágyi Arabella, Pécsi Józsa, Várady Margit és Tollagi Adolf.

A Budapesti Építőiparosok Segélyegyesülete a VI. ker. Terézvárosi kaszinó termében az özvegyek és árvaik alapja avára zárkórú táncost rendez. Az est iránt a közönség körében nagy érdeklődés mutatkozik. A vigalmi bizottság, melynek élén Walla József élnek és Roth Miksa alelnök buzgólkodik, a legutóbb tartott ülésében a Hirlap-rók Nyugdíjintézete javára 50 koronát szavazott meg.

Jótékonycélú jour. Ily elnevezés alatt vasárnap, március 2-án a Royal-szálló nagytérképében lényes estély lesz, amelynek tisztja jóvedelmét a pesti izraelita nőegylet javára fordítják. Az egylet évente-kint uabban formában iparkodik a nagyközönség rokonszenvét az általa fenntartott emberbaráti intézmények részére biztosítani. 51 hölgyből álló rendezőbizottság tárazodik a siker érdekében, valamennyien háziasszonyi tisztiséget viselnek ez alkalommal. Az estély érdekes hangversenyyel van egybekötve, a buffetről is a rendezőbizottság gondoskodik úgy, hogy a közönségnek a beépődöttön kívül egyéb költségre nem lesz. Akik meghívókra igényt tartanak, ez iránt a választmány tagjaiboz, vagy az egylet irodájából sziveskedjenek fordulni.

A Budapesti Görögkeleti Szerb Szt.-Angélna Nőegylet az Erzsébet királyné Görögkeleti Szerb Leánynevelő Intézet javára február 27-én a Royal-szálló dísztermében hangversenyyel egybekötött táncost rendez.

TÖRVÉNYSZEK.

§§ **Reformok pör után.** A balatonfüredi nyaralótulajdonosok sehojg sinosenek megelégedve azzal a konzervatív szellemmel, mely a Balaton egyik legszebb pontja, Balatonfüred fölött leng. Evtizedek óta allig történik valami olyas, ami a kultúrembernek kívánatos. A nyaralótulajdonosok, miután társadalmi uton haszaltan próbálták szerencsét, pör után akarják kényszeríteni a fürdőtulajdonos bencésrendet, hogy a fürdő emelésére szükséges, a közegészségi törvényben is megkövetelt intézkedéseket fogantatás, ami különben csak a fürdőnek válik hasznára. Az első közgazgatási fórum előtt a nyaralótulajdonosok meg is nyerték a pört, amennyiben a fürdőtulajdonos tihány apáságot kötelezték, hogy az általános osatornázást csinálja meg, vezesse be a vízvezetékét, állítsa fel a szükséges lámpákat, végül hogy a savanyúvíz eddigi merítési rendszerét szüntesse meg s a kutakat alakítsa át csorgó-kutá. Ez az ítélet a fürdőközönség régi jogos óhaját valóstija meg.

§§ **Letartóztatott kereskedő.** Fleischer József pécsvárad kereskedő a múlt év október havában Budapestben és Bécsben nagymértvű bevásárlásokat csinált, s a hitelbe vásárolt áruk egy részét Pécsváradon eladta, a másik részét pedig Pécsen elzelo-

gosította. Fleischer ezzel a hitelezőket teljesen kizsoltta. A Budapesti Hitelezői Védőegylet képviselőiben dr. Herzfeld Samu ügyvéd Fleischer ellen a pécsi törvényszéknek a panaszt beadta. Ennek alapján a pécsi vizsgálóbíró Fleischer Józsefet vizsgálati fogdába helyezte és az általa potomáron eladott árukra a fenytit zárlatot elrendelte.

§§ **Falkai László.** A királyi tábla jogászbölcsésége olyan szigorú enyhített, melyet a közhangulat szinte rákényszerített a bíróságra. Három esztendőről egy esztendőre szállította le a boldogtalan levélhordó, Falkai László büntetését. Falkainak nemcsak életsora, de törvényállása is tragikumot hordott magában. Az első tárgyalás során dr. Vásonyi Vilmos teljességében megvilágította a Falkai mellett sorakozó enyhítő körülményeket. A tárgyalást azonban a védő kérelmére elhasszították azon a címen, hogy a szakértők tüzetesebben vizsgálják meg a vádlott elmebeli állapotát. A második tárgyaás épp arra a napra esett, mikor a közvélemény legizgalmasabban foglalkozott Kecskeméty Gyözö vakmerő sikkasztásával. Falkait a törvényszék három esztendőre börtönrre ítélte, melyet a királyi tábla egy esztendőre szállított le. Most tetők közzé a táblai ítélet megokolását. A tábla — hangzik a megokolás — nem látta Falkai cselekedetében a tervszerű ravaszágot, amelyet a törvényszék súlyosító körülménynek vett. Ellenkezöleg, a jelek mind arra mutatnak, hogy a vádlottat hirtelen kábitotta el a pénzösszeg nagysága. Ami pedig azt illeti, hogy a vádlott, üldözése közben, a hatóságok figyelmenek kijátszása végett különféle fogásokkal élt, nem mérlegelto a vádlott terhére, mert e cselekedetei már a bün elkövetése utáni időre esnek. Teljes mértékben enyhító körülmény a vádlott büntetlen előélete és a nagy nyomor, melyben a vádlott családjával együtt szynlődött, végül töredelmes beismerése, valamint az, hogy az elikkasztott pénzösszeget önként átadta.

§§ **A nekrológ szépségihája.** Molnár Albert marosvásárhelyi reormátus lelkész és tanár tavaly halt meg. A gyászest alkalmából hosszú nekrológot közölt róla a Protestáns Egyházi és Iskolai Lap. A nekrológ Szóts Farkas teológiai tanár és az említtet lap szerkesztője írta. Egyik passzusa így hangzott: „akkor lájt hitében meghasonított, ami súlyos erkölcsi kihágásba sodorta és szenvedélyes alkoholistá lett.” E sorokban Molnár özvegye a férje emlékének megbántását látta és rágalmazás miatt pörbe fogta a nekrológ íróját, Szóts Farkas teológiai tanárt. A panaszt Zsilvay Leó elnöklésével ma tárgyalta a sajátbíróság, mely előtt a bevádolt író Eötvös Károly védelmezte. Az özvegy nevében dr. Habertfeld Marcell jelent meg és kérte a panaszoltot megbüntetését. Eötvös Károly hatalmas védőbeszéddelel szerelte le a vád erejét, a nélkül, hogy a vádló özvegy tiszteletreméltó érzékenységet egy nyal is érintette volna. Erös logikával magyarázta, hogy ama kizsakitott passzus dacára sem irak soha szebb cikket egy halotról. Hisz Szóts a voit pályalársat valósággal dícsöjtötte, ékezzavó predikátornak és példás életű papnak festve őt. Ragyogó példaként állította oda, kiemelve hogy ime egy férfit aki mint ilju hibázott tán, de aztan ugy megváltozott, hogy elsőrangú hiszónok, nagytudomány tanár és kiváló karakter lett belöle.

— Ha ez a cikk is rágalmaz — mondotta Eötvös — akkor én sohasem kerülhetnék ki írásaimért a fogházból. Az özvegy fájdalomát értem, tizenhat prókator buntogatta és még több kereste-kutatta a cikk „sértő” szavait és aztán kiesieptek két sort belöle. De az sem rágalom, hanem épp dícsöjtés, mert azért íródott, hogy annál jobban kidomborodjék a boldogemlékü férfitu nagysága. Kérem hát Szóts Farkast felmenteni, a fájdalom özvegytől pedig nem kérek költséget — csak csupán 1 korona 1 fillért; a meghatalmazási blankettám s a konflsion árát.

A bíróság felmentő ítéletet hozott.

§§ **Részeg fővel.** Megirtuk a minap, hogy Ó-Budán két borközi hangulatban lévő kompania veszekedést kezdett egymással az utcán. A vád szerint az éj sötétjében Kärth Gyula Förster Károlyt nyakszirten szurta, ugy, hogy az ott menten szörnyet halt. A budapesti büntetőtörvényszék Kärth Gyulát vád alá helyezte erös felindulásban ekövetett, halált okozó súlyos testisértés büntette miatt. A törvényszék kétnapi végtárgyalás után a vádlott tagadásával szemben a kihallgatott tanuk vallomásaival beigazoltnak vette, hogy Kärth Gyula volt Förster halálának okozója s ezért őt erös felindulásban ekövetett, halált okozó súlyos testisértés büntetéeért elítélte két és fél évi börtönrre. Az ítéletben az ügyész megnyugodott, az elítélt lelebbezett.

§§ **Ártatlanul elítélve.** Szomorú eset történt Eberfeldben a német igazságszolgálatás nagyob dícsöségére. Több rajnavideki lap közli, hogy egy Stock Jakob nevü kereskedöt közel egy év előtt törvény elö állították felelséértés miatt. Az volt elene a vád, hogy 1901-ben a osászár látogatása idején lelségsértő levelekben fenyegette a császárt s a leveket megküldötte a brémai főpolgármesternek. Stock állhatatosan tagadta a terhére rótt cselekményt, de az írásszakértők véleménye alapján a törvény-

szék bünsönek mondotta ki őt a felelségsértő levelek írásában s íé évi fogságot mért rá. Hónapokig orösítgette Stock ártatlanságát, mignem egyszer a brémai főpolgármester ugyanolyan anonim fenyegető levelet kapott, mint volt az első. Erre a felebbviteli törvény-szék elrendelte Stock pörének újraelvitelét s akkor kitünt, hogy az eberfeldi kereskedő ártatlan. De közbe letelt a lélesztendő és Stock egészen kitöitötte a reá mért íéleü börtönbüntetését.

Nyiltér.

IZZADSÁGTÓL
kipálított testrészek, lábak és hónalj között, valamint viszkozéggal előforduló bőrkéregnek, ótvár, számr ellen bámulatos hatás az

Erényi-féle „lichtiol-Salicyl“-t
Szagatlan! Ára 3 korona, titkosítással. Székhely: Erényi Györgyasszony, Szabadkai utca 12. Forgár: Török József, Király-utca 12. Sz. Egger gyógyszer, Váci-körút 17.

Nyilatkozat!
Az „Uj Idök“ 1. hó 10-iki száma az udvari bídon viselt toilleték leírásánál többeik közt felemliti, hogy Klottid kir. hercegöt toilletjét a Girardi József cég készítette.

Erre vonatkozólag el nem mulasztjuk megjegyezni, hogy mint minden toilletjét a fenséges asszony-nak, úgy ezt is a mi cégünk készítette.

Monaszterly és Kuzmik utódai
cs. és kir. udvari szállítók.
Ó cs. és kir. fensége Klottid főhercegöt udvari szállított.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztosító-társaság.
A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága

Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik. Utánlétési kötelezettség nélkül. Részvényesek nincsenek.

Összes vagyon 1901. december 31-én

1,828,181,200.36 frank.

Biztosítási állomány 1901. december 31-én

6,443,021,249.27 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:
Budap.-st. IV., Károly-körút 26.

Szt.-Lukácsfürdő
gyógyfürdő Budapest, Buda-Teremközli melegt. kápos forrás és iszapfürdő. Vizgyógyászat, villam-fényterápia, masszázs stb. Külön női és férfi osztályok. Olcsó és gondos ellátás. Cuda, közérny, ideggyógy. és a téli fürdőkúra felül tájékoztató prospektusok küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatóság.

TÉLI FÜRDŐIDÉNY
A SZT.-MARGITSZIGETI
Gyógyfürdőhelyen és Szanatoriumban
BUDAPESTEN.

43.3° C. kénes hévíis, izzap, villamosfény, melegtörvény szénasav, mindennemű gyógy- és üdítő (Keszep) fürdők.

Meggyűnése szivja, eszt, közérny, vesé-haj stb. ellen. Általó orvosi felügyelet.

Prospektust küld a főhercegi Szt.-Margitszigeti Gyógyfürdő felügyelőség.

Svéd gyógyterem-tarom. Az új fürdőház a szállóval társaság és étteremmel van összekötve.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

• **Vívó-est.** A Wesselényi-vívóklub február 20-ikán szerdán, Wesselényi-utcai saát helyiségében vívó-estét rendez, melyen az itt idözö külföldi mesterek is közre loznak működni.

TÁVIRÁTOK.

Boroszló, február 22. A Concordia-tárnában egy szikla beomlása következtében két bányász meghalt.

Az osztrák helyzet.

Bécs, február 22. Hét.ön folytatja a képviselőház a költésévetés általános tárgyalását. Koerber minisztere-nök valószínűleg nagy beszédet fog mondani.

azután berekesztik a vitát, úgy hogy kedden megkezdhetik a részletes vitát.

A *Vaterland* szerint báró *Handel* belügyminiszteri tanácsost *dalmáciai helytartónak* fogják kinevezni.

Botrány az amerikai szenátusban.

Washington, február 22. A szenátus mai ülésén *Mac Laurin* dél-karolinai szenátor azt állította, hogy *Tillmann* szenátor tudatosan hazudik. *Tillmann* átugrott azokon a padokon, amelyek őt Laurintól elválasztották, és *arcul ütötte őt*. *Verekezésre került a dolog*, úgy hogy csak nehezen sikerült a két szenátort szétválasztani.

A szerb szkupatinából.

Belgrád, február 22. A szkupatina mai ülésének elején *Zsivkovic* képviselő tiltakozott *Stefanovic* belügyminiszternek a tegnapi ülésen az ő távollétében tett felszólalása ellen, amelylyel a miniszter kétségbevonta az ő dinasztikus érzelmeit. Kijelenté, hogy sohasem táplált antidasztikus érzelmeket és sokkal büszkébb, sem hogy ügyönke legyen valakinek. Amde szabadságszerető ember és küzdeni fog azért, hogy ebben az országban, amely annyit szenvedett a hatalom birókosainak önkényétől, szabadság legyen. Minthogy a karzat *Zsivkovic*s élettésébe tört ki, az *elnök elrendelte a karzat kiürítését*.

A berlini polgármesterválasztás.

Berlin, február 22. A poszt képviselőházban ma *Richter* polemizált *Hammerstein* belügyminiszterrel. A miniszteri felelősség — ugymond — nem abban áll, hogy a miniszter ne feleljen. Egyszer azt mondja a miniszter, hogy *Kaufmann* meg nem erősítésének okait enyhébben is lehet megítélni, máskor ismét súlyosnak mondja azokat. Tehát ellenmond önmagának. A miniszter úgy látszik, maga sem ismeri az okokat. *Richter* felsorolja a Berlin városa és a korona közt legutóbb a mesekutak és a tüizoltó-emlék ügyében felmerült ellentéteket és utal arra, hogy az emlék-terveket és a művészeket rákényszerítették Berlinre. Mindez rossz vért szül és csak a szociáldemokraták malmára hajtja a vizet. Ha a kormány ezt el akarja kerülni, tartózkodjék az önkormányzat rováására való tulkapásoktól.

Hammerstein belügyminiszter sajnálja, hogy nem vehetkedhetik *Richter* ékesszólásával. *Richter* szétszedte az ő tegnap beszédét, de semmitéle csalogatás nem fogja őt kihozni tartózkodó magatartásából. Nem ismerheti el *Richter* bírónak a királyi jogosítványok fölött. Szívesen magára veszi egy kellemetlen királyi döntés ödumát is és a házra bizza az ítéletet. (Tetszés jöbbről, pizszegés balról.)

Falkenhayn titkos tanácsos *Kau* mannak újból való megválasztását a városi képviselők szeszélyének mondja és azt tartja, hogy *Berlin* itéletnapig várhat megerősítésére.

Langerhans és *Eyern* a házszabályok alapján tiltakoznak a szeszély kifejezés ellen.

Az *elnök sajnálja, hogy nem avathozhatik be*, mert ez a kifejezés nem valamely meghatározott személy ellen használtatott. Különböen ugyanezt a kifejezést már képviselők is használták miniszterekkel szemben.

Barth azt tartja, hogy a korona viselőjének kétségtelenül megvan a megerősítési joga, de alkotmányos államban az uralkodó bizonyos politikai nézetek szerint jár el. A korona és a miniszter közötti egészséges viszony mellett az utóbbinak végre is meggyőzőleg kell közrehatnia vagy fel kell vetnie a *kabinetkérdést*.

Ezzel az ülés véget ért.

Oroszország és Amerika.

Washington, február 22. Az amerikai kormány meg van győződve Oroszország *Mandsuriára* vonatkozó szándékainak korrektségéről. Azokat a korábbi nyilatkozatokat, amelyek Oroszország oly határozottan megerősített és ismételt, el kellett fogadni, ha csak kétségbe nem akarják vonni Oroszország öszinteségét, amire az Egyesült-Államok kormánya nem hajlandó.

Olasz munkások mozgalma.

Róma, február 22. A *Steiani*-ügynökség jelenti: Az iteni munkások nagy többsége a munkáskamrában történt szavazással elvetette az általános sztrájkra vonatkozó indítványt. *Turin*ban néhány nap óta a gázmunkások sztrájkja következtében mozgalom uralkodik, mert a gáztársaság választott bíróság kiküldését nem fogadta el. A munkáskamara ennek következtében elhatározta az általános sztrájkot, de azt ajánlotta a munkásoknak, hogy minden erőszakszöveget kerüljenek. De a munkások nagy többsége a sztrájk ellen van és a sztrájkolók száma csupán néhány ezerre tehető. Ma a sztrájkolók kísérletet tettek, hogy a dolgozó munkásokat a sztrájkra kényszerítsék. De e kísérletet megbúsultak, nevezetesen a tramvaj-alkalmazottak vonakodtak sztrájkba lépni. *Délután több verekezés volt a Po-melletti öszo-
pos folyosókon. Néhány külvárosban betörték az ab-
lakokat. A rendőrség több csoportot szöszölatóú és*

helyreállította a nyugalmat. Több embert letartóztattak. A prefektus megtiltotta minden tüntetést és minden nyilvános gyűlést. A helyőrséget megerősítették.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 22. A bécs-meidlingi *Prager Bernát* és fia terménykereskedő-cég 180.000 korona passzívál feltehetően lett. A cég 25%-os egyezséget ajánl hitelezőinek.

Bécs, február 22. A *Déli vasút*, hír szerint, az idén nem fog osztalékot fizetni, sőt ellenkezőleg, kénytelen lesz tartalékalapjához nyulni, hogy kifizesse az elsőbbségek kamatainak utolsó részletét.

Bécs, február 22. (A *Budapesti Napló* telefon-jelentése.) Általános a panasz a rossz lisztforgalom és a nem nyereséges lisztárak miatt és így csak termézetes, hogy a malmok jelentékenyen csökkentették üzemiüket s gabonaművekben erősen korlátozták bevásárlásaikat. Ilyen körülmények közt az egész világpiacra hanyatló volt a gabonapiac, noha sok momentum szölt az ellenkező irányzat létrejötte mellett. Az exportáló államok árubehajózása lényegesen csökkent, a látható állományok apadtak. *Argentina* és *India* exportáló képessége nem nyújt kilátást arra, hogy a termelő államok folyó szükségleteit részben fedezni legyenek képesek; az idő téiesre változott s a hajózás megnyílásának elhalasztása valószínűleg be fog következni, sőt itt-ott már meg is történt; a *Dunán* a forgalom, a nélkül, hogy a megnyíltást hivatalosan megállapították volna, élénkebb lett és a téli kikötőköl jölezték már nagyobb árumennyiség érkezését. Ennek következtében az iteni piacon a hét elején hausse keletkezett, azonban az ennek lenntartására irányuló törekvés hamarosan megszűnt, mert a malmok itt és *Budapest*ben nagyobb mértékben tetek rendelkezést román buzában. Ez nyomasztólóg hatott s buza rosz árnyaloma mellett az és tengeri is vesztett. Ma a külföldi tőzsdék gyöngült árjegyzéseket jelentettek s így az irányzat lanyha lett s az árnyaloma a hét legalacsonyabb nivójára súlyodtek. *Buza* 9.47 K. heti 15 fillér hanyatlást tüntetett fel, *buza május-juniusra* ellenben 5.33 K. csak 8 fillérral esett, *rozs* 29, *zab* 17. tengeri 4—5 fillérral esett.

Jegyzetlek: rozs tavaszra 8.20, *zab* tavaszra 7.52, tengeri május-juniusra 5.63, *repe* augusztus-szeptemberre 12.80—13.—. A készárunk piacán az említett román buza vásárlásokon kívül egész héten alig volt üzlet vásárlási kedv hiányában és az irányzat hanyatlott.

A lanyha hangulat a mai heti tőzsdén különösen nyomasztó lett mert a fogyasztás nagyon tartózkodó volt. Gabonaművekben a forgalom említésre sem érdemes, noha buza 10—15 és rozs jó 15 fillérral olcsóbb volt, mint a mult szombaton. *Arpa* szilárdan tartott volt jelentéktelen üzlet mellett. Tengeri irányzata bágyadt 5.70—5.75 korona. *Zab* 5—10 fillérral olcsóbb, *liszt* forgalma majdnem semmi sem volt, *korpa* üzletlenül, észrevehetőleg nyugodt.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

G. Sz. Somlyó. Szolgálatát csak akkor odázhathná el, ha most, hogy sor alá kerül, már megvolna a gyakoruok vizsgálja s az egyeteme beiratkozott volna a kéteves kurzusra. Miután azonban ez a kvalifikáció nincs meg s mire sor alá kerül, nem is lesz meg, az egyéves önkéntességre nincs igénye, ha csak időközben el nem végzi az egyévi önkéntesi vizsgára s ennek alapján önkéntesi szölgálatra jogosító katonai tanfolyamot.

G. I. Körövecz. A fáborszernagnak *Antal* a keresztneve. *Przemysiben* vezénylő tábornok és hadtestparancsnok. Valássa római katolikus. Családi viszonyai felől — sajnálatunkra — nem szölgálatunk világozhatissal.

V. I. Szolnok. 1. Akárhogyan címezi is a levelet, az ítéletlenül a kabinetrodába kerül, ahol a kabinetiroda önlöke vagy titkára ölbontja és elolvassa, mielőtt az a királyi kezébe jut. A királyi önkülönböben csak a családi vonatkozású leveleket kapják kézhez, a többiről jelentést tesznek nekik. 2. *Könighelich* Majestást!

M. D. Boicza. Nincs tudomásunk róla. És ha nem tudja, hogy az illető állítólagos e halálhíradások 1901. évben hol lakott, akkor nem is tudjuk elképzelni, hol tudakozhatnánk utána. Mert az osztrák és magyar newyorki ökonzul nem tarthatja nyilván az Amerikában élő öszses osztrák és magyar alattvalókat.

28011. sz. előzető. 1. Melléklendők a születési, illetégsi, belépési és tanulmányi bizonyítványok. 2. Mindig az illetékes badkiegészítő parancsnoksághoz kell folyamodni. 3. A folyamodványt átadhatja a sorozóbizottságnak is, de csak az orrosi vizsgálat előtt. később már nem veszik figyelembe. 4. Azt az illető lapról tessék megkérdezni. Mi csak a *Budapesti Napló* belső dolgozóitársainak a jegyeit ismerjük, amelyek alatt írunk szölknek.

Aggódo családapa. Javított-üzenetek vannak: *Aszódon*, *Kolozsvárt* és *Székesfehérvárt* fiuk számára, *Rákos-Palotán* pedig leányok számára.

P. B. Plase. 1. Sorsjegy-kérdésre a válaszokban válaszolunk. 2. Különbös azonban ez a kérdés: „Kérem kipuhatolni azon orosz tárgyú regény szerzőjét és a regény címét, melyben a 161—176. lapjain *Mária Nikolajewna*, *Polozsnyó* grónó és *Szanin* *Dimitri Pawiovits* megismerkednek *Wiesbadenben* egy szállóban.” Szerencsére egy híres regény lapszáma utal: *Tolsztoj* írta s *Anna Karenina* a címe. De a kérdés mégis furcsa.

W. A. Méltóztassék bevárni, míg a pályázatot kiírja a fővárosi tanács. Előbb nem lehet folytatni. A megkívánt minősítés a középiskolák négy osztálya. *Budapesti* illetégségi egyének előnyben részesülnek.

R. M. Vác. Nem értette meg jól a válaszunkat, tehát ismételtük, hogy a postahivatal előbb továbbítja ugyan a távirati utalványokat, mint a többi, de a felvételnél semmitéle elsőbbséget nem ad nekik.

Régi előzető. 1. Nincs kockázata. 2. Azt csak a bank igazgatósága mondhatja meg öszszekötésben van-e azzal a vállalkozással. 3. Föltétlenül megbízhatik benne.

I. I. Also-Kubin. Méltóztassék megvárni, mikor jelent meg nálunk az a közlemény, akkor megkeresettjük és elküldjük. Mi nem emlékszünk rá.

F. M. Nyujtsa be a kérvényt az alap kezeléséhez (VI. Lázár-utca 18.) ott majd elbírálják az ügyet és ha érdemesnek találják a kölcsönre, megadják a további utasításokat.

L. J. Tata. Ebben a magánügyben csak az érdekelte bankigazgató adhat önknek megfelelő felvilágosítást, mint akire ott ísméltve is hivatkozás történt. Legcélszerűbb, ha levélben fordul hozzá.

D. B. Győr. Igen, létezik. VI. Teréz-körút 42—44. szám alatt. Sorsjegyet illetégsé később kap üzenetet.

Sz. O. Serke. 1. Igen, ölvesszik, de csak úgy, ha fölvetélt vizsgát tett. 2. Négy polgáriból mehet a tanítóképzőre, kevesebb öléképzettséggel nem. Magánúton nem végezheti a képzédt, mert ott a fösulyt a gyakorlati képzésre vetik. 3. Egyöntetű.

S. Gy. Nagy-Bátony. Méltóztassék a *Yost-irógép-tanfolyam* igazgatóságához fordulni, ott a leányt tizkoronás tandíjjal ölvesszik a tanfolyamra. A gépirás éppenséggel nem ártalmas az egészségre s meg lehet tanulni 2—3 hónap alatt teljesen.

B. A. Nyitra. 1. Nem kell az öklevelet nosztrifikáltani, de csak a vallás- és közköztalégségi miniszter engedélyvel működhetik. 2. Beszámíthatják, de szintén csak miniszteri engedélyvel.

Cs. V. Föcsmegey. Berlinben van a székhelye. Levelet egyszerűen csak a bankra címezzé.

H. Gy. Budapest. *Reicheneggi* báró *Malcomes* *Jeromos*, c. miniszteri tanácsos, címe méltóságos, székhelye *Berlin*.

Barna leány. *Budapest.* *K. M. püspök* *Budán* a hercegi primási palotában lakik s ott is található. Mindennap fogad, ha *Budapest*ben van. Legcélszerűbb tele-önön megkérdezni, hogy mikor fogad. Szívesen fog szölgálatára állani a kérdéses ügyben.

G. R. Nagyvárad. A folyamodvány a báró *Hirsch* *Mór* jötekonysági alap kezeléséhez: VI. Lázár-utca 18. intéződné. Nem kell esatóni semmitéle bizonyítványt. Az alap kezeléségre minden esetben tudakozdik a folyamodó felől s ha érdemesnek találja a kölcsönre. írásban utasítja a további teendők dolgában.

Hü olvasó. Szíves figyelemztetését köszönjük s a do'og irant érdeklödni fogunk.

X. Y. Nem emlékszünk a kérdésre, de ha ível lesz azokat megismételni, azonnal válaszolunk.

N a p i r e n d.

Napló: Vasárnap, február 23. — *Római katolikus:* E. 2. Remisik. — *Protestáns:* E. 2. Dömjén. — *Görög-orosz:* (február 10. F. Tetvenedv. — *Zsidó:* Adar 16. — *Nap kél:* 6 óra 37 percek. — *Nyuszik:* 6 óra 18 percek. — *Hold kél:* 6 óra 44 percek délután. — *Nyuszik:* 6 óra 33 percek reggel.

A miniszterek nem fogadnak.

Az *Othón* örök és hírlapírók körének esteje a dohány-utcai házban.

A hírlapírók nyugdíj-intézetének igazgatósági ülése délelött 11 órakor.

Nemzeti Múzeum. Ásványtár. Nyitva délelött 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Országos Képtár és metszethálitás az Akadémiában délelött 9—1 óráig.

Iparművészeti múzeum délelött 9 órától d. u. 1-ig. *Természettudományi gyűjtemények* muzeuma (Múzeum-körút 4. sz.) nyitva délelött 10—12-ig.

Technológiai iparmúzeum délelött 9—1-ig.

Műzöszdasági Múzeum (Kerepesi-út 72.) délelött 9-től 1 óráig.

A földtani intézet muzeuma (Stefánia-út 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépődij nincsen.

Az *Erszék-ömlék* pályamunkák kiállítása a városi öségi Múzeumban délelött 9—9-ig. Belépődij nincs.

Zichy-küldetés a *Nemzeti Szalonban* (Ferenciek-tere 9.) d. e. 9 órától este 9-ig. Belépődij 1 korona.

Festő-kiállítás a városi öségi Múzeumban, nyitva délelött 9 órától d. u. 1 óráig belépődij mellett és délután 1—1-ig 40 fillér belépődij mellett.

Fényképekiallítás a *Király-Bazárban* (Ferenciek-tere 4. szán.) d. e. 10-től este 8-ig. Belépődij 40 fillér.

Múzeumi könyvtár zárva.

Akadémiái könyvtár zárva.

Egyetemi könyvtár nyitva délelött 9 órától 12-ig és délután 3—8-ig.

Állatkerti a Városi ösgetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatósága, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelött 9-től délután 3 óráig. Házi termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arányaitok is eszközöl) a városi öségi iparcarnokban nyitva: délelött 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetéségre (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

M E S E.

A királyfi halacszkája.

Volt egyszer egy királyfi, aki olyan szép volt, mint egy leány, olyan szelíd, mint a galamb, és egyik legkedvesebb mulatsága volt az erdei pataokban halászatni.

Egyszer amint így halászatot, egy szép kis ezüsthál került a hálójába. Nagyon megörült ennek, hazavitte, finom kristályüvegbe tette s ott tartotta a szobájában.

Másnap éjszaka szép holdvilágos idő volt s a királyfi az ágyából a csillagokat nézte. Amint eltűnődve nézegette a csillagokat, egyszer csak a tekintete a másik ablakra esett s majd elküldte magát meglepetésében.

Az ablakban egy csodaszép leány ült és az aranyháját fésülgette. A királyfi még soha életében nem látott ilyen csodaszép leányt s azt hitte, hogy álmodik. Még lélegzeni is alig mert és mozdulatlanul nézegette az álomszerű tüneményt.

Volt is azon mit nézni. Ezüsthál-zsinó, pikelyes, csillogó ruha volt rajta s ő maga olyan fehér volt, mint a tej, mint a lilium, már azt se tudom, mihez hasonlítsam, csak hogy annyira igaz, hogy nagyon fehér volt; annyira fehér, mintha egy csöpp vér se lett volna az ereiben. A szája, az arca, mindene fehér volt, csak a haja ragyogott aranyárga színben.

A csodálatos leány sokáig ült az ablakban, egyre a haját fésülgette s az a különös, hogy a hajából, amint fésülte, unos-unaltan víz csurgott ki.

A királyfinak még a hideg verejték is kiütötte a homlokát e különös látványra, hanem egyszer csak megrázkódott a leány s eltűnt az ablakból. Elrepült, elszállt, elolvadt, ki tudná azt megmondani, elég az hozzá, hogy eltűnt.

Másnap nem csinált a királyfi egyebet, mint hogy a fehér leányra gondolt és alig várta az éjszakát, hogy újra láthassa.

Es másnap éjszaka megint csak ott termett a leány az ablakban és újra fésülte a vizes haját. Hogy jött oda, honnan jött, azt nem tudta a királyfi, mert ő egyre csak az ablakot nézte és szentül azt hitte, hogy kívülről jön be.

Es ezután ez minden éjszaka így volt. A királyfi várta a leányt, ez eljött és addig fésülgette a haját, míg csak az utolsó csöpp víz is kiesőpöngött belőle s aztán eltűnt.

A királyfi belébetegedett ebbe a csodálatos dologba s egyre azon törte a fejét, hogy ki, vagy mi lehet ez a titokzatos leány?

Egy éjszaka, amint szintén erről gondolkodott és várta a leány jöttét, véletlenül a haltartó-üvegre nézett s ekkor olyasmint látott, hogy ha én vagyok a királyfi, okvetlenül akkorát visítok, hogy a palota oldala megreped tőle. O azonban nem visított, csak nézett. És ezt okosan is cselekedte, mert ezennel tisztába jött a dologgal, hogy

az a mesebeli fehér leány senki más, mint az ő ezüsthálacszkája.

Na bizony, nem hiszem, hogy a világon lett volna valaha jobb dolga egy kis halacszkának, mint a királyfi ezüsthálának lett. Még szebb, még drágább üvegbe tette, ő gondozta, ő őrizte s egész nap nem csinált egyebet, mint az ezüsthálacszkáját nézte.

Ekközben pedig bus és halovány lett a királyfi és királyi anyja nagyon megijedt erre.

Osszehívta az ország bölcsseit és doktorait, tanácskozott velük, hogy mi baja lehet az ő drága fiának s a bölcsék azt mondták, hogy meg kell házasítani a királyfit s akkor majd visszakapja a jókedvét.

Csak hogy a királyfi hallani sem akart erről, hiába kérte, könyörgött neki az anyja, mert ő csak az ezüsthálacszkáját szerette.

Sokat busult e miatt a királyné s mivel már öreg is volt, a buslakodásba belebetegedett és mindennap közeledett a halála felé.

A királyfi jó flu volt, szerette az anyját és nagy lelki-furdalást érzett, hogy ő miatta hal meg az anyja és elhatározta magában, hogy teljesíti az anyja kívánságát és meg fog házasodni. Csak azt kötötte ki, hogy ne kívánják tőle, hogy ő válaszon feleséget, hanem válassza ki az anyja s akar ki lesz is, ő el fogja venni.

Megörült a királyné és nyomban meggyógyult a nagy öröme. Fogta is magát azonnal és a miniszterekkel meg a kíséretével elindult az országba, hogy a legszebb leányt keresse meg a fia számára.

Jó sokáig oda járt a királyné s amikor visszajött, olyan szép menyasszonyt hozott, hogy aki meglátta, még a száját is nyitva felejtette bámulatában.

Nem volt ez fehér, mint a királyfi halleánya, mert olyan piros rózsák nyitak az orcáin, hogy a paradicsom kertjében se szebbek, de a királyfi azért meg se nézte. Neki mindegy volt, szép-e, vagy csunya, s megesküdtött a pirosarcu leánynyal.

Országjáról nagy lakzit csapott a királyné, de a királyfit semmi nem tudta felvidítani és tovább is csak bus és halovány volt.

Egyszer a királyfi felesége rózsát szedett a kertben és behozta a királyfi szobájába, hogy ott majd bokrétaát köt belőle. Amint forgatta kezében a rózsaszálakat, egyszer csak egy tövis megszurta és kibuggyant a vér az ujjából.

— Jaj! — visított a királyné — elfolyik a vérem!

Erre pedig így kiáltott egy hang a szobában! — Az én vérem az, az én vérem!

A királyné rettenetesen eláppadt és kérdezte az uratól, hogy ki van még rajtuk kívül a szobában, de ott bizony a kis ezüsthálalon kívül senki más nem volt.

A királyné vére pedig ugyancsak folyt az ujjából s újra kiáltotta:

— Jaj Istenem, elfolyik a vérem, a szép piros vérem!

S a hang is kiáltotta:

— Az én vérem az, az én piros vérem!

Erre a királyné nem tudott tovább benn maradni a szobában és kiment a maga szobájába, de a vére csak folyt tovább. A szobalányai be-kötötték drága selyemkendőkkel, pókhálót is tettek rá, de mind nem használt az semmit. Doktorok is jöttek, nem egy, de tiz is egyszerre és mégis, mire lement a nap az égről, mind egy csöppig elfolyt a királyné vére. Drága ezüst-vederbe szedték föl a szép piros vért s mikor az utolsó csöpp is kifolyt a királynéból, egyszerre olyan csunya lett, hogy rá se lehetett nézni. Öreg, nagyorru, csunya, ráncosarcu boszorkány lett belőle, de azért nem halt meg, sőt az egészsége is épen maradt.

A királyfi anyja odavolt a kétségbeeséstől s az egész udvari személyzet javviszékelt a palotában, csak a királyfi nézegette nyugodtan az ő ezüsthálacszkáját.

Amint nézegette, egyszer csak megszólalt a kis hal s így szólt:

— Felséges királyfi, hogy ne légy ilyen szomorú, mondd nekem egy mesét. Megengeded?

— Hogyne engedném, drága halacszkám — felelte a királyfi boldogan, mert még eddig soha sem szólt meg a kis hal. Mire a halacska így mesélt:

— Volt egyszer egy szegény árvaleány, aki abból éldegélt, hogy epret meg virágot szedett az erdőben s eladta a szomszéd falvakban. Habilának hívták a leányt s egyszer egy várkastély mellett elaludt az erdőben s a kastély urának leánya, egy öreg és csunya kisasszony meglátta a szép alvó leányt s felvitte a kastélyba; ott felvágta a leányt ereit és szép, piros, ifjú vért megitta, amelytől egyszerre olyan szép és ifjú lett, mint Habilán. A szegény Habilánt pedig az erdei patakba lökte, ahol a jósvivű vizitündérek ezüsthállá változtatták s ugyanaz a királyfi fogta ki a patakából, aki feleségül vette a csunya és gonosz vén kisasszonyt. Az a halacska pedig én vagyok, felséges királyfi s arra kérek, hogy hozasd ide az én szép piros véremet, mert ha én azt megiszom, ismét az leszek aki voltam: Habilán.

Es a kis ezüst halacszkából csakugyan egy gyönyörűséges leány lett, de már nem volt olyan fehér, mint mikor éjjelenként a vizes haját fésülte, hanem gyönyörűséges, hajnalpiros volt az ajka és a két orcája.

No bezzeg, jókedve lett egyszerre a királyfinak s miután a gonosz, vén kisasszonyt előbb zsákba kötötte s ugyanabba a patakba lökte, ahová ő a szegény árvaleányt, nyomban feleségül vette Habilánt s olyan lakzit csaptak, hogy Meseországban még a Tiszában is bor folyt víz helyett három hétig s még a lovak is porcellán-tányérból ették az abrakot és a madarak csárdást táncoltak a faágakon, a libák meg franciánégyest a mezőkön.

Luz Terka.

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(176)

— Pedig bizony nem felejtettünk el, sőt folyton azon törtük a fejünket, hogy miképpen is segíthetnénk rajtad. És tudod-e, hogy mi a csodálatos? Az, hogy nemesak jómagam, meg Skrzetuski törtük a megmentéseden a fejünket, de ez a kis lovag sem riadt vissza semmiféle fáradságtól, aki itt éltünk lovagol.

— Az Isten fizesse meg neki.
— Mind a kettőtökben van valami, ami az embereket megejtí, de Wolodyjovskinak igazán sokat köszönhettek, mert — amint már meséltem — mi ketten úgy összevagdostuk Bohunt, mint a répát.

— Skrzetuski már sokat beszélt Roslogiban is Wolodyjovskiról. Mondta, hogy a legjobb barátja.
— Meg is érdemli. Ebben a kis emberben nagy lélek lakik. Egy kieszit ugyan félenk most, alighanem a te ragyogó szépséged zavarta meg, de csak ösmerd meg jobban! A királyválasztásnál sokat eslekedtünk a jelöltünk érdekében.

— Hát új király van?
— Persze, erről se hallhattál, te szegényke azon azon az átkozott helyen! János Kázmért választották királyiá a mult ősszel és most már nyolcadik hónapja, hogy ő kormányoz. Most nagy háború folyik a rablócsécsélékkel, és csak a jó Isten a megmondhatója, hogy miképpen fog végződni, mert Jeremiás herceg leköszönt és olyanok jöttek helyére, akik inkább a fehér asztal mellé, a poharak közé, mintsem a harcba valók.

— És Skrzetuski is elmegy a háborúba?
— O tetőtől-talpig katonamester és nem hiszem, hogy vissza tudná tartani. Mi egyforma

természetűek vagyunk. Mihelyt puskaport szagolunk, nincs hatalom, amely visszatartson! Persze, hogy elmegyünk a háborúba, de most már könnyű szívvel, mert téged, szegénykém, megtaláltunk és kimentettünk a veszedelmekből.

Helena meleg tekintettel nézett Saglobára:

— Én nem tudom, hogy miért szeretsz te engemet, de bizonyára szeretsz annyira, mint én téged.

Sagloba elégedetten, büszkén csettintett nyelvvel:

— Hát annyira szeretsz te engem?
— Oly igaz, minthogy élék!

— Az Isten fizesse meg neked a jószágodat, mert ha tudom, hogy szeretsz, hát könnyebben fogom majd elviselni az örögség terhet. A fehérség ugyan még eléggé pislogat a magamfajta emberre, amint azt Varsóban a választáskor is láttam, Wolodyjovski tanúságot tehet róla, de mit használnék már az ilyenfajta szerelmes história! En már csak inkább leérem az apaszerepél.

Elhallgattak. Csak a lovak prüszköltek, amit az utasemberek jó jelnek szoktak magyarázni.

— Egészségtekre, — mondták a lovasok.

Világos éjszaka volt. A hold folyton feljebb emelkedett az égbolton, amelyen a csillagok ezereivel ragyogtak. A fáradt lovak meglassították lépésüket, az utasok is lankadtak, kezdtek már kimerülni. Wolodyjovski megállította lovát.

— Itt az ideje, hogy pihenjünk, — szólt. — Már hajnalodik!

— Itt az ideje! — hagyta rá Sagloba is. — A fáradságtól már kettősen látom a lovam fejét is.

Rzendzian azonban a lefekvés előtt még vácsoráról gondoskodott. Tüzet gyújtott, lecsatolta a nyereg mellől a zsákokat és előszedte a sok jóféle elemzést, amelyet Jampolban Burlajtól kunyorralt el. Volt ott rozkenyér, finom, hideg hús, édes nyalánság és tüzes oláh bor. A borospalackok láttára Sagloba természetből nyomban eltűnt az álom és a többiek is jó étvágygyal láttak a falatozás-

hoz. Minden pompásan izlett és amikor jóllaktak, Sagloba a kabátja csücskébe törölte a száját s így szólt:

— A halálom órájáig nem fáradok belé, hogy naponta százszor is elmondjam: csodálatosak az égnék az ő rendelésel! Látod Helena, kiszabadított téged a jó Isten, s most vigan lakmározunk a Burlaj körömfaladékaiból, s nagyokat iszunk az ellenségeink borából! Elég jó bor! A magyar bor ugyan tüzeesebb és nem olyan hordószagu, de azért az utra ez is megjárja.

Helena a fejét rázva, így szólt:

— Csak azt csodálom, hogy Horpyna nem gyanakodott és nyomban kiadott engem néktek, teljesen a jószántából, önként!

Sagloba Wolodyjovskira tekintett, aki viszont Rzenzian felé hunyorgatott.

— Tudod, kincsecském, a dolog nem esett meg olyan simán, amint azt te gondold. Minek is tagadnók, hiszen nem szegény és nem is gyalázat, mi bizony megöltük Horpynát meg a törpét!

— Megöltétek? kérdezte Helena és elborult az arca.

— Meg! Nem hallottad a lövéseinket?

— Hallottam, de azt hittem, hogy Cseremiszlött reátok.

— Dehogyis! Ez a fickó nyult a pisztolyhoz és egy lövéssel a másvilágra küldte Horpynát. Aligha az ördöggel nem áll cimboraságban, de hát voltaképpen nem is tehetett mást, mert az az átkozott boszorkány mindenáron velünk akart jönni. Talán megorrontotta a turpisságunkat! Persze nem vihettük magunkkal, hiszen mindjárt kitudta volna, hogy nem Kijewbe igyekezünk! Meg kellett tehát ölnünk a lányt! Vele Rzendzian végzett, én Cseremiszt öltem meg. Olyan ronda szörnyeteg volt ez a fickó, hogy az isten bizonyára nem rója föl bűnömül, amiért kissé korábban küldtettem őt a másvilágra!

(Folytatása következik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Dalok.

I.

Szememben az ének derűs tisztasága,
És ibolyák nyíltak, rózsák a szivedben.
Tizenöt tavaszod pompája, varázsa,
Mint egy álomlót, úgy bővült el engem.

Hangod, mint madárdal zengett üdén, ifjan
Derűt és jókedvet sugárzott körödre...
Amint meghallotta, érezte a lelkem
Hogy ez a hang benne visszacseng örökre.

E tavasz s egy elszállt szilveszteri este,
Emléktől reszket szívem minden búrja,
Örökös rabtságban rabod vagyok, Édes!
Eltre, mult idők, nem keltek fel újra?

II.

Mint a szélid holdfény
Az alkonyi tájat,
Úgy veszem én körül
Szeretettel házad.

Szeretlek?.. Nem mondom...
Óh, te azt megérezed,
Szívem dobbanása
Elárulja néked.

A szemem nézése,
Ajkam sóhajtása,
Szerelmes szívemnek
Forró vallomása.

Körüled gazdagság,
Bánat sosem érhet...
Mig én könyveim közt
Dolgozom, — te érted.

Körüled a tövis
Is rózsára válik...
Szegény vagyok, koldus
... Hallgatók haláláig!

III.

Röpülnek az évek,
Vágyak sírba térnek,
De az én szívemben
Mindég zeng az ének,
A szerelmes ének!

Ünnepem volt nékem,
Ha szemembe néztem,
Es most is ha látlak
Csillagom vagy nékem,
Örök üdvösségem.

Szónai sohse mertem,
De benn vagy szívemben.
Szerets-e valaha
Egyetlen szerelmem,
Édes rózsakertem?

GÓTL.

† A csók története. Nem a meleg délnék egyik poétája, hanem a hideg északnak egyik tudósa markolta fel ezt az érdekes és pajzán témát. Dr. Nyrop Kristóf, a kopenhágai egyetem tanára írta meg a csók történelmét. A komoly tudós munkájának bevezető részében hangoztatja ugyan Mirza Shafinak azt az axiomáját, hogy a csókot nem magyarázni kell, hanem gyakorolni, később azonban arra az álláspontra helyezkedik, hogy a kutató emberi elme kiterjeszkedik mindenre, ami van, volt és lesz s éppen ezért teljes joggal vonható bele a tudás keretébe a csók is, melynek multja is van, jelene is van és a jövője is biztosítottan tekinthető. Dr. Nyrop rámutat természetesen e munkájában arra, hogy a csók éppen-séggel nem — új találmány. Hogy a csókot a klasszikus világ népei is ismerték, annak bizonyítékául latin epigrammot idéz amely szerint:

— A harmatnál édesebb a méz, a méznél édesebb a nektár, a nektárnál édesebb a csók.

De nemcsak az íz, hanem a hang is szóba kerül e historiai fejtegetésnél. A szerző idézi Jörgensen egyik mondatát: Mikor a hullámok odaosapódnak a parthoz, ez a hang a hosszan egymásra tapadt ajkak szétválása alkalmával hallható cuppanásra emlékeztet. Valósággal debonaszáló körülírást böngeztet ki Nyrop valamelyik német szerző munkájából. „Néha úgy hangzik a csók — mondja a nyers germán — mint mikor a tehen kihuzza a lábát az iszapból.” Mindenféle idézettel véli bizonyítandónak a szerző, hogy a nők jobb s eretik a bajszos ajkak csókját, mint a csupaszajkúét. Egy német közmondás szerint: Bajsz nélküli olyan a csók, mint a tojás só nélkül. A hollandus nők mondásaiából pedig azt halasztta ki a szerző, hogy a férfi bajszos még télen se legyen jégesapos, mert különben azt mondja majd a nő, akit megcsókol, hogy „eloltotta szonjuságát.”

Dr. Nyrop egyáltalában nem tanusit valami tulajdonság nagy szigorúságot a csókolódzás körül. Olyasminnek tekinti azt, ami alig több a bókólásnál. Az olasz közmondások egyikével támogatja, mely szerint az ajk nem veszít a csók által semmit, csakis nyert-het általa.

Ehhez sorakoznak azután a többi idézetek. „A csókot le lehet törölni, de ha forróságok okozott, ezt nem lehet mással oltani, mint újabb csókkal.” A spanyol közmondás ezzel a tanáccsal szolgál a fiatal lányoknak: Ha anyád pöröli veled azért, mert megengeded, hogy megcsókoljon a legény, add vissza a csókot a legénynek és az ügy rendben van. A szere mi viszony felbontásához fűzi ezt az ötletet egy francia író: Visszaadatok egymásnak a leveleket, melyeket váltottatok? Adjátok inkább vissza egymásnak a csókokat, melyeket egymásnak adtatok! Es ha ezt meg tudjátok tenni, akkor előről kezdődhetik a viszony.

Égészen ellenkező felfogást tanusítanak az angolok és különösen az angol bírák a csókperek elbírálása alkalmával. Mr. Saverland panaszt emelt Miss Newton Karolina ellen, aki Mr. Saverlandnak, mikor ez a kisasszonyt meg akarta csókolni: — leharapta az orrát. Ez a nagyon erélyes védekezés a perben érdekelt felek véleménye szerint túllépte a védekezés jogosult határait. Maga a harcias amazon készen volt rá, hogy el fogják ítélni. Az angol bíró azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy a csókkrálás pillanatában az elülszögülő hölgy nem válogathat a védelem eszközeiben s ennél fogva úgy hiúsítja meg a merénylő szándékát, ahogy lehet.

† Szerény házasanandó. A New York Herald legutóbb érkezett számában a következő hírdetést olvassuk:

A professional gentleman, in the thirties, thorough athlete, with nice income, would like to meet unencumbered widow or girl with independent fortune; age no object, only not anybody's grandmother; object, matrimony. Agents positively ignored. CULTURE, 146 Herald.

Ami magyarul körülbelül így hangzik:

Hivatásos gentleman, a harmincas években, minden ízében aléta, aki tisztességes jövedelemmel bír; megismerkedni óhaj gyermekien övegyvel vagy jómodu hajadonnal. A kor mellekes; csak ne legyen senkinek a nagyanyja; akkor elvesszem. Ügynökök közbenjárása kizárva. CULTURE, 146 Herald.

Ime az újvilágnak kicsiny fotográfiája. Nem ígér egy szemernyi romantikát sem, csak erőt ad és pénzt kért. Es a kor meghatározása igazán szerénységre vall: nem akar mindjárt unokákat. Óhajtat ennél kevesebbet egy hivatásos gentleman?

† Egy millió per. Ez év április 29-én délieltől tíz óra negyven percor épp egy millió percelik el Krisztus születése óta. Schubert professor ur számította ezt így ki Hamburgban s aki nem hisz neki, ám számoljon utána.

† Az új élet. Gyakran emlegetett cél, hogy aki valamelyes büntény által a törvény előtt elátszotta az élethez, vagy legalább a szabadsághoz való jogát, az ilyen embert az igazságszolgáltatásnak úgy kell általalakitania, hogy valamikor még hasznos tagja lehessen a társadalomnak és új életet kezdessen, ha már lerobotolta a multak bűneit. Ezt az elméletben sokszor hangoztatott célt megvalósítva mutatja be Verezwoskinak újkaledoniai élete. Verezwoski egykor régen, sokat emlegetett alakja volt az európai nemzetközi politikának. Ma már majdnem teljes feledésbe ment. Az 1867-iki párisi világtalálatsnak nem volt híresebb szerepe, mint ez a lengyel aki merényleteivel tülhittét minden szenziációt. Verezwoski két uralkodó ellen fogott fegyvert ráolt III. Napoleonra és vendégére II. Sándor cárra. Ez a lövöldözés volt a fordulópont Verezwoski életében, aki ettől fogva megszűnt torradalmár lenni, s Új-Kaledonia lakója, rabja, munkása lett. A deportált fegyves az új hazában véglegesen elbucszott régi törekvésitől s azóta nem politika, hanem technikai téren iparkodik érvényesíteni képességeit és ezen az úton szolgálni az emberiséget.

A politikai torradalmár levette magáról a nemzeti jellegét és kozmopolitikus irányban éli a világot tovább. Legfőbb gondja nem a kormányzás kritikája, hanem az erőszakos beavatko a világ folyásának társadalmi rendjébe, hanem a természet útjainak kiürkésése. Időről-időre újabb közeteket fedez föl az egykori attentátor s vegytanilag megállapítja az arany tartalmát. Csöndes és nyugodt öreg ember lett Verezwoskiból, akinek egykor nyughatatlan szelleme most latolgat, következtet, itél. A természet önkényuralma ellen szövetkezett a letört politikus a tudományjal.

Csatornákkal akarja ellátni új hazáját s eredeti földmunkálataiban nagy szerepet juttat a robbanó anyagoknak. Ez az egyetlen vonás benne, ami a multa emlékeztet. O maga igen ritkán emlegeti politikai multját s annyira beleléte magát jelenlegi pályatutásába, hogy alig emlekezik már a merényletekre.

KÖZGAZDASÁG.

Heti szemle.

Budapest, február 22.

Gabonattétel. (Reich Jenő és társa jelentése a Budapesti Napló számára.) E héten tulnyomóan boros és esős idők volt, míg a hőmérséklet aránylag magas maradt. A vizállás emelkedett és a hajózás e hét elején megkezdődött. A vetések felől nem érkezik panasz. Kültőlődn az időjárás szintén enyhe, de szárazabb volt.

A külföldi piacok üzletmenetét illetőleg a hangulat nagyjából csendes maradt, a forgalom is mérsékelt volt, az árak általában azonban mégis inkább tartottak. Amerikában csak egész jelentéktelen fluktuációk voltak, melyek alig eredménye nek változást. A kivitei üzlet valamivel jobb volt és a látható készletek a Bradstroets becseése szerint mérsékelt apadást mutatnak fel. Angliában a hangulat a hét elején még barátságos volt, később azonban el-lanyhult az irányzat, a nélkül azonban, hogy az árakban változás állott volna be. A német piacokon is tartott maradt a hangulat, habár a forgalom csak mérsékelt volt. A francia piacok ennek ellenében különösen prompt áruban lanyha irányzatuk és a buza, valamint a liszt is 1/4 irakkal olcsóbb. Az összes többi kontinentális piacokon nehézség eladási viszonyok mellett az árak tartottak maradtak.

Nálunk a forgalom továbbra is korlátozott volt, az irányzat kenyérmagvak iránt nyugodt míg takarmánycikkek, habár szintén gyenge üzlet mellett, szilárdabbak voltak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza tartósan gyengén volt forgalomban. Kezdetben az irányzat, tekintettel a rendkívüli gyenge hozataokra és az így megszűlőidült határidőpiacra még kellemes volt, az árak változatlanul tartottak maradtak, míg később raktárura bővebben volt kínálva és az árak 5 fillérnyi csökkenését eredményezte. Waggon-ára hiányzik. Az utolsó napokban a napiforgalom is jelentéktelen maradt. Szerb és román áruban a kínálat elég bő és néhány tétel részben spekulációs részben szállítási célokra elhelyezést is talál. Malmo eme származékok iránt nem tanusítottak figyelmet. Az össziforgalom e héten ca. 60.000 méterházat. A hozatalok csupán 12.500 méterházat tesznek ki, melyből 360 mm. ment tovább.

Rozs az egész héten át el volt hanyagolva. A kínálat mérsékelt volt ugyan, de inkább sürgős jellegűt, míg a vevők tartózkodóan viselkedtek. A kivitel egyáltalán nem vásárolt. Az árak tehát nem is voltak tarthatók és 10 fillérel csökkentek. Minőség szerint budapesti paritásra 7.70 K.-ig, középsznit-e-tésre és helyben 7.80 K.-ig 3 havi időre jegyzünk. Nyirvidéki származékok üzletellenek maradtak. Nincs kínálat bennük, de az érdeklődés is teljesen hiányzik.

Árpa (takarmány- és bantolási célokra) változatlanul csendes maradt. A hízalok éppugy mint gyárocsok csak csekély beszerzéseket eszaözöltek és 6.20 K.-ig, erőteljes szemű árúért 6.25 K.-ig fizettek helyben illetőleg Kőbányán. Malata- és sörárpa csak elvettve kerülnek piacra és az előforduló tételek malatagyárosknál teljes multheti árakon voltak elhelyeztetők.

Zab még mindig csak szórványosan érkezik és így a kínálat is gyenge. A kereset egyébként szintén csak mérsékelt, az árak azonban mégis ca. 10-15 fillérel emelkedtek, mi mellett prima árut előnyben részesítették. Ca. 3000 mm. forsa om mellett szin és tisztaság szerint 7.60-7.90 koronát jegyzünk helyben.

Tengeri (6-árban) csak csekély mennyiségben kerül piacra és Kőbánya részére 6.85-5.874/5 korona cassa ab Budapest adatolt el. U tengeri ellenben kültőlődi számlára különösen tisztavideki ámosakoról jobb figyelemben részesült és mintfogva a kínálat csak mérsékelt maradt ezen relációkban 10 fillére magasabb árakat 5.25 K.-ig cassa budapesti paritásra fizettek. A többi viszonyatok budapesti paritásra csupán 5.174/5 K. érnek el. Kőbányán 5.25 K. fiznek.

Olmagmagok: Készárú káposztarepce nem volt forgalomban és helyben 13.- k. jegyezti ha árdó repce 1902. augusztusra párisi ola basse dacára aránylag szilárd maradt. A hét elején jegyezett 12.60 korona után a hét végén 12.45-12.65 koronán zárul. Vátrepce 6.—-6.50 korona. Enmag szilárdabb 17.— korona kendermag 10.—11.— koronáig jegyez helyben.

Hüvelyesek: Babban a forgalom teljesen szünetel Treurözött apró babért névleg az Gyöngyös-Félegyászán 8.50-7.5, gömbösi üert Ba a Monas-Zomboron 7.25-8.0, Szekesleherváron 7.80-9.0, barna babért Kalocsán 5.75. N.-Karólván 5.10 flutnek. Erdélyi bab reláció szerint 5.40-5.60 között jeg ez. Köies hazai áruban 4.60 K. kelt, oláh származékok 4.50-4.75 K., átmenetleg 3 havi időre jegyeznek. Bükkyony budapesti paritásra 9.— koronán értékesíthető.

Ipar és kereskedelem.

Vasuti értekezlet. Értesüléseink szerint f. hó 20-án tartott meg Budapestén az osztrák-magyar és bosznia-hercegovinai vasutak igazgatóinak...

Az utóbbi által előterjesztett tárgyak közül különös figyelmet érdemel az elszállításra kerülő nagyobb bordók...

A követzésvámról. Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai tegnap délután lovag Falk Zsigmond elnöklése alatt ülést tartottak...

A nagy tetszéssel fogadott előadás után érdekes vita indult meg. Havas Ernő szerint, ha már a követzésvámi pénzügyi okokból elejteni nem lehet...

A magyar bánya- és kohóvállalatok egyesületének választmánya tegnap Choris Ferenc elnöklésével tartott ülést...

A magyar bánya- és kohóvállalatok egyesületének választmánya tegnap Choris Ferenc elnöklésével tartott ülést...

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár ma délután tartotta a XXX. évi rendes közgyűlését...

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár ma délután tartotta a XXX. évi rendes közgyűlését...

Az igazgatóság részéről előterjesztett jelentésből fölémlítjük a következőket: A számadások adatai mutatják, hogy az intézet minden üzletágában...

ennek ellenére is bizonyos csekély összeggel a múlt évi mögött maradt a végeredmény. az a rendkívüli gazdasági helyzetnek, annak a körülménynek lehet...

Beszámol még az igazgatóság a többi üzletágak eredményeivel is a zatián javasolja, hogy a kimutatott 1.307.009 korona 47 fillér tiszta nyeresegből...

Az igazgatóságba újból beválasztották a most kilépett Bujanovics Sándort, Hivész József Lajost és Lovrich Gusztávot...

A newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik február 21-iki keletet: Az értéktőzsde eleinte vonatott volt, aztán emelkedett az irányzat...

Építőipari Lapok cím alatt egy hetenként megjelenő új szakkal indult meg Jablonszky Ferenc műépítész szerkesztésében a Műszaki Irodalmi és Nyomdai r.-l. kiadásában...

Az új hajós-rendtartás. A kereskedelemügyi miniszteriumban tegnap bejelenték azokat a fontos tárgyalásokat, amelyeken az új hajós-rendtartást végleg megállapították...

Vitai pénzügyi értekezlet. A Békésmegyei Takarékpénztár Egyesület XXXVIII. zárszámadása szerint az intézet pénztári forgalma 20 675.174 84 koronát...

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 39.— korona, áruban 32.50 korona.

Budapesti sertés-konzumvásár. A kerencvárosi petróleum-árakodónál lévő székesfővárosi sertés-konzumvásár rajkjézése 1902. évi február 22-én...

A budapesti gabonatózsde. Budapest, február 23. Vételkedv hiányában csak 1000 métermáza buza került a forgalomba...

Raktáru: 700 mm. 78 k. 9 K. 80 f. Mind három hónapra. Arpa: 250 mm. 6 K. 25 f. Zab: 100 mm. 7 K. 80 f., 100 mm. 7 K. 65 f., 2000 mm. 7 K. 62 1/2 f., Köles: 500 mm. 4 K. 60 f. Készpénzfizetés mellett.

A kőszári hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde sorsokai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: Érték, Kilos, and Készpénz. Rows include various grain types like Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácsági, and Bácskai.

Table with columns: Érték, Kilos, and Készpénz. Rows include various types of flour like Rozs, Arpa, and Májusi.

A határidőzset iolyamán a következő kőtséek kőrtétek: Áprilisi buza 1902. 9.47-9.48-9.44-9.41-9.44 Októberi buza 1902. 8.37-8.39-8.35-8.33

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Áprilisi buza 1902. 9.41 pénz 9.42 ár Októberi buza 1902. 8.33 " 8.34 "

Délután fél 5 óraker zárul: Buza áprilisi 1902. 9.38 - 9.39 Buza októberi 1902. 8.30 - 8.31

A budapesti értéktőzsde.

A konverziók elhalasztásáról terjesztett koholt hírek megcáfolása folytán az arbitrage nagyobb vételek eszközölt, minek folytán az előtőzsde szilárd irányzatot követett.

A déli tőzsdén a hangulat barátságos maradt, bár realizációk következtében az árfolyamok kissé elgyöngültek.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 692.25-697.— Magyar hitelrészvény 710.50-714.— Leszámlított bank részvény 454.—457.— Jelzálogbank részvény 451.— Rímamurányi részvény 510.—512.50.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 697.— Magyar hitelrészvény 712.75.

A budapesti terménytőzsde. A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Vasárnap, 1902. február hó 23-án.
Szojer Ilonka kiasszony vendégfelléptével.
Uj betanulással először:
A denevér.
Operett 3 felv. Egy francia vígjáték után írták Hafner és Genée. Fordította Evva Lajos. Zenéjét szer-zette Strauss János.
Személyek:
Gábor Adél Szojer I.
W. Krammer Ida Palóczyné
Kornai Melanio Wlassak
Semsey Frosch Hegedűs
Kertész Blind Dálnoki
Mihályi
Kezdeté 1/2 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Vasárnap, 1902. február hó 23-án.
Délután 2 1/2 órákor mérsékelt helyekkel:
Rosenkranz és Gildenstern.
Vígjáték 4 felvonásban. Írta Klapp Mihály. Fordította Csiky Gergely.
Személyek:
Liebenstein Gyenes Vilma Vizvári M.
Ernö Nádai B. Shallenberg Mészáros
Rosenkranz Nádai Schmahlich Zilahi
Kienbornné Lendvayné Sanflieben Ujházi
Clarisse Nagy Ib. Ernő Paulay
Düring Gabányi Egy angol Körösmezői
Este:
Kegyelemkenyér.
Dráma 2 felvonásban. Írta Tugenev Iván. Fordította Barabás Abél.
Személyek:
Gyenes Iwanow Latabár
Alszeghi Iwanowna Györgyné
Gál Igazgató Körösmezői
Ivánfi
Utána:
Ahol mulatnak.
Vígjáték 1 felv. Írta Pailleron. Ford. Huszár.
Személyek:
Ujházi Gaston Dezső
Nádai Brunnerné Lányi
Horváth Nunezné Maróthy
Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Vasárnap, 1902. február hó 23-án.
Délután 3 órákor mérsékelt helyekkel:
Lotti ezredesi.
Énekes bohózat 2 felvonásban. Írta Rudvard Stone. Fordította Faragó Odón. A dalok verszövegét írta Mérei Adolf.
Személyek:
Ton Dawentry Sziklai Barley Szilágyi
Harriet Sziklainé Mister Morvay Iványi
Jean Dickson Boross Mister Bibb Kaloosay
Kitty Turcsányi Miss Kate Sellő
Ramajannah Ráthonyi Esmeralda Iványiné
Lotti Tomcsányi Elsie Almási
Este:
Ugyanaz.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és elővevethetők: Bárd Ferenc és Testvé. zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 26-13) sz. a.

Diszes ingaórák
5 évi jótállás mellett
részletfizetésre
kaphatók
Polgár Kálmán
Órán- és ókszer-üzletében
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.
Vidékre árjegyzék bérmentve.

Szerdán, február 26-án, a Royalteremben

ARÁNYI

Dezső, a berlini Westenszínház magánénekesének egyetlen dalestéje.
Közreműködő: Bürger Zsigmond tanár gordonkaművész.
Dílesek 6, 4 és 2 koronáért MERY BELA zeneműkereskedésében, Andrássy-ut 12.

Pénteken, febr. 28-án, a Royalteremben

FREUND

Etelka zongoraművész nő hangversenye.
Jegyek kizárólag MERY BELA zeneműkereskedésében, Andrássy-ut 12.

FŐVÁROSI ORFEUM
Nagymező-utca 17.
Ma vasárnap két előadás.
Délután 4 és este 1/2 órákor.
Délután mérsékelt árak.
Konoha, Kornau, Vindobonás, Strongfort, Farini, Tarka Szinpad
Loie Fuller
Délután 4-től kezdve és az esti előadás után reggel 5 óráig a téli kertben Vörös Elek cigányzenekarának hangversenye

Páratlan a női KÉZIMUNKA
terén legújabb képes árjegyzékem, mely 264 oldalon 2066 kézimunka-rajzot tartalmaz és a női kézimunka-szakmát a maga tökéletességében felelőlegesen.
A Budapesti Napló t. vidéki előfizetőinek ingyen és bérmentve küldöm.
Bérczi D. Sándor
női kézimunka-nagyiparos
Bpest, Király-utca 4.

Poschinger Fülöp
fegyvergyár Ferlachban (Karinthia),
kültetve több díjermennel és a koronás arany érdemkereszttel.
Ajánlja kitűnően készített, jól belőtt, a cs. k. próbautézeteken hivatalosan kipróbált fegyvereit öleső áron.
— Szolid munkáért és jó lövésért jótállás. —
Árjegyzék ingyen.

1842. év óta fennálló Rumbold-gyárat átvette a törvényesen bejegyzett

VICTORIA

zászló- és diszitő-vállalat

s egy rendezkedett be egészen ujonnan, hogy a diszitési és zászló iparon kívül, egyéb a diszitési vállalkozások körébe eső dolgok gyártását is megindította, különös tekintettel arra, hogy egyes tárgyak és kellékek, amelyek mindezeideig csak külföldről voltak beszerezhetők, a hazai termelés révén is beszerezhetők legyenek. Gyártmányaink minden részletükben gyárunkban készülnek, az anyag is teljesen hazai gyártmány és így a külfölddel szemben megindított akcióinkban számítunk a hatóságok, a kereskedő világ és a nagyközönség hazafias pártfogására.

Vállalatunk Rumbold B. társ-tulajdonos művezetése alatt áll, kinek szaktekinéltyél hosszú éveken át úgy a belföldön, mint a külföldön szinte kizárólagosan folytatott gyakorlata, számos hivatalos díeserő okmány és kitüntetés igazolja.
Gyárunkban a következő osztályok vannak üzemben:

- I. Zászlógyártási osztály.
  - a) Állami, városi, megyei zászlók készletben tartatnak, kormányrendelet értelmében az összes hatóságok és hivatalok kötelezettség arra, hogy országos ünnepnapok alkalmából a hivatalos lobogót kitűzjék.
  - b) Gyászlobogók.
  - c) Egyesületi diszlobogók és selyemzászlók. (Rajzok és skizsek rendelkezésre állanak és kívánatra színes rajzok készíttetnek.)
  - d) Temp'oni zászlók.
  - e) Tengerészeti és hajózási lobogók. Jelzőzászlók. Családi lobogók címerrel.
  - f) Képviselőválasztási lobogók.
A zászlók honi szövettől egybeszövött és nem varrottan készülnek, gyárunkban festetnek, szappannal kimoshatók s a díszesebb kivitelűek részletfűtésre is elvállaltatnak.
  - g) Szövetfestés. Függönyök magyar ornamentikával színesen nyomtatva.

II. Diszitési osztály.
Vállalkozik országos, városi ünnepek, fogadások, különösen királyfogadások alkalmával diszitésekre, diadalkapuk felállítására, sátorok, kiállítási épületek és pavilonok felállítására és diszitésére ujonnan alkalmazott stilszerű magyar ornamentikával. Terom-diszitések. Gyászdiszitések a legnagyobb gyászpompá kifejtésével. Katafalkok felállítása.
Diszitési aktrázsek kölcsönképen is kiadtnak.
Rajzok, tervek kívánatra díjmentesen készíttetnek.

III. Heraldikai osztály.
Az összes magyar és osztrák cimerrajzok (60.000 cimer) rendelkezésünkre állván egyedül álló gyűjteményünkben: a leggyorsabban előállítunk mindenféle alkalmazásban családi cimereket művészi kivitelben. Gyászczimerek. Csillagkeresztes hűgylábláztatok. Kamarási táblák, ősi cimerek és családfák. Cimerez zászlók családi színekben.

IV. Pyrolin- és papirmache-osztály.
Színházi kellékek, fegyverek, tanszerek, szobrok vázák, oltárok, plasztikus cimerek s általában mindenféle kassirozási munkák.

V. Tükör- és üveg-osztály.
Műtűkrészes, üvegfestészet, szentképek és világi festmények nagyban előállítása és eladása. Tükörfestés. Reklamtáblák, cégébtáblák üvegtől színes rajzokkal.

VI. Műipari- és táncrend-osztály.
Különböző műipari kézimunka-árak, fa, bőr, emáll, éro alkatrészekkel. Reklamtáblák, táncrendek legművészebb kivitelben. Most megkezdett berendezkedésünk és felszerelésünk a külföldi leghíresebb szakiparral is versenyezhetni fog. Báljelvények és egyéb farsangi kellékek. Lampionok, fáklyák.
Árjegyzékek minden osztályból rendelkezésre állnak.
Videki képviselők elfogadtatnak, leginkább olyanok, kiknek a fútoácokon nyílt helyiségük van.

Victoria
zászló- és diszitési-vállalat
Budapest.
Központi városi iroda:
VI. Andrássy-ut 1.
Telefon 29-52.
Gyár:
IX., Lilliom-utca 52.
Telefon 52-09.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Hétfő	Nincs előadás	Pry Pál	A képviselő ur	Katalin	Lotty ezredesei
Kedd	Lohengrin	A bor	A Gyurkovics lányok	Ádám és Éva	Lotty ezredesei
Szerda	Lákmó	Kegyelemkenyér A holmulatrak	A dada	Egy görbe nap	Lotty ezredesei
Csütörtök	A denevér	Az ember tragédiája	A Gyurkovics lányok	Egy görbe nap	Lotty ezredesei
Péntek	Onagin	Julius Caesar	Baltoni roge	Az aranyos	Lotty ezredesei
Szombat	Don Juan	Moritur	Baltoni roge	Az aranyos	Lotty ezredesei
d. n. Vasárnap este		A szerencse A rejtelm A betörő	A képviselő ur	Felhő Klári	Lotty ezredesei
	A denevér	A betörő	Baltoni roge	Az aranyos	Lotty ezredesei

Színházak, szórakozó helyek.

VIGSZINHAZ.

Vasárnap, 1902. február hó 23-án.
Délután 3 órákor mérsékelt helyárrakkal.

A dada.

Erkölcstörz 3 felvonásban. Irta Bródy Sándor.

Bolygó	Szerény	Frigyosné	Haraszthy
Bolygóné	Niko	Elza	Nógrádi
Erzsébet	Varsányi	Nagyapa	Vendrei
Viktor	Góth	Nagyanya	Rostagni
Péter	Póthos	Abel	Hegedüs
Frigyes	Fenyvesi	Szakácsné	Gazi

A Gyurkovics-lányok.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta Herczeg Ferenc.

Radványi	Hegedüs	Klári	Halász
Horkay Feri	Góth	Sándorffy	Fenyvesi
Mici	Csillag K.	Terka	Balogh
Katalin	Csillag T.	Gida	Tanay
Ella	Pécsi P.	Sára	Kalmár
Liza	Révész	Gyurkovicsné	Rostagni

NÉPSZINHAZ.

Vasárnap, 1902. február hó 23-án.
Délután 2 1/2 órákor mérsékelt helyárrakkal:

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással.
Irta dr. Béli Izor. Zenéjét szerzte Fejér Jenő.

II. Katalin	Hegyi	Mária	Nyiri
Gr. Gurackij	Szirmai	Olga	Nyári
Buranov Iván	Szabó	Télémaque	Németh
Trojkoj Fedor	Tollagi	Duplessis	Kury
Alekszej	Nagy	Anica	Bojár
Sunderland	Ujvári	Gregor	Kiss M.
Dacsok	Havasi	Tiszt	Szerdahelyi

Blaha Lujza asszony mint vendég

Egy görbe nap.

Énekes bohózat 3 felv., dalokkal és táncokkal. Irta Csicsery Bors és Tsa. Zenéjét részben szerzte Barna Izso.

Borsszem J.	Dezsöfi	Tarjagos	Szerdahelyi
Wewrewsscheggy	Németh	Dicsöfi	Delli
Leona	Kreacsányi	Sanyaró	Vendel Ujvári
Izolda	Bojár	Tolyáss	Dániel Szabó
Kraxelhuber	Kovács M.	Hombár	Horváth
Krasznahubay	Szirmai	Rendör	Tollagi
Monokles báró	Símegi	Tuzoltó	Kenedich
Mokányi Berci	Kis M.	Elsa	Harmath
Bukovay	Kovács K.	Juci	Blaha

URANIA SZINHAZ.

Vasárnap, 1902. február hó 23-án.
Délután 4 órákor mérsékelt helyárrakkal:

A hadsereg.

Szada Yakko, Kavakami és társulatának vendégjátéka

Az áruló.

A velencei kalmár.

Kézlete 7 1/2 órákor.

Petánovits

METROPOLE-SZÁLLÓJA

A télikertben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

kitünö zenekara játszik.

H U Z A S már **MARCUS I-én.**
Magyar Vör. ker. sorsjegy **BAZILKA-SORSJEGY**
Fágyeremény 40.000 korona. Fényeremény 30.000 korona.
Kapható 24 havi részletfizetésre

1 darabra	1 kor. 50 fill.	1 darabra	kor. 97 fill.
2	3	2	94
5	7	5	80
7	40	5	80

Már az első részletre is 35 fillér ajánlási díj beiktatása ellenében megkapható a sorsjegy sorozat és számtal tartalmazó részleteit azonnali juttatással.

FLEISSIG SÁNDOR BANKHÁZ
BUDAPEST, Erzsébet-körút 2.

Dr. Brehmer
világhírű gyógyintézete tüdőbeteg részére
Görbersdorf, Szilézia.
(Főorvos: Petri, titkos tan.)
dr. Brehmernek hosszú évekig volt asszisztense,
prospektusokat ingyen küld a kezeléség.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.

Ma, vasárnap, két előadás.

Délután 1/4-kor mérsékelt helyárrakkal

Frizzó Fregoli bucsu-
matinéje

Este 8-kor:

a kitünö februári műsor.

Pont 1/11-kor:

Frizzó Fregoli

visszavonhatlan utolsó vendégjátéka.
Az I. em.-ti kávéházban Dejna Balogh Rudi cigányzenekara játszik reggel 5 óráig.

Reményi Mihály

műhangszeres legújabb képez
árujegyzékét át nem olvasta, me-
lyet ingyen és bérmentve küld

Budapestről Király-utca 44/d.

DÖCZI M.

cipész

Budapest legmegbízhatóbb
legnagyobb és legolcsóbb

cipő-raktára

Kerepesi-út 10.

Gombos füz. v. cugos lakk-	3.50
cipő, férfi 4. női. —	3.50
Füz. v. női boxbőr füzés 3.50	3.50
Füz. v. cugos orosz lakkból	3.50
férfi 3.50, női. —	3.50
Lakk rogatta férfi 3.50, női 2.50	3.50
Férfi Chevreux 4.50, női 4. —	3.50
Férfi v. női cugos cipő —	3. —
Lakk kivágott —	1.50-2
legy. csatos 2.50, kereszt-	2.50
csatos —	2.50
Férfi v. rózsaszínű cipő 1.80	1.80
Férfi kegyesbő cipő —	2. —

Arányos, csomagolás-
szállítással ingyen. Vi-
dekre 10 frton feüli franco.
Nem tesszö árut becserelek

ÉNZT

SORSJEGYEKRE
és
ÉRTÉKPAPIROKRA

(visszafizethető tel-
esés szerinti kisebb
részletekben is) bár-
mily összeget igen
olcsón ad

Köväry Armin
bank-és váltó-bizlet
számlakészítés, átváltás
IV. k., Ferenciek-ter 1
Gróf Csirák-palota.

Zálogházból veszek cédulákat.

Eladok
13 lates ezüst évkézle-
tet 12 személyre 140 ft, 6 sze-
mélyre 65 forint kezdve és fel-
jebb. Mindennemű finom ezüst
tárgyak barokk és francia
stílusban. Nagy rakás arany
férfi láncokból, masszív arany-
gyűrűk 6 forint 40 kr. arany
férfi-órák 12 ft., arany női órák
6 ftől kezdve 15 darab masszív
évszékbe 6 ft 50 kr.

Képen árjegyzéköt bér-
mentve és ingyen.

Grünberger A. Béla

örökösöl

Budapestben, Harisbazar

Váci-utca 30. I., em. 23.

A városligeti MÜCSARNOKBAN

Andrassy-út végén naponta látható

Feszty Árpád KRISZTUS

Belépő-díj 1 korona.

Vasárnap délután 5 óráig
nyitott nap
60 fillér
(30 krajczár)

ÓRIASI HÁRMAS KÉPE.

Reggel 9 órától este 7 óráig. Este villanyvilágítással.
Villamos vasútnak és omnibusz közlekedés minden irányból.
Földalatti villamos vasúti állomás.

Szabadalmak

gyorsan és lelkesmeretesen kiemkörüldetnek.

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.

Találmányok finanszírozása és értékesítése.

Védjegyek beajátromozása. Felvilágosítás díjtalan.
Telefon 58-79.

HAGGENMACHER-féle

a sörfőzde által palackozott

SZALON-SÖR

legköllemesebb üdítő és tápláló ital.

Dr. Telbisz János ktr. kerek. törvas. hit.
vegyésa nyilatkozata: »A Haggemmacher-
féle Szalon-Sör vegyi összetételében teljesen
szoros a legjobb csehországi (plázei)
sörökkel, de az utóbbiaknál még tartal-
másabb.

Megrendelési hely:

Budapest, V., Kádár-utca 5. sz.

Szamos vevöm fölszólítására

igéretem-
nek meg-
felelően értesitem azon t. családokat, a hol
több gyermek van, a kiket egyformán kívánna
öltöztetni, hogy tavaszi szükségletüket már most
biztosíthatják, ha remek kivitelű, és választéru és
bármily nagyságu

fiu- és gyermekruháimból

vászlantanak. Az átvétel később történhetik.
Jutányos szabott ár.
Képen árjegyzék bérmentve.

Neumann M.

os. és kir. udv. szállító

férfi-, fiu- és gyermekruha-telepe

BUDAPEST, IV., MUZEUM-KÖRÚT 1. SZ.

Jégvermek megtöltését

helyben általán összegeben, vidéken waggonokba rakva, vagy
kedvezményes áron hajóba rakva elvállalja a

a „Budapesti kristály-jégyár“

tulajdonos FINÁLY ZSIGMOND

Budapest, III., Szt.-Endrei-ut 15. sz.

TELEFON 43-39.

Eddig elvállalt jégverem töltések: Holczar Ede mézárás,
Goldschneider Károly számai gyáros, Szentas fagyaltgyár Buda-
pest, Beocsini cementgyár Baocsin stb.

Zálogot kívánja
Hecht-bank sorsjegyed,
Kiseb részletekre
Ott visszavegyed.
Nagyobb kölcsönt kapsz ott
S így jutsz pénzhez is.
Olsőbb kamatjánál
Sokat takarítsz!

Hecht-Bankház Budapest,
Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körút 32.

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasut pályaudvara).

Abbazia	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Budapest d. v. ... ind. 8.00 reggel, 8.00 este Abbazia-Mattuglie érk. 9.37 este, 9.17 d. e.	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvona- tokra: I. oszt. 104'16 K., II. oszt. 74'56 K., III. oszt. 47'78 K.
Görz	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Bpest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 és 9.55 este Görz ... érk. 10.00 este, 10.08, d. e. 6.34	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvona- tokra: I. oszt. 111'58 K., II. oszt. 80'18 K., III. oszt. 51'16 K.
Bozen-Gries	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át	Budapest d. v. ... ind. 8.00 reggel, 8.00 este Bozen-Gries ... érk. 6.00 1.45 d. u.	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvona- tokra: I. oszt. 124'68 K., II. oszt. 89'32 K., III. oszt. 57'80 K., továbbá 90 napig érvényes menet- jegyfüzetek megszakítható utazásokra, gyors- vonalokra: I. oszt. 128'20 K., II. oszt. 90'40 K., III. oszt. 63'18 K.
Meran	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át	Budapest d. v. ... ind. 8.00 reggel, 8.00 este Meran ... érk. 7.45 d. e., 3.00 d. u.	Menetérti jegyek 30 napi érvényességgel Bozen- Griesig gyorsvonalokra: I. oszt. 124'68 K., II. oszt. 89'32 K., III. oszt. 57'80 K., továbbá Bozen- Griesig 90 napig érvényes menetjegyfüzetek megszakítható utazásokra, gyorsvonalokra: I. oszt. 128'20 K., II. oszt. 90'40 K., III. oszt. 63'18 K.
Arco	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át	Budapest d. v. ... ind. 8.00 reggel, 8.00 este Arco ... érk. 9.50 d. e., 5.00 d. u.	Menetérti jegyek Mori állomástól 30 napig érvé- nyesek gyorsvonalokra: I. oszt. 132'10 K., II. oszt. 94'92 K., III. oszt. 61'54 K.

PARISI NAGYÁRUHAZ

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 38.

Az Áruház összes földszinti, földalatti és emeleti imponáns csarnokai minden vásárlási kényeszer nélkül szabadon megtekinthetők. 20 ugyszintén a

REMEK BLUZZKIRAKAT

Selyem chiné
BLUZZOK
darabja 2 frt 50 kr.

Az 1902. évre szóló teljes naptárral ellátott

képes nagy árjegyzék a közkedvelt egy- és kétkoronás és az összes árucikkekről ingyen és bérmentve.

Selyem chiné
BLUZZOK
darabja 2 frt 50 kr.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszer, melylyel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt neki betegségekben, syphilis és elgyengült férferőben szenvedtek. E céből elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E házszerrrel a baj odabaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt neki betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógszer közvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szűkségének, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreges és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut”-nak alanti címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki irhat a gyógszerért bárhonnet is magyarul, mire neki díszkredít mellett egy gyógszerküldeményt küldenek felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonban. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmazni sem tudja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9, Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

KÖLTÖZKÖDÉSEKET
vasúton és hajón, az átrakodás és csomagolás megtakarításával, előzve az utazást Szabadalmi Szaktörköszelével
Caro és Jellinek szállító,
Budapest, V., Arany János-á. 34.

Svájci-óráipar.

Most csak 16 korona. Szaktörköszelnek, tisztéknek, postai, vasut- és rendőrszolgálatoknak és mindazoknak, kiknek jó órára van szükség, szives tudomására hozzuk, hogy az újonnan Ezelőtt 25 korona

fellátást és a parisi kiállításon a legmagasabb díjjal kitüntetett eredeti svájci elektro arany remontoir órák. „Glashütte”-rendszer, egyedüriszűrt átvették. Ezek az órák f. lülműhatlan pontos szerkezettel vannak ellátva, a legpontosabban szabályozottak és ki vannak próbálva. Minden arért három évi írásbeli jótállást vállalunk. Az óratokok, melyek három fedélből, egy rugós fedélből (Savonette) állanak, pompás és legdivatosabb kiállításúak és az újonnan fellátást abszolút változatlan amerikai goldin éroból készülnek, azoknál még elektromosság által valódi aranyat át vannak vonva, úgy, hogy még szakemberek sem tudják egy valódi arany óratót, melynek 200 korona az értéke, megkülönböztetni. Ezen órák úgy horthatók, mint aranyórák, ezek pótolják egyedül a valódi arany órat és megtartják mindig értéküket. Minden óra a gyár bizonyítványával lesz szállítva. Hogy ezeket az órákat mindenütt bevezethessük, a férfi- vagy női órák árait csak 16 koronára, portó- és vámentesen szállítottuk le (előbb 25 korona). Minden órához egy börtököt ingyen adunk. Nagyon elegáns, modern elektro-aranyórákunk és hűlőgépeknek (nyakláncos is) 4, 3, 5, 8 és 12 korona. Minden egyes meg nem felelő órat kifogas nélkül visszavesszük, miáltal a kecskázást ki van zárva! Cégünk világhíre, valamint a naponta érkező elismerések és utáneredések igazolják dícsereit. Szétküldés utánvált vagy a pénz előzetes beküldése mellett. Megrendelések a következő címre intézendők:

Uhren-Versandthaus „Cronos” Basel I. (Schweiz)
Levelek Svájbá 25 állér, levelezőlapon 10 állér.
Magyar levelezés.

A fumei KAVEBEHOZATALI TÁRSASÁG, FIUMÉBŐL
postafiók 77.
elvámulva és bérmentve, utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küld

5 kg. Cuba-kávét	K. 16.50
5 „ Ceylon- „	„ 16.50
5 „ Mocca- „	„ 16.50
5 „ New-Cuba „	„ 15.—
5 „ Manilla- „	„ 13.50

Híressé vált, remek kávékeverék:

2 kg. Socrabaja	nem lehetnek!
1 1/2 „ Modjokerto	„ „
1 1/2 „ Brabatros	„ „
5 kg. — 19 kor. 16 áll.	„ „

A kávéhoz csomagolható:
1/4 kg. Imperial-tea 3 kor. 20 áll.
Árliap ingyen.

A sárospataki kovamalomkö-gyár-egyet
ajánlja kitűnő hírnévű sárospataki kova-malom-köveit.
Megrendelések elfogadtnak a sárospataki Kova-Malomkö-Gyárban, Sárospatakon (posta-, vasut- és távirat-állomás).
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Readelő-Intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugyosfolyásokat és sebeket, az énfertőzöttség utó-bajait, az elgyengült férferő, magömlések, a bujárók utókövetkezményeit, nőknél feherfolyást, bármennyire idősök is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokorója és börtbetegségeket gyógyít gyógszer szert, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-szűdör, volt oszár. lír. oszt. főorvos.
RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.
Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógykezselés is gondoskodva lesz.
Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelenés és szerzője: DR. GARAI ANTAL-NAI megrendelhető NŐSZERU UTIFÉNYÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a neki betegségeket és ezek észszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvétel mellett.

HIRDETMEÉNY.

A Schlik-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság részvényesei Budapestben, 1902. évi március hó 1-én délután 4 órákor a Magyar országos központi takarékpénztár üléstermében (IV., Deák Ferenc-utca 7.) megtartandó

XXXIII. rendes közgyűléshez

ezzenel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A zárszám d. e. előterjesztése a fölügyelő-bizottság jelentésével.
3. A mérleg megállapítása, határozathozatali évi tiszta keresményből a leírások levonása után fennmaradó főössleg hovatfordítása tárgyban s fölmentvény az igazgatóságknak és a fölügyelő-bizottságknak.
4. Ot igazgatóságok tagnak megválasztása.
5. Egy fölügyelő-bizottság tagnak eset egés megválasztása.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen részvenni óhajtanak, részvényeiket a le nem jart részvényekkel együtt, a Magyar országos központi takarékpénztárnál (IV., Deák Ferenc-utca 7. sz.) a társ. alapsz. 16. §-a értelmében legkésőbb a közgyűlés 1902. évi február hó 23. napjáig letétmennyezni tartoznak. Az alapszabály ugyanazon §-a értelmében megkövetelik, hogy a részvény legkésőbb 90 nappal előbb iratott a letévi saját nevére. Az igazgatóság jelentése a közgyűlést megelőző napon a Magyar országos központi takarékpénztárnál átvethető.

Az igazgatóság.

Epilepsia.

Aki, epilepsiában, görcsökből, ideges betegségekben szenved, kérjen erőt brosurát, ingyen és bérmentve kapható a „Schwanen Apotheke”-ből Frankfurt a/M.

BUTOROK

úgy készpénzert, mint részletfizetésre
aleggyeztetéssel a legnobb kivitelű legújtanysosabban
Ehrenten és Fuchs testvéreknél, BUDAPEST, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szőlőoltványok

szőlőművelésben.
A legkiválóbb 42 bor- és csomagtalokban feltüntetett, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gieditschis csemeték és magvak. Uradalomnak, közöseknek három évi törlesztésre is adatik.
Ortás török, izen gyorsan felálló szőlőültetvény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívüli csokely kiadásal, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem találhatnak át. Minden rendeltetéshez rajzokkal ellátott útmutató és kézikönyv tartozik. Cím: „A szőlő-élet”. Ezer csemeték 200 mesterre. — Ára 6 ft.
Ortás földalmat biztosító voltánál forras, ennek tapasztalás számos szőlőültetvényben az utóbbi időben rendkívüli sikerrel.

szőlőültetvények 1000-ig ingyen és bérmentve küldünk minden rendeltetéshez nekik. Az árjegyzékben kivül még olyan könyvek kaphatók, az a kávé, vagy csokolé, a bérmentve küldünk, mely minden esetben a legújtanysosabban, gazdag vagy szegény családán egyaránt. Így még azoknak is igen érdekesek áll kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly könyv van, melyek mindentek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „A szőlő-élet”.
Erményi elv szőlőültetvény-telep: Nagy Kágy, u n Székelyhid

Agulár Ignác

cipőgyára
Budapest, Deák-tér 6.
a hol a világhírd Guzi-kenőcs kapható.

Mindenki, ha válam 1 pár cipőt vásárol, 1 tégely „GUZI” kenőcsöt és egy pár elegáns SAMFAT kap ingyen. Minden cipőért, mely az általam feltalált és törvédt Guzi kenőccsel kenve lesz, 1 évi írásbeli jótállást vállalok, elszákdésa esetén ingyen megcsinálom.

Vidékre minden csomagot portamentesen küldök és csupán 80 krt számítok fel. Mőtöknek elég nőd, ha egy paplira alá vagy sarabnyában, a lábait körvonalat lerajzolod. Nem megfelelőleg a pénzt haladéktalanul visszaadom. Kérje képes árjegyzékem ingyen.

Férfi v. n. csipő . . . 3.—	Óroszlak csipő, posztó szár 3.50
Elegáns v. f. csipő . . . 3.20	Női zerge csipő . . . 3.—
Elegáns w. csipő . . . 4.—	Elegáns zerge csipő . . . 3.—
	Po stó d. csipő csipő f. csipő 3.40
	Salon lack csipő v. csipő 3.50

Parsi divat tútinaq elegáns box calis bár stócs vagy gombar. . . 4.—
Gyermekcipő 4 érig elegáns felkötő, lack v. sárga bőre L.—

**Oszt. cs. és m. kir. udvari
csokoládé gyárak
KÖLN és POZSONY.**

Stollwerck-féle

**csokoládé elismert legjobb
és minőségű.
sas-cacao Mindenütt
kapható.**

Heveny vagy idült bujakór bántalmak

egy gyövelőkör, borbajok, reuma, (szag, fokelyek stb.) és a romlott vertől származó egyéb bajoknál, mint mirigy-daganatok, rheumatismus a száj és gogo gyövedési, da-ganatok, enostosis, tohetetlenség és mindenféle szerzett vagy örökös bujakór bántalmak esetében, a legmegbízhatóbb és minden gyógykezeléssel dacoló betegből biztos és gyökeres gyógyulást nyújtanak

Dr. Olivier vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert mely számos kiállításban is részesült.
Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.— kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 10.— kor. Mintha és prospektus rendelkezőre áll.
Főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban felülre sok az olyan ember, a kinek vére és test-nevéi meg vannak fertőzve és a ki fiatalokor köny-nyelművés és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szerényű állapot meg-szünjék. Kell lenni valakinek, a ki a fiatalságot a neki életéről jókarral, és zintén és be-hatón felvilágosítsa, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajait bá rau, tartozkodás nél-kül és bizalommal elmondassák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpanaszolni, hanem olyan lelkismeretes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a neki életre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már megfővő bajokan is tud se-stiteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése.

Ilyen magasrasztos hivatású és erre való Dr. Palóc z v. kórházi orvos, specialista országos híru intézet (Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (agy férfi, mut né) a neki életéről felvil-gosítást, a hol a beteg vére és testnedvé meg-tisztulnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koranviroktól, lelki künjai megszűn-nek. Ezen intézet a teljes alkalmoznyttal használ-gyógymóddal fogva a monarkiatán ut törő és egy yedű álló. A mindennapi foglalko-zás megzavarása nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyítják sok év óta Dr. Palóc az ó specialis gyógymóddal még a leg-olhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sobeket, huygycs-, hólyag-, idég- és hátgerinc-bajokat, az onfertőzés és szifilisz utóbajait, magömlést, elyengült férfierőt (impotenciát), aranyeret, bór-betegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére különváro terem és külön kijárat van. Ha valaki bármik ok-nál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szive-sen annak leveleire kimerítő, titoktartó választ (a levélhez csak válaszbellyegyet kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet gyógyszerekről is gondoskodik. A rendelést Dr. Palóc önmaga és egyedül végzi naponta délelőtt 9 órától délután 6 óráig (vasárnap d. u. 4 óráig).

Cim: Dr. Palóc z v. kórházi orvos, spe-cialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

PAPIER WLINSI
Több mint 50 esztendeje szabhatatlan sor, hogy a mell bántalmait, néthát, nyakfájást, pleumatis-must, tagazagátást a leggyorsabb módon gyógyítsuik. Tessenék a Wlinsi nevet kölni.
Paris, 31 Rue de Seine, Paris.
Kapható Budapesten Török Józsefnél.

Polgár Sándor
m. kir. szab. nyert orvos
mű- és kórházosa
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 50.
Ajánlja dusan felszerelt
raktárát saját gyárt-mányu orvos-sebész-i és betegápolási tár-gyakban.
Saját gyártmánya, m. k. szabadelmáz Polgár-féle
sérvkötő,
haskötő, görcsér elleni gummiharisnya, orthopaedial készületek, mláták és kezok stb.
Valódi francia különle-gességek F. Bergerand filis, párisi gyárából.
Részletes képes leírgy-ek ingyen és bérmentve.

TAUSZKY MIKSA és Társa
bútor szállítási és boráhtározási-vállalata

Budapest, VI., Teréz-körut 6.
Költöztetések helyben és vidéken, vasuton és hajón es. és kir. szabadelmázott bútor szállító kocsikkal.
Bútorok beraktározása száraz helyisé-gelneke, ezekre készpénz előleg.

A haj újranövése! Nincs többé kopaszság!

Egy említésre méltó szer, mely férúnek, únék és gyermekeknek egyaránt gyönyörű haját kölcsönöz. Megkandalyozza a hajnövelést, megerősíti a hajot és a bőrt, erősíti a hajszálakat és a szőrszálakat, hosszra növeszti, valamint nehezé és selymesé teszi a haj-at. A korán megkezdett haj fésés nélkül vissza-kapja eredeti színeit. A kopasz fejűnél a haj, vala-mint a szemöldök és szemöldök újranövését jéttetik.

Amerikában „Lovercin” név alatt egy szer találtak fel, mely hosszú és gyönyörű dúsz haját növeszt. Mivan a Lovercin tisztán növe-nyekből készült, nem kell ennek használatánál óvakodni, mert még a legfinomabb fejűeknek sem ártalmas. Nincs semmi ok arra, hogy únék vagy gyermekeknek ritka és ceneves hajnövése legyen. Az egészséges hajra mint védőre ugy telén mint nyáron szűzőre van és egészséges hajnövése nélkül ugy a gyermekek, mint a felnétek folyton ki vannak téve a meghűlésnek. És anygy vagy gyermekek betegsége gyakran paralizálja a hajot és évek mulnak, míg a természet ezt a hiányt pótolja. De ki kérel kedheték ezen csodálatos szer tulajdonságiban akkor, midőn kezéink között ezer és ezer bizonyító levél van, melyek oly egyénekét érde-tek. Kiknek szavhívesességhez kétség nem fér.

Nincs métség többé a korpá, a hajhullás, a kopasz-ságnak, mint ezt a fenti kép mutatja.

A bécsi „Medizinisch-Chirurgisches Centralblatt” orvosl szakiap 1901. decz. 27-én megjelent 52. szama egy feltárást közöl, melyben konkrét esetekben mutatja be Dr. Kulszkyt ismert bécsi orvosnak a Lovercin-nel tett kísérle-tet és elért finyes eredményeit. Dr. Kulszkyki érdeklődést közelebbi világon keltünk, hogy a Lovercin a legkiválóbb és megbízhatóbb óvász kopaszság, hajhullás és korpá ellen. Kls. 6 ferdész Hohenzollern hercege: „Kérek még 3 üveg Lov-ercin-t. — Nektó Mártha építésmesteri Károlynak (Nemtország); A Lov-rinnal nagyon meg voltam elégedve és régóta új hajnövést ide-ter elde. — Zichy Edén grófné Zichyfalva: „Szevékedjen számomra meg 6 Crenelle grófnékné 1 üveg Lovercin küldenie. — Polák Lina úrné, Lubach: „Minthogy a Lovercin harkával nagyon meg vagyok elégedve, kérek azonnal még 1 üveget küldenie. — Löser Ida k. a. Bodenbach: „Kérek még 1 üveg Lovercin-t; e szer kitűnően be-tátele. — Schuller J. Ignár Bécs: „Több év óta kopasz voltam és néhány hónap előtt az Ön Lovercin-ját kezdtem használni. Most az egész Lovercin-jelel hajjal van fedve. A mire sok orvos nem volt ké-pes, azt az Ön Lovercin-jével elértem. — Neumann E. úr Basel: „Mig sok más szer eredmény nélkül használtam, addig az Ön Lovercin-ja igazán csodálható volt. Egy kopasz rést melyet már régóta bírtam, hirtelen értem új haj fedé. — Ehrlich József úr Jablonitz: „Egy betegség következtében egész hajam on elvesztettem és 8 üveg Lovercin használa után előbbi dúsz hajnövésemet visszakaptem. — Szécsény R. úrné, Budapest: „Evek óta szenvedtem hajhullásból; midőn az Ön Lovercin-ját használnom, a hajhullás megért, sőt új hajnövést eredményezett.”

A Lovercin által a hajó ismét gyökerez meg. Az új haj csodálatos gyorsasággal hajt ki a bőr alól és nő. Anyák, kiknek kiadományok-ban haj növeli és szemmel láthatólag minden teljesez életlen, ezen szerrel szer csodálatos hatástól különösen el lesznek ragadtatva. Mialatt ez a készítmény a felnövekedő korpá, hajhullás és kopasz-ságot gyógyítja meg, addig minden anyának fontos tudni, hogy van egy szer mely ked-szerűenkezt gyógyírtól hátrahagyhat. — Egy nagy üveg Lovercin ára, mely tőlis hóg elart, 5 korona, 8 üveg 12 korona, 6 üveg 20 korona. Szállítási postaköltséget, vagy a pénz előleges befizetése mellett az európai raktár által:

M. FEITH. WIEN, VII., Mariahilfe stasse No. 38.
Raktár Budapestben
Petrovics Miklós, droguistánál
IV. Bécsi-utca 2.

FIGYELMEZTETÉS: Ezen hirdetés tisztaságtelen módon utánozták! Utasítom vissza minden ívet, melynek címjegyén és csomagján a fenti fej híány-zik és nem viseli a Lovercin nevet. A felté és név törvé-nyesen be van jegyezve, azoknál minden ügy az eredeti őmázzal van ellátva.

Párisi kiállítás: Arany érem,
FERNOLENDT
cipő-fényezés, a világ legjobb fényéza, gyorsan mélyfekezte fényt ad és a bőrtartósságát fentartja.
Aplattított 1892-ben. Gyári raktár: Bécs, I. Schulerstrasse 21. Kapható mindenütt Raktár Budapestben, V. Lipót-körut 24. sz.

LINOLEUM
NEUMAYER LIPÓT,
BUDAPEST.
Főüzlet: VI., Váci-körut 1.
(Ankor-udvar mellett)
Magyarország legnagyobb
Viaszvaszón és Linoleum
gyári-raktáránál.
Fióküzletek:
IV., Bécsi-utca 5.
VII. Kerepesi-ut 8.
a Pannónia-szállóval szemben.
LINOLEUM.

**Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAPLAN PAPLAN PAPLAN**

—Soványak—
gyerekek és gyermekek szép testültségnek lesznek, ha a legjobb tápszert, a
KOPOLO!
(Lérv. védő)
használják, nek igen szépen fejlődnek.
Dobozokban
A 1.80, 3.60, 6.— korona
6, 14, 30 napra.
Bütes haszn. Igen sok kö-szönésért. Kapható minden jobb gyógyszerárban.
Budapeston
Dr. Egger J. L.
gyógyszerárban,
VI., Váci-körut.
Nagyan Vitek Fr. és Társánál, Prágában.

1 szeszható vasgy 8 db	1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 kivehető matracoal	1 tengerifü matraco	4.50
1 rongye paplan	1 afrikus	5.—
1 gyapj primá	1 löszér	12.—
1 csomvir paplan	1 alák köpör függőgy	8.—
1 ratin	1 tunis	1.50
1 alász esomvir	1 gyapja	4.50
1 selyem alász paplan	2 ágy, 1 szeszható bozret	5.50
1 fodras selyem al. papl.	2 1 — gyapja	12.—
1 jó vaszon paplan lepedő	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 nagy ágy	1 — L	5.50
1 fanel ágytakaró pokróc	1 ágytakaró I.	1.50
1 fodras ágytakaró	1 tapasztr ágytakaró	0.85
1 jó löpökro	1 mir. jó futószőnyeg	4.—
1 téli pokróc	1 — mintásolt	7.—
1 szép fali szőnyeg		7.50

GICHNER JANOS
paplan, matraco és kárpitáru gyáros, szőnyeg, függöny, va-butor stb. nagy raktára
Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg-randulások pontosan megküldök, csak sorozó árak kiserőltet-nek, vagy a pénz visszatárik.

Most jelent meg!
HEDIN SVEN:
Ázsia sivatagjain keresztül.

E világhírű útleírás, melyben az ifjú svéd utazó Ázsia óriási sivatagjainak rejtelmeit tárja fel a világ előtt,
DR. THIRRING GUSZTÁV
dolgozta át magyarra. Változatoss, élvezetes olvas-mány, mely mindvégig lebilincsel minden rangu és kora olvasót és egy fejtelében szinte a regények érdekfeszítő voltai vetekszik.
A díszes címlappal ellátott, illusztr. és fényvászón-kötésű kötetet 50 kóp és 2 térkép díszíti. **Ára 6 kor.**
E szenzációs munka első kötete a
Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára
cz. hézagpótló új gyűjteményes vállalatnak.
A gyűjtemény második kötete:
A mennyei birodalom története
írta: **DR. LUCZY LAJOS**
sajtó alatt van. **Ára 7 korona.**
Magrendelhetők
LAMPEL RÓBERT
(Wodianer F. és Fia)
cs. és k. udv. könyvkereskedésben
Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

